

Regeringens proposition

2001/02:149

Sveriges tillträde till Förenta nationernas
internationella konvention om bekämpande av
finansiering av terrorism

Prop.
2001/02:149

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 14 mars 2002

Göran Persson

Thomas Bodström
(Justitiedepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Regeringen föreslår att Sverige skall tillträda Förenta nationernas (FN) internationella konvention om bekämpande av finansiering av terrorism. Konventionen antogs den 9 december 1999 av FN:s generalförsamling och öppnades för undertecknande den 10 januari 2000. Sverige undertecknade konventionen den 15 oktober 2001. Konventionen har undertecknats av samtliga medlemsstater i EU och har ratificerats av Frankrike, Nederländerna och Storbritannien.

Lagändringar krävs för att Sverige skall kunna tillträda konventionen. Detta föreslås ske genom införandet av en ny lag om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, m.m. Genom lagen görs det straffbart att samla in, tillhandahålla eller ta emot pengar eller andra tillgångar i syfte att dessa skall användas eller med vetskap om att de är avsedda att användas för att begå sådana särskilt allvarliga brott som det enligt konventionen skall vara straffbart att finansiera. Försök till sådana handlingar görs också straffbart. Ansvarsbestämmelserna skall dock inte tillämpas, om gärningen är belagd med samma eller strängare straff i brottsbalken. Det införs en särskild bestämmelse om utvidgad domsrätt för brott som utom riket begåtts av svensk medborgare eller utlänning som befinner sig här i riket. Tillgångar som har varit föremål för brott enligt lagen eller värdet därav samt utbyte av sådant brott skall kunna förverkas. De företag som omfattas av lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt åläggs vissa skyldigheter, däribland en gransknings- och uppgiftsskyldighet avseende tillgångar som skäligen kan antas vara föremål för brott enligt den föreslagna lagen. Dessa företag ges möjlighet att föra register över sådana uppgifter som företaget lämnat med stöd av den föreslagna lagen.

1	Förslag till riksdagsbeslut	4
2	Lagtext	5
2.1	Förslag till lag om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, m.m.....	5
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1996:1006) om valutaväxling och betalningsöverföring	10
3	Ärendet och dess beredning	11
4	Förenta nationernas internationella konvention om bekämpande av finansiering av terrorism (finansieringskonventionen).....	12
4.1	Konventionens uppbyggnad	12
4.2	Definitioner	12
4.3	De handlingar som utgör brott	13
4.4	Domsrätt	14
4.5	Förverkande.....	15
4.6	Utredning av brott	15
4.7	Utlämning och rättsligt samarbete.....	16
4.8	Överförande av frihetsberövade för utredning	18
4.9	Förebyggande av brott.....	18
4.10	Underrättelse om vissa åtgärder	19
4.11	Vissa allmänna bestämmelser om hur förpliktelserna enligt konventionen skall fullgöras	19
4.12	Tvistlösning.....	20
4.13	Slutbestämmelser	20
5	Andra internationella överenskommelser mot terrorism	21
5.1	Allmänt.....	21
5.2	De internationella överenskommelser som omfattas av bilagan till finansieringskonventionen	21
5.2.1	Haagkonventionen.....	22
5.2.2	Montrealkonventionen	22
5.2.3	Diplomatsskyddskonventionen	22
5.2.4	Gisslankonventionen	22
5.2.5	Konvention om fysiskt skydd av kärnämne... ..	23
5.2.6	Tilläggsprotokoll till Montrealkonventionen .	23
5.2.7	Romkonventionen och Romprotokollet	23
5.2.8	Terroristbombningskonventionen	24
5.2.9	Sammanfattning av de brott som omfattas av de internationella överenskommelserna i bilagan	24
6	Sveriges tillträde till finansieringskonventionen	24
7	Behov av författningsändringar	25
7.1	Handlingar som enligt konventionen skall utgöra brott... ..	25
7.2	Domsrätt	28
7.3	Förverkande.....	30
7.4	Utredning av brott, utlämning, internationell rättslig hjälp m.m.....	31
7.5	Förebyggande av brott.....	35
7.6	Tvistlösning	37

8	Genomförande av konventionen i svensk rätt	38	Prop. 2001/02:149
8.1	Straffansvaret för finansiering av särskilt allvarliga brott utvidgas	38	
8.2	Det utvidgade straffansvarets förhållande till annan strafflagstiftning	46	
8.3	En särskild bestämmelse om utvidgad domsrätt införs	48	
8.4	En särskild bestämmelse om förverkande införs.....	49	
8.5	Finansiella företag blir skyldiga att granska och lämna uppgifter om misstänkta transaktioner	50	
8.6	Finansiella företag skall i viss utsträckning få föra register över lämnade uppgifter.....	52	
9	En ny lag införs.....	54	
10	Ikraftträdande.....	55	
11	Ekonomiska konsekvenser.....	55	
12	Författningskommentar.....	56	
12.1	Förslaget till lag om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, m.m.....	56	
12.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1996:1006) om valutaväxling och betalningsöverföring	65	
Bilaga 1	Promemorians lagförslag	66	
Bilaga 2	Remissinstanser	68	
Bilaga 3	Konventionstexten på engelska	69	
Bilaga 4	Konventionstexten i svensk översättning	85	
Bilaga 5	Lagrådsremissens lagförslag.....	101	
Bilaga 6	Lagrådets yttrande.....	106	
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 14 mars 2002.....	110	
	Rättsdatablad.....	111	

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2001/02:149

Regeringen föreslår att riksdagen

1. godkänner Förenta nationernas internationella konvention om bekämpande av finansiering av terrorism,
2. antar regeringens förslag till lag om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, m.m., och
3. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1996:1006) om valutaväxling och betalningsöverföring.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, m.m.

Härigenom förskrivs följande.

Lagens syfte

1 § Denna lag innehåller bestämmelser för genomförande av den internationella konventionen om bekämpande av finansiering av terrorism som antogs av Förenta nationernas generalförsamling den 9 december 1999 (54/109).

Särskilt allvarlig brottslighet

2 § Med särskilt allvarlig brottslighet avses i denna lag

1. mord, dråp, grov misshandel, människorov, olaga frihetsberövande, grovt olaga tvång, mordbrand, grov mordbrand, allmänfarlig ödeläggelse, sabotage och spridande av gift eller smitta om syftet med gärningen är att injaga skräck i en befolkning eller en befolkningsgrupp eller att förmå en regering eller en internationell organisation att vidta eller att avstå från att vidta en åtgärd,

2. grovt sabotage, kapning, sjö- eller luftfartssabotage och flygplatssabotage,

3. sådan brottslighet som avses i artikel 1 i den internationella konventionen den 17 december 1979 mot tagande av gisslan, artikel 7 i konventionen den 3 mars 1980 om fysiskt skydd av kärnämne samt artikel 2 i den internationella konventionen den 15 december 1997 om bekämpande av bombattentat av terrorister,

4. mord, dråp, misshandel, grov misshandel, människorov, olaga frihetsberövande, grov skadegörelse, mordbrand, grov mordbrand samt hot om sådana brott, om gärningen utförs mot sådana internationellt skyddade personer som avses i konventionen den 14 december 1973 om förebyggande och bestraffning av brott mot diplomater och andra internationellt skyddade personer.

Ansvar

3 § Den som samlar in, tillhandahåller eller tar emot pengar eller andra tillgångar i syfte att dessa skall användas eller med vetskap om att de är avsedda att användas för att begå särskilt allvarlig brottslighet döms till fängelse i högst två år.

Är brott som anges i första stycket grovt, döms till fängelse, lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömning av om brottet är grovt skall

särskilt beaktas om det utgjort led i en verksamhet som bedrivits i större omfattning eller annars varit av särskilt farlig art. Prop. 2001/02:149

I ringa fall döms inte till ansvar.

4 § För försök till brott enligt 3 § döms till ansvar enligt bestämmelserna i 23 kap. 1 § brottsbalken.

5 § Om gärningen är belagd med samma eller strängare straff i brottsbalken skall inte dömas till straff enligt 3 och 4 §§ i denna lag.

Domsrätt

6 § Svensk medborgare eller utlänning som befinner sig här i riket och som har begått brott enligt 3 eller 4 § i denna lag döms vid svensk domstol även om domsrätt enligt 2 kap. 2 eller 3 § brottsbalken inte föreligger. Detta gäller även om brottet i enlighet med 5 § i denna lag skall bestraffas enligt brottsbalken.

Bestämmelser om krav på tillstånd att väcka åtal i vissa fall finns i 2 kap. 5 § brottsbalken.

Förverkande

7 § Tillgångar som varit föremål för brott enligt denna lag skall förklaras förverkade, om det inte är uppenbart oskäligt. I stället för tillgångarna kan värdet av dessa förklaras förverkat. Även utbyte av brott enligt denna lag skall förklaras förverkat, om det inte är uppenbart oskäligt.

Vissa skyldigheter för finansiella företag, m.m.

Gransknings- och uppgiftsskyldighet

8 § De företag som avses i 2 § första stycket lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt skall granska alla transaktioner som skäligen kan antas avse tillgångar som är föremål för brott enligt denna lag.

Företaget skall därvid lämna uppgifter till Rikspolisstyrelsen eller den polismyndighet som regeringen bestämmer om alla omständigheter som kan tyda på att en transaktion avser tillgångar som är föremål för brott enligt denna lag. Sedan sådana uppgifter har lämnats skall företaget på begäran av myndigheten lämna de ytterligare uppgifter som behövs för utredningen om brott enligt denna lag.

När uppgifter har lämnats enligt andra stycket, skall även annat företag som avses i 2 § första stycket lagen om åtgärder mot penningtvätt lämna de uppgifter för utredningen om brott enligt denna lag som myndigheten begär.

9 § Ett företag som avses i 2 § första stycket lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt får inte medvetet medverka vid transaktioner som kan antas avse tillgångar som är föremål för brott enligt denna lag.

Meddelandeförbud

10 § Ett företag som avses i 2 § första stycket lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt, dess styrelseledamöter eller anställda får inte röja för kunden eller för någon utomstående att en granskning har genomförts eller att uppgifter har lämnats enligt 8 § eller att polisen genomför en undersökning.

Övriga tillämpliga bestämmelser

11 § I fråga om transaktioner som avses i 8 § skall i övrigt bestämmelserna i 4 – 8 §§, 10 § samt 13 § första stycket lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt tillämpas på motsvarande sätt.

Ansvarsbestämmelse

12 § Till böter döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

1. åsidosätter gransknings- eller uppgiftsskyldigheten enligt 8 §, eller
2. bryter mot meddelandeförbudet i 10 §.

Finansinspektionens underrättelseskyldighet

13 § Om Finansinspektionen vid en inspektion av ett företag eller på annat sätt får kännedom om transaktioner som kan antas avse tillgångar som är föremål för brott enligt denna lag, skall inspektionen underrätta Rikspolisstyrelsen eller den polismyndighet som regeringen bestämmer om transaktionerna.

Bemyndigande

14 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om vilka rutiner som skall följas i de företag som avses i 2 § första stycket lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt för att förhindra att de utnyttjas för transaktioner avseende tillgångar som är föremål för brott enligt denna lag samt vilken information och utbildning som för detta ändamål skall tillhandahållas de anställda i företagen.

Tillämpningsområde

15 § Bestämmelserna i 16 – 22 §§ gäller utöver personuppgiftslagen (1998:204) vid behandling av personuppgifter i fråga om sådana transaktioner som avses i 8 §.

Ändamål

16 § Företag som avses i 8 § första stycket får föra register över sådana uppgifter som företaget lämnat med stöd av 8 § andra stycket

1. för att förhindra att företaget medverkar vid transaktioner som avser tillgångar som är föremål för brott enligt denna lag, och
2. för att företaget skall kunna uppfylla uppgiftsskyldigheten i 8 § andra stycket.

Innehåll

17 § Ett register som avses i 16 § får endast innehålla

1. namn, person-, samordnings- eller organisationsnummer och adress,
2. kontonummer eller motsvarande, samt
3. de övriga uppgifter som lämnats med stöd av 8 § andra stycket.

Information till den registrerade

18 § Uppgifter ur ett register som avses i 16 § får inte lämnas ut till den registrerade.

Gallring

19 § En uppgift i ett register som avses i 16 § skall gallras

1. om den myndighet som avses i 8 § andra stycket beslutar att inte inleda eller att lägga ned utredning om brott som avses i denna lag,
2. om en förundersökning har avslutats utan att åtal väckts med anledning av de lämnade uppgifterna,
3. om en domstol har meddelat dom eller beslut som vunnit laga kraft med anledning av de lämnade uppgifterna, eller
4. senast ett år efter det att uppgifter lämnats med stöd av 8 § andra stycket.

Samkörning

20 § Ett företags register som avses i 16 § får inte samköras med motsvarande register hos ett annat företag.

21 § Bestämmelserna i personuppgiftslagen (1998:204) om rättelse och skadestånd gäller vid behandling av personuppgifter enligt denna lag.

Tystnadsplikt

22 § Den som är verksam i företag som avses i 8 § får inte obehörigen röja uppgift i ett register som avses i 16 §.

Ansvar enligt 20 kap. 3 § brottsbalken skall inte följa för den som bryter mot förbudet i första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2002.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1996:1006) om valutaväxling och betalningsöverföring

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (1996:1006) om valutaväxling och betalningsöverföring skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Företag som har anmält sin verksamhet enligt 2 § skall på begäran lämna Finansinspektionen de upplysningar om verksamheten som behövs för att inspektionen skall kunna kontrollera att lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt följs.

Föreslagen lydelse

6 §

Företag som har anmält sin verksamhet enligt 2 § skall på begäran lämna Finansinspektionen de upplysningar om verksamheten som behövs för att inspektionen skall kunna kontrollera att lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt *och lagen (2002:000) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, m.m.* följs.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2002.

3 Ärendet och dess beredning

Frågan om att bekämpa terrorism genom att strypa dess finansiering har intagit en central plats i senare års ansträngningar att förbättra verktygen mot sådan brottslighet. På en ministerkonferens i Paris i juli 1996 inom ramen för den s.k. G 8-gruppen av världens ledande industristater, enades gruppen om ett handlingsprogram bestående av 25 punkter varav en handlade om åtgärder mot finansiering av terrorism. Fortsatt arbete inom ramen för gruppen resulterade i ett utkast till en internationell konvention om bekämpande av finansiering av terrorism, som lades fram av Frankrike i Förenta nationerna i november 1998. Generalförsamlingen beslutade den 8 december samma år att förhandlingar skulle påbörjas. Uppdraget gavs åt ad hoc-kommittén för åtgärder mot terrorism, som generalförsamlingen upprättat 1996 under sjätte (juridiska) utskottet (res. 51/210 av den 17 december 1996 om åtgärder för att eliminera internationell terrorism). Under tiden reviderade Frankrike texten i flera nya versioner. Utkastet till konventionen förhandlades därefter dels i ad hoc-kommittén dels på arbetsgruppsnivå. Sverige företrädde därvid av Utrikesdepartementet.

Den 9 december 1999 antog Förenta nationernas generalförsamling genom resolution A/54/109 en konvention för bekämpande av finansiering av terrorism (International Convention for the Supression of the Financing of Terrorism), i det följande kallad finansieringskonventionen.

Konventionen har varit öppen för undertecknande från den 10 januari 2000 till den 31 december 2001. Regeringen beslutade den 11 oktober 2001, att Sverige skulle underteckna konventionen, vilket skedde den 15 oktober 2001.

Den 16 oktober 2001 träffades EU:s finans- och justitieministrar för att diskutera vilka åtgärder som behöver vidtas för att bekämpa ekonomisk brottslighet, penningtvätt och finansiering av terrorism. I de slutsatser som antogs vid mötet anges att samtliga medlemsstater skall underteckna och tillträda finansieringskonventionen. Konventionen har undertecknats av samtliga medlemsstater i EU och har ratificerats av Frankrike, Nederländerna och Storbritannien.

Inom Justitiedepartementet har därefter utarbetats en promemoria om Sveriges tillträde till Förenta Nationernas internationella konvention om bekämpande av finansiering av terrorism (Ju2001/8641/L5). Promemorian innehåller förslag till de lagändringar som bör vidtas för att Sverige skall kunna tillträda finansieringskonventionen. Promemorian har remissbehandlats. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 1* och en förteckning över remissinstanserna i *bilaga 2*. En sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i Justitiedepartementet (Ju/2001/8641/L5). Därutöver har Datainspektionen beretts tillfälle att lämna synpunkter på ett utkast till lagrådsremiss (Ju/2001/8641/L5).

Regeringen beslutade den 12 februari 2002 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 5*. Lagrådet har i huvudsak godtagit förslagen men förordat vissa ändringar såvitt avser brottsbeskrivningarna i förslaget till lag om straff för särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, m.m. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 6*.

Regeringen har följt Lagrådets förslag. Därutöver har vissa redaktionella ändringar gjorts i lagtexten. Lagrådets synpunkter som föranlett ändring av beskrivningen av de gärningar som enligt lagen skall anses utgöra särskilt allvarlig brottslighet behandlas i avsnitt 8.1 samt i författningskommentaren till respektive lagrum.

4 Förenta nationernas internationella konvention om bekämpande av finansiering av terrorism (finansieringskonventionen)

Konventionens originalspråk är arabiska, engelska, franska, kinesiska, ryska och spanska. Konventionen i dess lydelse på engelska finns i *bilaga 3*. En översättning av konventionen till svenska finns i *bilaga 4*.

4.1 Konventionens uppbyggnad

Finansieringskonventionen innehåller inte någon definition av begreppet terrorism eller terroristdåd. I stället anges vilka handlingar som skall utgöra brott i konventionens mening.

Konventionen, som består av en ingress och 28 artiklar, innefattar följande grundläggande element:

- Definitioner av vissa begrepp (artikel 1)
- De handlingar som utgör brott (artikel 2-6)
- Domsrätt (artikel 7)
- Förverkande (artikel 8)
- Utredning av brott (artikel 9 och 10)
- Utlämning och rättsligt samarbete (artikel 11–15)
- Överförande av frihetsberövade för utredning (artikel 16)
- Förebyggande av brott (artikel 18)
- Underrättelse om vissa åtgärder (artikel 19)
- Vissa allmänna bestämmelser om hur förpliktelserna enligt konventionen skall fullgöras (artikel 16 och 20-23)
- Slutbestämmelser (artikel 24-28)

4.2 Definitioner

Artikel 1 innehåller definitioner av vissa begrepp. Bl.a. anges vad som i konventionen avses med begreppet tillgångar. Enligt artikel 1.1 definieras begreppet tillgångar som egendom av alla slag, såväl materiell

som immateriell och såväl lös som fast egendom, oberoende av det sätt på vilket den har förvärvats, rättsliga handlingar och instrument i vilken form det vara må, inklusive elektronisk eller digital, som utgör bevis på äganderätt till eller intresse i sådan egendom, innefattande, men inte begränsat till, banktillgodohavanden, resecheckar, bankcheckar, betalningsorder, aktier, värdepapper, obligationer, dragna växlar och kreditiv.

4.3 De handlingar som utgör brott

I *artikel 2* anges vilka handlingar som skall vara straffbelagda. Huvudbestämmelsen finns i *punkt 1*. Där talas om handlingar varigenom någon direkt eller indirekt, rättsstridigt och uppsåtligen, tillhandahåller eller samlar in tillgångar i syfte att de skall användas eller med vetskap om att de är avsedda att användas, helt eller delvis, för att utföra vissa närmare angivna brott. Dessa brott anges i punkterna a) och b). I punkt a) hänvisas till brott som faller under och definieras i de fördrag som nämns i bilagan till konventionen. Innehållet i bilagan behandlas närmare i avsnitt 5.2. I punkt b) anges att konventionen även skall tillämpas på alla handlingar som är avsedda att orsaka död eller allvarlig kroppsskada om uppsåtet med handlingen är att injaga skräck i en befolkning eller att förmå en regering eller en internationell organisation att vidta eller att avstå från att vidta en åtgärd.

Punkt 2 anger att en stat som inte är part till någon av de fördrag som anges i bilagan till finansieringskonventionen, eller om ett sådant fördrag upphör att gälla mot den staten, kan förklara att finansieringskonventionen inte skall gälla avseende de gärningar som omfattas av fördraget.

Punkt 3 föreskriver att för att en handling skall utgöra ett brott enligt punkt 1 behöver tillgångarna rent faktiskt inte ha använts för att begå ett brott enligt punkterna a) och b).

Till huvudbestämmelsen i punkt 1 ansluter sig olika bestämmelser som reglerar i vilken omfattning försök och medverkan skall vara straffbelagt. Enligt *punkt 4* begår en person ett brott om han eller hon försöker begå ett sådant brott som anges i punkt 1. *Punkt 5* anger att en person begår ett brott om han eller hon medverkar till ett brott som anges i punkt 1 eller punkt 4, eller värvar eller instruerar andra personer att begå ett brott som anges i punkterna 1 eller 4.

Dessutom begår den ett brott som medverkar till att en grupp personer som handlar i ett gemensamt syfte begår ett eller flera brott som anges i punkterna 1 eller 4. Medverkan måste vara uppsåtlig och ske antingen i syfte att främja gruppens brottsliga verksamhet eller syfte när verksamheten eller syftet innefattar förövandet av ett brott som anges i punkten 1 eller ske i vetskap om gruppens avsikt att begå brott som avses i punkt 1.

Artikel 3 anger att konventionen inte är tillämplig om handlingen begås inom en enda stat, den misstänkte är medborgare i den staten och befinner sig där och ingen annan stat har en rättslig grund enligt artikel 7.1 och 7.2. att utöva domsrätt.

Enligt *artikel 4* skall varje konventionsstat vidta de åtgärder som krävs för att i sin nationella lagstiftning kriminalisera de handlingar som anges i artikel 2. Varje konventionsstat skall dessutom se till att sådana brott kan beläggas med lämpliga påföljder, varvid hänsyn skall tas till brottens allvarliga beskaffenhet.

Av *artikel 5* följer att varje konventionsstat, i överensstämmelse med sina nationella rättsliga principer, skall vidta de åtgärder som fordras för att juridiska personer skall kunna hållas ansvariga när en enskild person som svarar för ledningen eller kontrollen av denna juridiska person har – i den egenskapen – begått ett brott enligt artikel 2. Ansvarsskyldigheten kan vara av straffrättslig, civilrättslig eller förvaltningsrättslig natur.

Enligt *artikel 6* skall varje konventionsstat vidta de åtgärder, inbegripet i förekommande fall nationell lagstiftning, som krävs för att säkerställa att de handlingar som utgör brott enligt konventionen inte under några omständigheter rättfärdigas av överväganden av politisk, filosofisk, ideologisk, rasmässig, etnisk, religiös eller annan liknande karaktär.

4.4 Domsrätt

Enligt artikel 7.1 skall varje konventionsstat vidta de åtgärder som krävs för att den skall kunna utöva domsrätt beträffande de brott som anges i artikel 2 om brottet har begåtts

- inom den statens territorium (7.1 a),
- ombord på ett fartyg som förde statens flagg eller ombord på ett luftfartyg som var registrerat enligt dess lagstiftning när brottet begicks (7.1 b), eller
- av en medborgare i den staten (7.1 c).

Enligt artikel 7.2 får en konventionsstat även fastställa att den har domsrätt beträffande varje sådant brott

- om brottet var riktat mot eller resulterade i förövande av ett brott som avses i artikel 2.1 a eller 2.1 b inom denna stats territorium eller mot en medborgare i den staten (7.2 a),
- om brottet var riktat mot eller resulterade i förövande av ett brott som avses i artikel 2.1 a eller 2.1 b mot en statlig eller annan offentlig anläggning tillhörande den staten utomlands, inbegripet den statens diplomatiska och konsulära lokaler (7.2 b),
- om brottet var riktat mot eller resulterade i ett brott som avses i artikel 2.1 a eller 2.1 b som begåtts i ett försök att tvinga den staten att vidta eller avstå från att vidta en handling (7.2 c),
- om brottet har begåtts av en statslös person med hemvist inom den statens territorium (7.2 d),
- om brottet har begåtts ombord på ett luftfartyg som den statens regering har under sin förvaltning (7.2 e).

Varje konventionsstat skall även vidta de åtgärder som fordras för att den skall kunna utöva domsrätt beträffande de brott som anges i artikel 2 i de fall då den misstänkte befinner sig inom statens territorium och staten inte utlämnar vederbörande till någon av de konventionsstater som har fastställt att de har domsrätt i enlighet med artikel 7.1 eller 7.2 (*artikel 7.4*).

Om mer än en konventionsstat åberopar domsrätt över de brott som avses i artikel 2, skall de berörda konventionsstaterna bemöda sig om att samordna sina åtgärder på lämpligt sätt, särskilt avseende formaliteterna för åtal och formerna för ömsesidig rättslig hjälp (*artikel 7.5*).

Utan att det skall inverka på allmänna folkrättsliga principer skall konventionen inte utesluta att en konventionsstat utövar domsrätt i brottmål i enlighet med sin nationella lagstiftning (*artikel 7.6*).

4.5 Förverkande

Enligt *artikel 8.1* skall varje konventionsstat vidta de åtgärder som erfordras i enlighet med sina nationella rättsliga grundsatser för att identifiera, spåra, spärra eller beslagta tillgångar som har använts eller anslagits för att begå brott som avses i artikel 2 liksom vinning av sådana brott för att möjliggöra ett eventuellt förverkande.

Varje konventionsstat skall därutöver, enligt *artikel 8.2*, vidta de åtgärder som erfordras i enlighet med sina nationella rättsliga grundsatser för att förklara tillgångar förverkade som har använts eller anslagits för att begå brott som avses i artikel 2 liksom vinning av sådana brott.

Varje berörd konventionsstat kan överväga att träffa avtal med andra konventionsstater om att på regelmässig basis eller enligt grunder som fastställs i varje enskilt fall dela tillgångar erhållna genom förverkande som avses i denna artikel (*artikel 8.3*).

Varje berörd konventionsstat skall överväga att införa mekanismer varigenom tillgångar erhållna genom förverkande enligt artikel 8 används för att gottgöra de brottsoffer som avses i artikel 2.1 eller deras anhöriga (*artikel 8.4*).

Bestämmelserna i artikel 8 skall tillämpas utan att det skall inverka på de rättigheter som tillkommer tredje man som handlar i god tro, (*artikel 8.5*).

4.6 Utredning av brott

När en konventionsstat har mottagit information om att en person som har begått eller misstänks ha begått ett sådant brott som avses i konventionen kan befinna sig inom dess territorium, skall den staten vidta de åtgärder som kan fordras enligt dess nationella lagstiftning för att utreda de omständigheter som informationen avser (*artikel 9.1*).

Efter att ha övertygat sig om att omständigheterna motiverar det skall den konventionsstat inom vars territorium den som har begått brottet eller misstänks för detta befinner sig, vidta de enligt den nationella lagstiftningen lämpliga åtgärderna för att säkerställa den personens närvaro för åtal eller för utlämning (*artikel 9.2*).

Artikel 9.3 stadgar en rätt för den som har blivit utsatt för tvångsmedel enligt artikel 9.2 att

- ofördröjligen sätta sig i förbindelse med närmaste behöriga företrädare för den stat i vilken personen är medborgare eller för den stat som annars är behörig att tillvarata personens rättigheter eller, om personen är

statslös, för den stat inom vars territorium personen har sitt hemvist (9.3 a),

- ta emot besök av en företrädare för den staten (9.3 b),
- bli informerad om sina rättigheter enligt a och b (9.3 c).

Enligt *artikel 9.4* skall de rättigheter som avses i artikel 9.3 utövas i enlighet med lagar och andra författningar i den stat inom vars territorium den som har begått brottet eller misstänks för detta befinner sig, under förutsättning att dessa lagar och andra författningar gör det möjligt att fullt ut uppnå de syften som avses med de enligt punkten 3 tillerkända rättigheterna.

Enligt *artikel 9.5* skall inte bestämmelserna i punkterna 3 och 4 inverka på rätten för en konventionsstat med anspråk på domsrätt enligt artikel 7.1 c eller 7.2 d att anmoda Internationella Rödakorskommittén att sätta sig i förbindelse med och besöka den misstänkte.

I de fall där artikel 7 är tillämplig skall den konventionsstat inom vars territorium den misstänkte befinner sig, om den inte utlämnar vederbörande, undantagslöst och oberoende av om brottet har begåtts inom dess territorium vara skyldig att utan onödigt dröjsmål genom förfaranden i enlighet med den statens lagstiftning överlämna ärendet till sina behöriga myndigheter för beslut i åtalsfrågan. Dessa myndigheter skall fatta beslut enligt samma regler som gäller i fråga om varje annat brott av allvarlig karaktär enligt lagstiftningen i den staten (*artikel 10.1*).

Om en konventionsstat enligt sin nationella lagstiftning har rätt att utlämna eller på annat sätt överföra en av sina medborgare endast på villkor att vederbörande återlämnas till den staten för att avtjäna det straff som ådömts till följd av den rättegång eller det förfarande för vilka utlämnandet eller överförandet har begärts, och denna stat och den stat som begär utlämning är överens om detta alternativ och de andra villkor som de anser lämpliga, skall en sådan villkorlig utlämning eller ett sådant överförande vara tillräckligt för att upphäva den skyldighet som avses i punkt 1 (*artikel 10.2*).

4.7 Utlämning och rättsligt samarbete

Enligt *artikel 11.1* skall de brott som anges i artikel 2 anses tillhöra de utlämningsbara brotten i varje utlämningsavtal som redan föreligger mellan några av konventionsstaterna före konventionens ikraftträdande. Konventionsstaterna åtar sig vidare att ta med sådana brott som utlämningsbara brott i varje utlämningsavtal som senare kommer att ingås mellan dem.

Om en konventionsstat, som för utlämning ställer som villkor att ett utlämningsavtal skall föreligga, mottar en framställning om utlämning från en annan konventionsstat med vilken den inte har ingått något sådant avtal, får den anmodade staten, efter fritt val, betrakta konventionen som laglig grund för utlämning för de brott som anges i artikel 2. För utlämning skall gälla de övriga villkor som föreskrivs i den anmodade statens lagstiftning (*artikel 11.2*).

Enligt *artikel 11.3* skall konventionsstater som för utlämning inte ställer som villkor att utlämningsavtal skall föreligga, sinsemellan betrakta de brott som anges i artikel 2 som utlämningsbara brott i

enlighet med de villkor som uppställs i den anmodade statens lagstiftning.

Enligt *artikel 11.4* skall, om så är nödvändigt för utlämning mellan konventionsstater, de brott som anges i artikel 2 behandlas som om de begåtts inte endast på gärningsorten utan även inom territoriet för de stater som har fastställt att de har domsrätt i enlighet med artikel 7.1 och 7.2.

Enligt *artikel 11.5* skall bestämmelserna i alla fördrag och avtal om utlämning mellan konventionsstater med avseende på brott som anges i artikel 2 anses vara ändrade mellan konventionsstaterna i den utsträckning som de är oförenliga med konventionen.

Enligt *artikel 12.1* skall konventionsstaterna lämna varandra största möjliga bistånd i samband med straffrättsliga utredningar, straffrättsliga förfaranden eller utlämningsförfaranden som inletts med anledning av brott som anges i artikel 2. I denna skyldighet inbegrips också bistånd med tillhandahållande av bevismaterial som staterna förfogar över och som är nödvändigt för förfarandet.

Enligt *artikel 12.2* får konventionsstaterna inte avslå en begäran om ömsesidig rättslig hjälp med hänvisning till banksekretess.

Den begärande parten skall inte överföra eller använda information eller bevisning som lämnats av den anmodade staten för undersökningar, lagföring eller förfaranden andra än sådana som anges i framställningen utan den anmodade partens förhandsmedgivande (*artikel 12.3*).

Varje konventionsstat får överväga att inrätta mekanismer för hur den med andra konventionsstater skall meddela sådan information eller bevisning som behövs för att fastställa straffrättsligt, civilrättsligt eller förvaltningsrättsligt ansvar enligt artikel 5 (*artikel 12.4*).

Konventionsstaterna skall fullgöra sina skyldigheter enligt artikel 12.1 och 12.2. i överensstämmelse med de fördrag eller andra uppgörelser om internationell rättslig hjälp eller om informationsutbyte som finns mellan dem. Saknas sådana fördrag eller uppgörelser, skall konventionsstaterna bistå varandra i enlighet med sin nationella lagstiftning (*artikel 12.5*).

Enligt *artikel 13* skall inget av de brott som anges i artikel 2 med avseende på utlämning eller internationell rättslig hjälp betraktas som ett fiskalt brott. En framställning om utlämning eller om internationell rättslig hjälp får därför enligt samma artikel inte avslås endast av det skälet att framställningen avser ett fiskalt brott.

Enligt *artikel 14* skall inget av de brott som anges i artikel 2 med avseende på utlämning eller internationell rättslig hjälp betraktas som ett politiskt brott, som ett brott förknippat med ett politiskt brott eller som ett brott inspirerat av politiska motiv. En framställning om utlämning eller internationell rättslig hjälp som grundar sig på ett sådant brott får därför enligt samma artikel inte avslås endast av det skälet att framställningen avser ett politiskt brott, ett brott förknippat med ett politiskt brott eller ett brott inspirerat av politiska motiv.

Enligt *artikel 15* skall ingen bestämmelse i finansieringskonventionen tolkas så att utlämningsskyldighet eller skyldighet att lämna internationell rättslig hjälp uppkommer om den anmodade staten har grundad anledning att anta att en framställning om utlämning för brott som anges i artikel 2 eller om internationell rättslig hjälp avseende sådana brott har gjorts i syfte att åtala eller straffa en person i anledning

av dennes ras, trosbekännelse, nationalitet, etniska ursprung eller politiska uppfattning. Detsamma gäller om ett bifall till en sådan framställning skulle vara till men för den personens ställning av något av dessa skäl.

4.8 Överförande av frihetsberövade för utredning

En person som undergår verkställighet av en påföljd eller på annat sätt är i fängsligt förvar inom en konventionsstats territorium och vars närvaro i en annan konventionsstat begärs för vittnesmål, identifiering eller annan medverkan för att få fram bevisning för utredning av eller åtal för brott enligt konventionen får enligt *artikel 16.1* överföras under förutsättning att

- personen frivilligt och välinformerad ger sitt samtycke, och
- att båda staters behöriga myndigheter ger sitt tillstånd, med förbehåll för sådana villkor som dessa stater kan anse vara tillämpliga.

Den stat till vilken en person på detta sätt har överförts skall enligt *artikel 16.2 a* ha behörighet och skyldighet att hålla den överförda personen i fängsligt förvar, såvida inte den stat från vilken personen överfördes begär eller tillåter något annat.

Den stat till vilken personen överförs skall ofördröjligen återlämna personen till fängsligt förvar i den stat från vilken personen överfördes i enlighet med vad de båda staternas behöriga myndigheter i förväg eller på annat sätt kommit överens om (*artikel 16.2 b*).

I *artikel 16.2 c* anges det att den stat till vilken personen överförs inte får kräva att den stat varifrån personen överfördes inleder ett utlämningsförfarande för att personen skall återlämnas.

Den överförda person skall enligt *artikel 16.2 d* i fråga om verkställigheten av den påföljd som verkställs i den stat varifrån överförandet skedde tillgodoräknas den tid som tillbringas i fängsligt förvar i den stat till vilken personen överfördes.

Utan samtycke av den konventionsstat från vilken en person skall överföras får inte den personen, oavsett hans eller hennes nationalitet, inom territoriet för den stat till vilken överförandet sker åtalas eller häktas eller bli föremål för någon annan frihetsberövande åtgärd med avseende på gärningar som begåtts eller domar som meddelats före personens avresa från territoriet för den stat från vilken han eller hon överfördes (*artikel 16.3*).

4.9 Förebyggande av brott

Enligt *artikel 18.1* skall konventionsstaterna samarbeta när det gäller förebyggande av sådana brott som avses i artikel 2. Parterna skall vidta alla åtgärder som är möjliga inberäknat anpassning av sin nationella lagstiftning om det behövs, för att förebygga och motverka förberedelser inom sina respektive territorier till förövandet av dessa brott inom eller utom sina territorier. I artikel 18.1 a och b nämns sådana åtgärder.

I *artikel 18.1 a* nämns åtgärder för att inom sina territorier förhindra sådan illegal verksamhet av personer och organisationer som uppsåtligen

uppmuntrar, anstiftar, organiserar eller deltar i förövandet av sådana brott som anges i artikel 2. I *artikel 18.1 b* nämns åtgärder som kräver att finansiella institutioner och andra yrkeskategorier som deltar i finansiella transaktioner använder de mest effektiva medel som står till buds för identifiering av deras återkommande och tillfälliga kunder liksom av kunder i vars intresse konton öppnas och att de särskilt uppmärksammar ovanliga eller misstänkta transaktioner och rapporterar om transaktioner som misstänks härröra från brottslig verksamhet.

Vidare skall konventionsstaterna samarbeta för att förebygga brott som anges i artikel 2 genom att överväga åtgärder för övervakning, innefattande exempelvis krav på licensiering för alla agenter som ägnar sig åt penningöverföring samt överväga praktiska åtgärder för att upptäcka eller övervaka fysisk gränsöverskridande överföring av kontanter och överlåtbara instrument, under förutsättning att strikta garantier finns för att trygga en riktig användning av uppgifter och utan att på något sätt hindra kapitalets fria rörlighet (*artikel 18.2*).

Enligt *artikel 18.3* skall konventionsstaterna utbyta precis och verifierad information i enlighet med sin nationella lagstiftning och samordna administrativa och andra åtgärder som vidtas i förekommande fall för att förebygga att brott som anges i artikel 2 begås.

Enligt *artikel 18.4* får parterna utbyta information genom Internationella kriminalpolisorganisationen (Interpol).

4.10 Underrättelse om vissa åtgärder

Enligt *artikel 19* skall den konventionsstat där en misstänkt åtalas för brott enligt konventionen i enlighet med sin nationella lagstiftning eller sina tillämpliga förfaranden meddela slutresultatet av den rättegång där frågan prövas. Underrättelsen skall ske till FN:s generalsekreterare, som i sin tur skall vidarebefordra informationen till de övriga konventionsstaterna.

4.11 Vissa allmänna bestämmelser om hur förpliktelserna enligt konventionen skall fullgöras

Enligt *artikel 17* skall den som tas i fängsligt förvar eller gentemot vilken andra åtgärder vidtas eller förfaranden genomförs med stöd av konventionen garanteras en rättvis behandling. Detta skall innefatta åtnjutande av alla rättigheter och garantier i enlighet med lagstiftningen i den stat inom vars territorium personen befinner sig och i enlighet med tillämpliga folkrättsliga bestämmelser, däribland principerna om de mänskliga rättigheterna.

Enligt *artikel 20* skall konventionsstaterna fullgöra sina förpliktelser enligt konventionen på ett sätt som är förenligt med principerna om staters suveräna likställighet och territoriella integritet samt med icke-interventionsprincipen.

Enligt *artikel 21* skall inga bestämmelser i konventionen inverka på andra rättigheter, skyldigheter och ansvar för stater och enskilda enligt

folkrätten, särskilt ändamålen och grundsatserna i FN:s stadga, internationell humanitär rätt och andra relevanta konventioner.

Enligt *artikel 22* skall inga bestämmelser i konventionen tillåta en konventionsstat att inom en annan konventionsstats territorium utöva domsrätt eller fullgöra uppgifter som är uteslutande förbehållna myndigheterna i den andra konventionsstaten enligt dess nationella lagstiftning.

4.12 Tvistlösning

Enligt *artikel 24.1* skall varje tvist mellan två eller flera konventionsstater angående tolkningen eller tillämpningen av konventionen och som inte kan lösas genom förhandlingar inom skälig tid hänskjutas till avgörande genom skiljeförfarande. Om de tvistande staterna inte kan enas om formerna för skiljeförfarandet inom sex månader efter begäran om skiljeförfarande, får vilken som helst av staterna hänskjuta tvisten till Internationella domstolen genom framställning enligt reglerna i domstolens stadga.

Enligt *artikel 24.2* får varje stat vid undertecknande, ratifikation, godtagande eller godkännande av konventionen eller vid anslutning till den förklara att den inte anser sig bunden av punkt 1. De övriga konventionsstaterna blir då inte bundna av punkt 1 gentemot en stat som har gjort ett sådant förbehåll.

En stat som har gjort ett förbehåll enligt punkt 2 får när som helst återta förbehållet genom en underrättelse till FN:s generalsekreterare (*artikel 24.3*).

4.13 Slutbestämmelser

Enligt *artikel 25.1* står konventionen öppen för undertecknande av alla stater från och med den 10 januari 2000 till och med den 31 december 2001. Konventionen skall ratificeras, godtas eller godkännas. Ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrumenten skall deponeras hos FN:s generalsekreterare (*artikel 25.2*). Konventionen står öppen för anslutning av alla stater. Anslutningsinstrumenten skall deponeras hos FN:s generalsekreterare (*artikel 25.3*).

Konventionen träder i kraft den trettionde dagen efter den dag då det tjuugoandra ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrumentet har deponerats hos FN:s generalsekreterare (*artikel 26.1*). Det tjuugoandra ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrumentet deponerades hos FN:s generalsekreterare den 11 mars 2002. I dagsläget har konventionen 23 parter.

För en stat som ratificerar, godtar, godkänner eller ansluter sig till konventionen efter det att det tjuugoandra instrumentet deponerades träder den i kraft den trettionde dagen efter den dag då staten i fråga har deponerat sina instrument (*artikel 26.2*).

Enligt *artikel 23.1* får bilagan till finansieringskonventionen ändras genom att relevanta fördrag läggs till som

- är öppna för alla stater,
- har trätt i kraft och

- har ratificerats, godtagits, godkänts eller tillträtts av minst 22 av de stater som är parter till finansieringskonventionen.

När finansieringskonventionen har trätt i kraft, får varje konventionsstat föreslå en sådan ändring av bilagan (*artikel 23.2*). Den föreslagna ändringen skall anses vara antagen, såvida inte en tredjedel av konventionsstaterna reser skriftliga invändningar senast 180 dagar efter delgivning av ändringsförslaget (*artikel 23.3*).

En stat får säga upp konventionen genom skriftlig underrättelse till FN:s generalsekreterare (*artikel 27.1*). Uppsägningen träder i kraft ett år efter den dag då FN:s generalsekreterare mottog underrättelsen (*artikel 27.2*).

Originalen till konventionen, vars arabiska, engelska, franska, kinesiska, ryska och spanska texter är lika giltiga, skall deponeras hos FN:s generalsekreterare. Generalsekreteraren skall överlämna bestyrkta kopior till samtliga konventionsstater (*artikel 28*).

5 Andra internationella överenskommelser mot terrorism

5.1 Allmänt

Det internationella samarbetet mot terrorism har koncentrerats till FN eftersom en strävan varit att åstadkomma lösningar med största möjliga globala räckvidd. Avsaknaden av samförstånd om en internationellt accepterad definition av terrorism har gjort att olika idéer som har funnits för att skapa en generell konvention mot all slags terrorism hittills inte visat sig vara en framkomlig väg. Det arbete som ända sedan 1960-talet har bedrivits på området har i stället gått ut på att utarbeta speciella konventioner med inriktning på olika definierade brottsliga handlingar, allt eftersom terrorismen tagit sig skilda uttryck. När behov av förändringar har uppstått har man successivt försökt fylla luckor i det samlade och växande regelverket.

Denna metod får anses ha varit framgångsrik och hittills har inom FN tolv internationella konventioner eller tilläggsprotokoll förhandlats fram.

5.2 De internationella överenskommelser som omfattas av bilagan till finansieringskonventionen

Som redogjorts för ovan (se avsnitt 4.3) begår en person ett brott enligt finansieringskonventionen, om han eller hon på något sätt, direkt eller indirekt, rättsstridigt och uppsåtligt tillhandahåller eller samlar in tillgångar i syfte att de skall användas eller med vetskap om att de är avsedda att användas, helt eller delvis, för att utföra en gärning som utgör ett brott som faller under och definieras i de fördrag som anges i bilagan till finansieringskonventionen.

I följande avsnitt lämnas en kortfattad redogörelse över de konventioner och protokoll som anges i bilagan till finansieringskonventionen.

5.2.1 Haagkonventionen

Den 16 december 1970 antogs på en diplomatisk konferens i Haag en konvention för bekämpande av olaga besittningstagande av luftfartyg. Till grund för konventionen låg ett förslag som hade upprättats inom Internationella civila luftfartsorganisationen (ICAO), som är ett av FN:s fackorgan. Enligt konventionen förbinder sig staterna att belägga flygplanskapning med stränga straff. Konventionen medför också vissa förpliktelser i fråga om domsrätt, åtal och utlämning med anledning av sådana brott.

Konventionen trädde i kraft den 14 oktober 1971 och har ratificerats av Sverige (prop. 1971:92, bet. 1973:JuU9, rskr. 1973:164, SFS 1971:188).

5.2.2 Montrealkonventionen

Den 23 september 1971 antogs på en internationell lufträttskonferens i Montreal en konvention för bekämpande av brott mot den civila luftfartens säkerhet. Till grund för konventionen låg, liksom beträffande Haagkonventionen, ett förslag som hade upprättats inom ICAO. Enligt konventionen förbinder sig konventionsstaterna att belägga sabotage och liknande brott mot den civila luftfarten med stränga straff. Konventionen medför också vissa förpliktelser i fråga om domsrätt, åtal och utlämning med anledning av sådana brott.

Konventionen trädde i kraft den 26 januari 1973 och har ratificerats av Sverige (prop. 1973:92, bet. 1973:JuU21, rskr. 1973:342, SFS 1973:342).

5.2.3 Diplomatskyddskonventionen

Konventionen antogs av FN:s generalförsamling den 14 december 1973. Enligt konventionen förbinder sig de avtalsslutande parterna att straffbelägga ett antal närmare beskrivna angrepp på vissa kategorier av personer, vilka hänförs under den samlande beteckningen ”internationellt skyddade personer”. Konventionen medför också vissa förpliktelser i fråga om domsrätt, åtal och utlämning med anledning av dessa brott.

Konventionen trädde i kraft den 20 februari 1977 och har ratificerats av Sverige (prop. 1975:71, bet. 1975:JuU18, rskr. 1975:138).

5.2.4 Gisslankonventionen

Konventionen antogs den 17 december 1979 av FN:s generalförsamling. Genom konventionen åtar sig staterna att straffbelägga handlingar som innefattar tagande av gisslan. Konventionen medför också vissa förpliktelser i fråga om domsrätt, kriminalpolitiskt samarbete, åtal och utlämning med anledning av dessa brott.

Konventionen trädde i kraft den 3 juni 1983 och har ratificerats av Sverige (prop. 1980/81:56, bet. 1980/81:JuU16, rskr. 1980/81:64).

5.2.5 Konvention om fysiskt skydd av kärnämne

Prop. 2001/02:149

Konventionen antogs den 26 oktober 1979 av FN:s generalförsamling. Genom konventionen åtar sig staterna att försäkra att transporter av nukleära ämnen inom statens territorium eller ombord på fartyg eller luftfartyg skyddas. Genom konventionen åtar sig också staterna att straffbelägga vissa handlingar med kärnämnen. Konventionen innehåller även vissa förpliktelser i fråga om domsrätt, åtal, utlämning och rättsligt samarbete.

Konventionen trädde i kraft den 8 februari 1987 och har ratificerats av Sverige. Ratifikationen föranledde inte någon proposition till riksdagen.

5.2.6 Tilläggsprotokoll till Montrealkonventionen

Såväl Haag- som Montrealkonventionen tar sikte på gärningar som begås på eller är riktade mot flygplan under flygning och som därför äventyrar flygsäkerheten. Med anledning bl.a. av bombdåd som förövats under 1980-talet på de internationella flygplatserna i Wien och Rom utarbetade ICAO ett förslag till tillägg till Montrealkonventionen som tar sikte på bekämpande av våldshandlingar som begås på flygplatser som används för internationell luftfart. Protokollet antogs vid lufträttskonferensen i Montreal den 24 februari 1988.

Protokollet trädde i kraft den 6 augusti 1989 och har ratificerats av Sverige (prop. 1989/90:130, bet. 1989/90:130, rskr. 1989/90:286, SFS 1990:416).

5.2.7 Romkonventionen och Romprotokollet

FN:s generalförsamling inbjöd i december 1985, med anledning av att ett italienskt kryssningsfartyg kapats i oktober 1985, Internationella sjöfartsorganisationen (IMO), ett av FN:s fackorgan, att undersöka problemet med terroristaktioner ombord på eller riktade mot fartyg och att föreslå lämpliga åtgärder. Som ett resultat av det arbete som därefter bedrevs inom ramen för IMO antogs vid en internationell konferens i Rom den 1-10 mars 1988 dels en konvention om brott mot den fasta sjöfartens säkerhet (Romkonventionen), dels ett protokoll om brott mot säkerheten för fasta plattformar (Romprotokollet).

Konventionen och protokollet följer mönstret från andra liknande överenskommelser, dvs. staterna förbinder sig att antingen lagföra eller utlämna personer som gjort sig skyldiga till gärningar som utgör brott enligt respektive överenskommelse. Därutöver innehåller konventionen bestämmelser om bl.a. det geografiska tillämpningsområdet och en precisering av det internationella element som skall föreligga, om undermålskyldighet och det praktiska förfarandet över huvud taget. Konventionen och protokollet är likartat uppbyggda.

Konventionen och protokollet trädde i kraft den 1 mars 1992 och har ratificerats av Sverige (prop. 1989/90:130, bet. 1989/90:JuU33, rskr. 1989/90 286, SFS 1990:416).

5.2.8 Terroristbombningskonventionen

Prop. 2001/02:149

Konventionen antogs av FN:s generalförsamling den 15 december 1997. De tidigare FN-konventionerna gäller antingen särskilda angreppsobjekt som luftfartyg och skepp eller avser att skydda vissa kategorier av personer som är engagerade i internationella uppdrag. Terroristbombningskonventionen har inte några sådana begränsningar utan har ett generellt tillämpningsområde. De handlingar som skall utgöra brott i konventionens mening är vissa förfaranden med explosiva eller andra livsfarliga anordningar inom eller i riktning mot platser eller anläggningar som är öppna för allmänheten. För att sådana handlingar skall utgöra brott krävs att de har företagits i syfte att åstadkomma omfattande förstörelse av bl.a. allmän plats. Konventionen innehåller även förpliktelser i fråga om bl.a. domsrätt, utlämning och brottsförebyggande åtgärder.

Konventionen trädde i kraft den 23 maj 2001 och har ratificerats av Sverige (prop. 2000/01:86, bet. 2000/01:JuU27, rskr. 2000/01:282).

5.2.9 Sammanfattning av de brott som omfattas av de internationella överenskommelserna i bilagan

Brotten kapning och sjö- eller luftfartssabotage, 13 kap. 5a § brottsbalken och flygplatssabotage, 13 kap. 5 b § brottsbalken infördes i svensk lagstiftning för att genomföra Haagkonventionen, Montrealkonventionen och dess tilläggsprotokoll samt Romkonventionen och dess tilläggsprotokoll.

Övriga konventioner, dvs. diplomatskyddskonventionen, gisslankonventionen, terroristbombningskonventionen och konventionen om fysiskt skydd av kärnämne har inte ansetts kräva några lagstiftningsåtgärder. De brott som torde vara tillämpliga på de handlingar som beskrivs i de tre första konventionerna är framför allt mord, dråp, misshandel, grov misshandel, människorov, olaga frihetsberövande, grovt olaga tvång, grov skadegörelse, mordbrand, grov mordbrand, allmänfarlig ödeläggelse, sabotage, grovt sabotage, spridande av gift eller smitta. De handlingar som beskrivs i konventionen om fysiskt skydd av kärnämne är i första hand kriminaliserade genom bestämmelserna i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet.

6 Sveriges tillträde till finansieringskonventionen

Regeringens förslag: Riksdagen godkänner FN:s internationella konvention om bekämpande av finansiering av terrorism.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser har tillstyrkt eller inte haft någon erinran mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Finansieringskonventionen utgör en fortsättning på det arbete som inom FN bedrivits under flera decennier för att motverka terrorism. Sverige har undertecknat och ratificerat samtliga de i avsnitt 5 nämnda överenskommelserna. Inom EU har konventionen undertecknats av samtliga medlemsstater och har hittills ratificerats av Frankrike, Nederländerna och Storbritannien.

Den 11 september 2001 kapades fyra flygplan och störtades mot World Trade Centers två skyskrapor i New York, mot försvarshögkvarteret i Pentagon i Washington DC samt i Pennsylvania. Dessa terrordåd utgör en unik händelse som medfört bred uppslutning i de internationella ansträngningarna för terroristbekämpning, såväl i FN och övriga mellanstatliga organisationer som andra typer av internationella sammanslutningar.

Mycket talar för att terrordåden i USA inte hade kunnat genomföras utan omfattande finansiellt stöd. Särskild uppmärksamhet har därför riktats mot sådana handlingar som kan betraktas som finansiering av terrorism.

Europarådets ministerkommitté antog den 21 september 2001 en resolution där medlemsstaterna uppmanas att tillträda finansieringskonventionen.

Den 16 oktober 2001 träffades EU:s finans- och justitieministrar för att diskutera vilka åtgärder som behöver vidtas för att bekämpa ekonomisk brottslighet, penningtvätt och finansiering av terrorism. I de slutsatser som antogs vid mötet anges att samtliga medlemsstater skall underteckna och tillträda finansieringskonventionen.

Därutöver har den finansiella aktionsgruppen mot penningtvätt (FATF), där Sverige är medlem, nyligen vidgat sitt mandat till att avse även bekämpning av finansiering av terrorism. FATF har därvid antagit åtta rekommendationer som medlemmarna i FATF och andra stater uppmanas följa. Rekommendationerna anger bl.a. att staterna omedelbart skall vidta nödvändiga åtgärder för att tillträda och genomföra finansieringskonventionen.

Åtgärder för att förebygga och bekämpa finansiering av terrorism har således blivit en fråga av särskilt intresse i det internationella samarbetet och regeringen menar därför att det får anses angeläget att Sverige så snart som möjligt ansluter sig till konventionen.

7 Behov av författningsändringar

7.1 Handlingar som enligt konventionen skall utgöra brott

Regeringens bedömning: De gärningar som skall utgöra brott enligt konventionen är inte till alla delar straffbara enligt svensk rätt. Ett tillträde till konventionen kräver därför att lagstiftningsåtgärder vidtas.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens. Promemorian innehåller dock inte någon uttrycklig redogörelse för

svensk rätt i förhållande till bestämmelsen i artikel 5, om ansvar och påföljder för juridiska personer. Prop. 2001/02:149

Remissinstanserna delar eller har inga invändningar mot bedömningen att lagändringar krävs. *Hovrätten för övre Norrland* och *Göteborgs tingsrätt* anser dock att frågan om juridiska personers ansvar, som regleras i konventionens artikel 5, borde ha uppmärksammats i promemorian.

Skälen för regeringens bedömning

Huvudbestämmelsen om brott (artikel 2.1 och 2.3)

De handlingar som enligt artikel 2 punkterna 1 och 3 i konventionen skall utgöra brott är till stor del redan straffbelagda enligt svensk rätt. Enligt 23 kap. 2 § första stycket 1 brottsbalken skall således dömas för förberedelse till brott om någon, med uppsåt att utföra eller främja brott, tar emot eller lämnar pengar eller annat som betalning för ett brott eller för att täcka kostnaderna för utförande av ett brott. För att någon skall kunna dömas för förberedelsebrott krävs att det förelegat fara för att brottet skulle ha fullbordats och att denna fara inte var ringa. Gärningsmannens uppsåt behöver inte avse en viss bestämd gärning utan det räcker att uppsåtet avser att brott av visst slag förr eller senare kommer till stånd. Det krävs dock att brottets fullbordan inte är så avlägsen i tiden eller kräver sådana ytterligare åtgärder, att faran för brottets fullbordan är ringa. Dessutom krävs att det särskilt har föreskrivits att förberedelse till den aktuella brottstypen är straffbar. Ansvar för förberedelse till brott förutsätter också, på ett mer allmänt plan, att händelseförloppet inte fortlöpt så långt att ansvar för fullbordat brott eller försök till brott kan utdömas.

Förberedelsebestämmelsen torde dock vara att förstå så att det bara är lämnande av pengar eller annat med uppsåt att främja brott, respektive mottagande av pengar eller annat med uppsåt att utföra brott som omfattas av det straffbelagda området (jfr. prop. 2000/01:85 s. 33 ff.).

I denna del ställer konventionen, enligt regeringens mening, krav på ett längre gående straffansvar än vad som följer av förberedelsebestämmelsen. Konventionen omfattar nämligen även sådana fall då någon tar emot tillgångar i syfte att de skall användas eller med vetskap om att de är avsedda att användas för att utföra vissa brott. Ansvaret för den som tar emot tillgångar är således inte, såsom är fallet enligt den svenska förberedelsebestämmelsen, begränsat till att tillgångarna mottas med uppsåt att utföra brott. Även mottagande med uppsåt att främja brott omfattas alltså av konventionens tillämpningsområde. Ett exempel kan vara att någon samlar in pengar i syfte att de skall lämnas vidare till den som skall utföra brottet. För att till alla delar uppfylla konventionens krav torde det därför, enligt regeringens mening, vara nödvändigt att utvidga straffansvaret för finansiering av brott.

Enligt artikel 2 punkt 4 begår en person även brott om han eller hon försöker begå ett brott som anges i artikel 2 punkt 1. Den svenska förberedelsebestämmelsen är så utformad att endast de förfaranden som består i att lämna eller ta emot pengar eller annat är kriminaliserade. Att utfästa eller lova viss ersättning för brott är inte straffbart, såvida det inte omfattas av ansvar för stämpling till brott. Försök till förberedelse är inte heller straffbart. Omfattningen av det straffbara området torde således behöva utvidgas till handlingar som innebär att man försöker tillhandahålla, samla in eller ta emot tillgångar i syfte att de skall användas eller med vetskap om att de är avsedda att användas för att utföra vissa brott.

Medverkan till brott (artikel 2.5)

Enligt artikel 2 punkt 5 skall olika former av medverkan till finansiering av brott vara straffbart. Enligt punkt 5 a) begår en person ett brott om han eller hon medverkar till ett brott som anges i punkt 1 eller 4. Och enligt punkt 5 b) skall det vara straffbart att värva eller instruera en person att begå ett sådant brott. Dessutom skall det vara straffbart att medverka till de brott som anges i punkt 1 eller 4 då de begås av en grupp personer. Medverkan måste vara uppsåtlig och ske antingen i syfte att i) främja gruppens brottsliga verksamhet eller syfte när verksamheten eller syftet innefattar förövande av ett brott som anges i punkt 1, eller ii) ske i vetskap om gruppens avsikt att begå ett brott som avses i punkt 1.

En reglering av ungefär liknande utformning finns i terroristbombningskonventionen vad avser brott som begås av en grupp personer. Straffansvaret enligt bestämmelsen i den konventionen torde dock vara något mera vidsträckt.

Vid Sveriges tillträde till terroristbombningskonventionen lämnades en utförlig redogörelse för de svenska bestämmelserna om medverkan och förberedelse till brott. Regeringen gjorde därvid den bedömningen att svensk rätt med tillämpning av dessa bestämmelser straffbelägger handlingar på ett tidigare stadium än vad konventionen kräver och att några lagstiftningsåtgärder därför inte var nödvändiga. Riksdagen hade ingen erinran mot denna bedömning (prop. 2000/01:86, s. 22 ff, bet. 2000/01:JuU27, rskr. 2000/01:282).

Även om straffansvaret enligt terroristbombningskonventionen är mer långtgående så måste det beaktas att huvudbrottet enligt artikel 2 punkt 1 i finansieringskonventionen skiljer sig mot de handlingar som är huvudbrott enligt terroristbombningskonventionen på så sätt att huvudbrottet i det förra fallet, enligt nuvarande lagstiftning är att betrakta som förberedelse till brott. Medverkan är i och för sig straffbart även i förhållande till osjälvständiga brottsformer. Medverkan till medverkan, t.ex. anstiftan till medhjälp till ett brott är också straffbart. Som angetts ovan ställer dock konventionen krav på att det straffbara området utvidgas vad avser dels huvudbrottet i punkt 1, dels försök till sådant brott enligt punkt 4. Detta innebär att den svenska lagstiftningen inte heller fullt ut motsvarar det krav på kriminalisering som anges i punkt 5.

Enligt artikel 5 skall varje konventionsstat i överensstämmelse med sina nationella rättsliga principer vidta de åtgärder som fordras för att möjliggöra att en juridisk person, som befinner sig inom dess territorium eller är stiftad i enlighet med dess lagar, ställs till ansvar när en person som är ansvarig för ledningen eller kontrollen av den juridiska personen i denna egenskap har begått ett brott som avses i artikel 2. Ansvarsskyldighet och påföljder kan vara av straffrättslig, civilrättslig eller förvaltningsrättslig natur.

Bestämmelsen i artikel 5 har erhållit en mycket generell utformning, vilket måste anses ge staterna stor frihet att tolka bestämmelsen när de skall genomföra den i nationell lagstiftning. Detta understryks också av att bestämmelsen skall genomföras på ett sätt som står i överensstämmelse med statens rättsliga principer.

Regeringen anser att bestämmelserna om företagsbot i 36 kap. 7-10 §§ brottsbalken får anses motsvara de krav som ställs i artikel 5. Enligt 7 § skall för brott som begåtts i utövningen av näringsverksamhet, näringsidkaren åläggas företagsbot, om brottsligheten har inneburit ett grovt åsidosättande av de särskilda skyldigheter som är förenade med verksamheten eller annars är av allvarligt slag och näringsidkaren inte har gjort vad som skäligen kan krävas för att förebygga brottsligheten.

Det bör i detta sammanhang nämnas att systemet med företagsbot är föremål för översyn. Företagsbotsutredningen föreslog i sitt betänkande, Straffansvar för juridiska personer (SOU 1997:127) att systemet med företagsbot skall slopas och att man i stället skall införa ett nytt system med straffansvar för juridiska personer.

Betänkandet har remissbehandlats och fått ett i många avseenden positivt bemötande. Ett antal remissinstanser har emellertid riktat kritik mot att utredningen inte närmare utrett huruvida det skulle vara möjligt att, i stället för att införa ett helt nytt system, effektivisera det nuvarande systemet. Mot denna bakgrund har ett förslag med mer begränsade förändringar i det nuvarande systemet utarbetats inom Justitiedepartementet (Ds 2001:69). Promemorian syftar till att skapa ytterligare beredningsunderlag för en reform av företagsbotssystemet. Något definitivt ställningstagande från regeringens sida till de förslag som presenterades av Företagsbotsutredningen föreligger inte.

I promemorian föreslås bl.a. att förutsättningarna för att ålägga företagsbot görs mindre begränsade och anpassas till Sveriges internationella åtaganden. Promemorian är föremål för remissbehandling och sista dag för att lämna synpunkter är den 28 mars 2002.

7.2 Domsrätt

Regeringens bedömning: Svensk domsrätt föreligger inte i samtliga de obligatoriska fall som avses i artikel 7.1. Lagändringar krävs därför för att tillgodose konventionens krav i denna del.

Promemorians bedömning: I promemorian görs bedömningen att svensk domsrätt föreligger i alla obligatoriska fall som avses i artikel 7.1 och att det därför inte krävs några lagändringar.

Remissinstanserna: Endast två remissinstanser har framfört synpunkter avseende konventionens bestämmelser i denna del. *Göteborgs tingsrätt* framhåller att konventionen torde gälla i förhållande till Sverige oberoende av om ett brott enligt artikel 2 har begåtts i ett land som inte tillträtt konventionen eller som inte straffar finansiering av terrorism. Tingsrätten anser därför att det bör övervägas om inte tillägg skall göras till 2 kap. 3 § brottsbalken vad avser finansiering av särskilt allvarlig brottslighet. *Hovrätten för övre Norrland* ställer frågan om det bör få finnas krav på särskilt förordnande för åtal i något fall då svensk domsrätt skall föreligga enligt konventionen.

Skälen för regeringens bedömning: Artikel 7.1 anger under vilka förutsättningar konventionsstaterna ovillkorligen skall ha domsrätt över de brott som omfattas av artikel 2. Dessutom föreskrivs i artikel 7.4 att varje konventionsstat skall vidta de åtgärder som krävs för att den skall kunna utöva domsrätt beträffande de brott som anges i artikel 2, i de fall då den misstänkte befinner sig inom statens territorium och staten inte utlämnar vederbörande till någon av de konventionsstater som har fastställt att de har domsrätt i enlighet med punkt 1 eller 2.

Artikel 7.1 a innebär att varje stat skall ha domsrätt om brottet har begåtts inom dess territorium. Bestämmelsen motsvaras av 2 kap. 1 § brottsbalken enligt vilken det skall dömas efter svensk lag och vid svensk domstol för brott som har begåtts inom Sveriges territorium. Detsamma gäller om det är ovisst var brottet har förövats, men det finns skäl att anta att det har begåtts här.

Enligt Artikel 7.1 b skall varje stat ha domsrätt om brottet har begåtts ombord på ett fartyg som för den statens flagg eller ombord på ett luftfartyg som är registrerat enligt dess lagstiftning när brottet begicks. Denna bestämmelse motsvaras av 2 kap. 3 § 1 brottsbalken, enligt vilken det föreligger svensk domsrätt om brottet har begåtts ombord på ett svensk fartyg eller luftfartyg.

Artikel 7.1 c anger att varje stat skall ha domsrätt om brottet har begåtts av en medborgare i den staten. Konventionen föreskriver inte någon möjlighet att ställa upp ett krav på dubbel straffbarhet. Som påpekas av *Göteborgs tingsrätt* motsvaras denna bestämmelse därför endast till viss del av 2 kap. 2 § brottsbalken. Enligt första stycket föreligger svensk domsrätt om ett brott begåtts utanför Sverige av en svensk medborgare. Detsamma gäller om brottet begåtts av en utlänning som befinner sig här i riket och det på brottet enligt svensk lag kan följa fängelse i mer än sex månader. Enligt andra stycket gäller dock inte första stycket bl.a. om gärningen är fri från ansvar enligt lagen på gärningsorten.

Genom 2 kap. 3 § brottsbalken utvidgas den svenska domsrätten till vissa specialfall, oavsett om brottet är straffbart på gärningsorten. Denna bestämmelse torde dock inte fullt ut omfatta sådana brott som avses i finansieringskonventionen. Detta torde innebära att svenska domstolar inte har domsrätt i samtliga de fall som avses i konventionen samt att den situationen kan uppstå, att en person som befinner sig i Sverige varken kan utlämnas eller lagföras för ett brott som omfattas av konventionen.

Mot bakgrund härav gör regeringen bedömningen att reglerna om domsrätt för brott begångna utom riket av svenska medborgare och utlänningar som befinner sig här i riket måste utvidgas för att fullt ut motsvara de krav som ställs i finansieringskonventionen.

Såvitt avser den av *Hovrätten för övre Norrland* framförda synpunkten om möjligheterna att uppställa krav på särskilt åtalstillstånd, bör påpekas att artikel 7 anger under vilka förutsättningar konventionsstaterna skall kunna utöva domsrätt. Enligt artikel 10 skall beslut i åtalsfrågan ske enligt samma regler som gäller i fråga om varje annat brott av allvarlig karaktär enligt lagstiftningen i den staten. Det innebär att det står varje konventionsstat fritt att förena domsrätten med särskild prövning.

7.3 Förverkande

Regeringens bedömning: Lagstiftning krävs för att i samtliga fall kunna förverka tillgångar som varit föremål för brott som avses i artikel 2 i konventionen. Det saknas dock skäl att införa mekanismer varigenom tillgångar erhållna genom förverkande skall användas för att gottgöra de brottsoffer som avses i artikel 2.1 a eller 2.1 b eller dess anhöriga.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens. Promemorian innehåller dock inte något uttryckligt ställningstagande avseende bestämmelsen i artikel 8.4 om att staterna skall överväga att införa mekanismer varigenom förverkade tillgångar skall kunna användas för att gottgöra brottsoffren eller dess anhöriga.

Remissinstanserna delar bedömningen eller har inga invändningar. *Domstolsverket* och *Hovrätten för övre Norrland* pekar dock på att promemorian inte innehåller någon bedömning avseende bestämmelsen i artikel 8.4.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 8.1 skall varje konventionsstat vidta de åtgärder som erfordras i enlighet med sina nationella rättsliga grundsatser för att identifiera, spåra, spärra eller beslagta tillgångar som har använts eller anslagits för att begå brott som avses i artikel 2, liksom vinning av sådana brott för att möjliggöra ett eventuellt förverkande. Vidare skall varje konventionsstat vidta de åtgärder som erfordras i enlighet med sina nationella rättsliga grundsatser för att kunna förklara tillgångar förverkade som har använts eller anslagits för att begå brott som avses i artikel 2 och vinning av sådana brott (artikel 8.2).

Att förverkande skall kunna ske av tillgångar som anslagits för brott enligt artikel 2, torde innebära ett krav på att tillgångarna skall kunna förverkas redan innan de har mottagits, dvs. förverkande skall kunna ske redan vid försök till tillhandahållande eller försök till mottagande.

Brottsbalkens bestämmelser om förverkande finns i 36 kap. brottsbalken. I 1 § föreskrivs att utbyte av brott enligt brottsbalken skall förklaras förverkat, om det inte är uppenbart oskäligt. Detsamma gäller vad någon har tagit emot som ersättning för kostnader i samband med ett brott, om mottagandet utgör brott enligt brottsbalken. I begreppet utbyte ligger att någon mottagit egendom eller något värde. Det innebär att

egendom kan förverkas hos den som har mottagit den. Däremot torde något förverkande inte kunna ske innan egendomen har överlämnats.

För att uppfylla konventionens krav på att förverkande skall kunna ske redan då tillgångar har anslagits för att begå brott krävs således, enligt regeringens uppfattning, ny lagstiftning. Den nya lagstiftningen måste utformas så att förverkande kan ske redan innan några tillgångar har överlämnats eller mottagits.

Bör förverkade tillgångar användas för att gottgöra brottsoffer?

Enligt 36 kap. 17 § brottsbalken tillfaller förverkad egendom staten, om inte annat är föreskrivet. Svensk rätt innehåller inte några bestämmelser varigenom förverkad egendom används för att gottgöra de som varit offer för brottet. Ersättning och stöd till brottsoffer regleras genom generell lagstiftning. Regeringen anser inte att det finns skäl att göra avsteg från denna princip vad gäller sådana brott som omfattas av denna konvention.

7.4 Utredning av brott, utlämning, internationell rättslig hjälp m.m.

Regeringens bedömning: Svensk rätt uppfyller konventionens bestämmelser om utredning av brott, utlämning, internationell rättslig hjälp m.m.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna delar bedömningen eller har inga invändningar.

Skälen för regeringens bedömning

Utredning av brott

När en konventionsstat mottar information om att en person som har begått ett brott eller misstänks ha begått ett brott enligt konventionen kan befinna sig inom dess territorium skall staten enligt artikel 9.1 vidta de åtgärder ”som kan fordras enligt dess nationella lagstiftning” för att utreda de omständigheter som informationen avser. Vidare skall den stat inom vars territorium den som har begått brottet eller misstänks för detta befinner sig, ”efter att ha övertygat sig om att omständigheterna motiverar det” vidta de enligt den nationella lagstiftningen lämpliga åtgärderna för att säkerställa den personens närvaro för åtal eller för utlämning (artikel 9.2).

Enligt artikel 10 är en konventionsstat, förutsatt att domsrätt föreligger enligt artikel 7 och att utlämning inte sker, undantagslöst och oberoende av om brottet har begåtts inom dess territorium, skyldig att utan onödigt dröjsmål genom förfaranden i enlighet med den statens lagstiftning överlämna ärendet till sina behöriga myndigheter för beslut i åtalsfrågan. Dessa myndigheter skall fatta beslut enligt samma regler som gäller i

fråga om varje annat brott av allvarlig karaktär enligt lagstiftningen i den staten.

Om Sverige mottar information om att en person som har begått ett brott eller misstänks ha begått ett brott enligt konventionen kan befinna sig inom landet är det naturligt att det finns ett intresse för svenskt vidkommande att utreda förutsättningar för åtal för gärningen i fråga. När en handling utgör brott enligt svensk lag gäller bestämmelserna i 23 kap. rättegångsbalken om förundersökning. Bestämmelserna innebär bl.a. att polismyndighet eller åklagare, om det finns anledning att anta att ett brott som hör under allmänt åtal har begåtts, skall fatta beslut om att inleda en förundersökning. Beroende på omständigheterna i det enskilda fallet kan det också bli aktuellt att beröva en person friheten med stöd av bestämmelserna i 24 kap. rättegångsbalken. Den som i ett annat land är misstänkt, åtalad eller dömd för brott som kan föranleda utlämning kan också berövas friheten enligt 23 § lagen (1957:668) om utlämning för brott. Med stöd av den sistnämnda bestämmelsen är det möjligt att beröva en person friheten här även innan en formell begäran om utlämning har kunnat överlämnas, förutsatt att en efterlysning har utfärdats.

Mot bakgrund av bestämmelsen i artikel 10 om att brott enligt konventionen, när det gäller beslut i åtalsfrågan, skall behandlas som varje annat brott av allvarlig karaktär enligt lagstiftningen i varje medlemsstat kan nämnas att åklagaren enligt svensk rätt är skyldig att åtala brott som hör under allmänt åtal om något annat inte är särskilt föreskrivet (20 kap. 6 § rättegångsbalken).

När det inte pågår en förundersökning är vissa allmänna regler i polislagen (1984:387) tillämpliga. Där anges bl.a. att en huvuduppgift för polisen skall vara att bedriva spaning och utredning i fråga om brott som hör under allmänt åtal (2 § 3) samt att en polisman under vissa förutsättningar får omhänderta en person för identifiering (14 §). Polisen har bedrivit ett omfattande utvecklingssamarbete för att förbättra kriminalunderrättelseverksamheten och spaningsmetoderna.

Det kan också nämnas att Sverige fullt ut deltar i det internationella polissamarbetet, framförallt inom ramen för EU.

Det nu anförda leder, enligt regeringens mening, till bedömningen att det inte krävs några författningsändringar för att Sverige skall uppfylla konventionens krav i artikel 9.1 och 9.2 och artikel 10.

Utlämning

Konventionsstaterna åtar sig enligt artikel 12.1 att lämna största möjliga bistånd i utlämningsförfaranden som inletts med anledning av brott enligt artikel 2. I punkt 5 i samma artikel anges att detta åtagande skall fullgöras enligt de överenskommelser som gäller mellan staterna och enligt nationell rätt. Bestämmelsen innebär således inget åtagande för Sverige att lämna ut personer i vidare utsträckning än vad som redan idag följer av våra utlämningsavtal och som framgår av lagen (1957:668) om utlämning för brott och lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge.

Enligt artikel 11 i konventionen åtar sig konventionsstaterna vidare att säkerställa att de brott som anges i artikel 2 är utlämningsbara brott i såväl existerande som kommande utlämningsavtal. Samma krav gäller i

de fall en stat inte ställer upp som villkor att utlämningsavtal måste finnas för att utlämning skall kunna ske. Som framgår av avsnitt 8.1 föreslår regeringen att det skall införas ett särskilt brott för att uppfylla konventionens krav. För brott enligt normalgraden föreslås ett maximistraff om två år, för grovt brott sex år. Enligt nuvarande utlämningsavtal (Europarådets utlämningskonvention från 1957 och EU:s konvention om utlämning från 1996 samt bilaterala avtal med USA, Australien och Kanada) gäller olika strafftrösklar för att utlämning skall kunna ske, men inte i något fall överstiger den två år. Utlämningslagen kräver att det för brottet är stadgat fängelse i ett år eller mer. Vid utlämning till en annan EU-stat räcker det att gärningen motsvarar ett brott som har sex månaders fängelse i straffskalan. Enligt den nordiska utlämningslagen krävs endast att fängelse kan utdömas i den nordiska stat som vill ha personen utlämnad. Den föreslagna straffskalan innebär således att Sverige kommer att leva upp till de krav som ställs i konventionen. Övriga bestämmelser i artikel 11 föranleder inget behov av ändringar i lag.

Konventionsstaterna åtar sig också att inte avslå en ansökan om utlämning enbart på den grunden att brotten enligt artikel 2 är att anses som ett fiskaliskt brott (artikel 13) eller politiskt brott (artikel 14). I utlämningslagen finns ingen grund för att vägra utlämning enbart av den anledningen att en gärning skall anses vara ett fiskaliskt brott. Däremot kan en ansökan avslås om det kan anses att gärningen är ett politiskt brott (6 § första stycket). Men denna avslagsgrund får inte åberopas vid utlämning till annan EU-stat eller om ett avslag skulle strida mot en internationell överenskommelse (6 § andra stycket). När finansieringskonventionen träder i kraft gentemot Sverige kommer således undantaget i 6 § andra stycket att bli tillämpligt och avslagsgrunden i första stycket kommer inte kunna åberopas vid en utlämningsframställning från en konventionsstat avseende de brott som anges i artikel 2 i konventionen. Möjligheten att enligt artikel 15 avslå en framställning för att det finns anledning att anta att en ansökan görs för att åtala eller straffa en person på grund av t.ex. hans eller hennes etniska ursprung eller politiska uppfattning har sin motsvarighet i 7 § utlämningslagen. Det kan noteras att inget hindrar en konventionsstat att använda sig av andra vägransgrunder än de som nu berörs. Regeringen anser således att ett tillträde till konventionen inte föranleder några lagändringar.

Internationell rättslig hjälp

På samma sätt som vid utlämning skall staterna enligt artikel 12.1 lämna rättslig hjälp i största möjliga utsträckning. I punkt 5 i samma artikel anges att detta åtagande skall fullgöras enligt de överenskommelser som gäller mellan staterna och enligt nationell rätt, dvs. inget åtagande att i varje enskilt fall lämna bistånd. Sverige har ingått ett flertal multilaterala och bilaterala avtal om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål, t.ex. Europarådets konvention från 1959 om ömsesidig rättslig hjälp. I lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål finns bestämmelser om rättslig hjälp. Enligt denna lag kan Sverige i brottsutredningar bistå med hjälp i samma omfattning som en svensk åklagare eller domstol kan

vidta åtgärder under en svensk förundersökning eller rättegång. De möjligheter Sverige idag har att lämna rättslig hjälp kommer därför mer än väl leva upp till konventionens allmänna syfte att staterna skall hjälpa varandra i största möjliga utsträckning.

Konventionsstaterna åtar sig att inte avslå en begäran om rättslig hjälp med hänvisning till banksekretess (artikel 12.2) eller, på samma sätt som vid utlämning, att gärningen är att anses som ett fiskaliskt (artikel 13) eller politiskt brott (artikel 14). Banksekretess hindrar inte att hjälp lämnas, se 5 kap. 10 § lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål och prop. 1999/2000:61 s. 169 f. Även om ett brott är att anses som ett fiskaliskt brott är detta inte en avslagsgrund enligt lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål. När det gäller politiska brott är regleringen konstruerad på samma sätt som vid utlämning, dvs. denna grund får inte åberopas om det skulle strida mot en internationell överenskommelse. Ett tillträde till konventionen föranleder således inga ändringar i lag.

I artikel 12.3 föreskrivs att den information som överlämnats till en annan stat inte får användas för andra ändamål än de som anges i framställningen om inte den stat som lämnat ut informationen lämnat sitt samtycke. I 5 kap. 1 § lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål finns regler om användningsbegränsning av information som svensk myndighet fått från en annan stat. Enligt denna bestämmelse skall svensk myndighet följa de villkor som följer av den internationella överenskommelsen, oavsett vad som föreskrivs i svensk lag eller annan författning. Regeringen finner därför att några lagändringar inte behöver göras.

Överförande av frihetsberövade för utredning m.m.

En person som är föremål för frihetsberövande i en konventionsstat får, enligt artikel 16.1, föras över till en annan stat för att där medverka vid den utredning som bedrivs avseende ett brott som anges i artikel 2. En stat kan kräva att personen samtycker till överförandet. Även här kan anmärkas att bestämmelsen inte innebär något åtagande för en stat att föra över en person, endast en möjlighet. Enligt 4 kap. 29 § lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål får en frihetsberövad person föras över till en annan stat så länge utredning inte syftar till den överfördes egen brottslighet. Något samtycke från den frihetsberövade personen krävs inte. Sveriges möjligheter att överföra en person kommer därför att stå i överensstämmelse med konventionens strävan att staterna skall bistå varandra så långt som möjligt.

Vissa åtaganden följer däremot enligt konventionen när ett överförande väl har skett. Den stat som mottar den överförde skall hålla personen i fråga i förvar om inte annat anges (artikel 16.2 a). Av 4 kap. 34 § lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål följer att en person som förs över till Sverige skall tas i förvar av polismyndighet. Några särskilda regler torde inte krävas vad gäller bestämmelsen om att Sverige åtar sig att återföra en person som överförts hit (artikel 16.2 b) eller att Sverige inte skall kräva att ett utlämningsförfarande inleds för att personen skall kunna återföras (artikel 16.2 c). En person som överförts från Sverige skall få tillgodoräkna sig den tid som han eller hon varit

frihetsberövad i den andra staten (artikel 16.2 d). Att så skall ske följer också av 43 § lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt. Slutligen anges i artikel 16.3 att en person som överförs till en annan stat inte får bli föremål för åtal eller frihetsberövande för gärningar som begåtts före den tidpunkt då han eller hon fördes över. I 5 kap. 8 § lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål finns bestämmelser som reglerar just denna fråga, dvs. en person som förs över till Sverige får inte lagföras eller bli föremål för en frihetsberövande åtgärd avseende gärningar som ligger i tiden för överförandet om detta följer av en internationell överenskommelse. Sammanfattningsvis krävs det inte, enligt regeringens uppfattning, några lagändringar med avseende på nämnda bestämmelser i konventionen.

Underrättelse om vissa åtgärder

Den rättighet som artikel 9.3 i konventionen ger den som är berövad friheten att sätta sig i förbindelse med företrädare för myndigheterna i det land där han har sitt hemvist motsvaras av bestämmelserna i lagen (1989:152) om underrättelseskyldighet m.m. när utlänningar är berövade friheten. Detsamma gäller den i artikel 9.3 angivna skyldigheten att informera om dessa rättigheter.

De övriga skyldigheter att underrätta som finns i artikel 9.6 (om frihetsberövande och resultat av vissa undersökningar) och artikel 19 (om slutgiltiga avgöranden avseende brott enligt konventionen) överensstämmer med motsvarande bestämmelser i tidigare konventioner som Sverige anslutit sig till. I propositionen om ratifikation av 1973 års diplomat-skyddskonvention har således angetts att motsvarande underrättelseskyldighet kan uppfyllas inom ramen för gällande lagstiftning och att de föreskrifter av administrativ natur som behövs kan meddelas av regeringen (se exempelvis prop. 1975:71 s. 30). Samma bedömning har gjorts i propositionen om tillträde till 1979 års konvention mot tagande av gisslan (prop. 1980/81:56 s. 11) och i propositionen om tillträde till terroristbombningskonventionen (prop. 2000/01:86, s. 33).

Inte heller för detta fall synes, enligt regeringens uppfattning, några lagändringar vara nödvändiga.

7.5 Förebyggande av brott

Regeringens bedömning: Lagstiftning krävs för att uppfylla kravet på att transaktioner som misstänks avse tillgångar som är föremål för brott enligt konventionen rapporteras till behörig myndighet. I övrigt uppfyller svensk rätt konventionens bestämmelser om förebyggande av brott.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna delar bedömningen eller har inga invändningar.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 18 skall konventionsstaterna samarbeta för att förebygga brott enligt konventionen. Konventionsstaterna skall särskilt inrikta sig på att förebygga och motverka förberedelser till sådana brott inom respektive

territorier. Samarbetet skall också omfatta ett utbyte av information i enlighet med varje lands nationella lagstiftning och en samordning av administrativa och andra åtgärder. Prop. 2001/02:149

Gransknings- och rapporteringsskyldighet för finansiella företag

Artikel 18 innehåller en skyldighet för främst finansiella företag att dels identifiera sina kunder, dels ägna särskild uppmärksamhet åt ovanliga eller misstänkta transaktioner och rapportera transaktioner som misstänks härröra från sådan brottslig verksamhet som omfattas av konventionen.

Lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt innehåller en skyldighet för de finansiella företag som omfattas av lagen att identifiera sina kunder. Konventionens artikel 18 kräver alltså inga lagstiftningsåtgärder i det avseendet. Lagen om penningtvätt innebär också att dessa institut åläggs att lämna uppgifter till behörig myndighet (Rikspolisstyrelsen eller den polismyndighet som regeringen bestämmer) om alla omständigheter som kan tyda på penningtvätt. Lagen innehåller däremot inte något krav på den vidare rapporteringsskyldighet som konventionen kräver. Detta följer av att den definition av brottslig verksamhet som konventionen bygger på innefattar fler gärningar än de åtgärder som ryms inom den definition av penningtvätt som används i lagen om penningtvätt. Enligt regeringens bedömning krävs det därför ny lagstiftning i detta avseende.

Övriga åtgärder för att förebygga brott enligt konventionen

Svensk rätt torde i övriga delar uppfylla konventionens krav om förebyggande av brott. Nedan följer en kortfattad redogörelse för det arbete som bedrivs för att förebygga sådan brottslighet.

I Sverige är det säkerhetspolisen (SÄPO) som har ansvaret för frågor som har att göra med internationell terrorism. Det gäller också arbetet för att förebygga sådan brottslighet, som är en av SÄPO:s grundläggande uppgifter.

SÄPO:s arbete för att förebygga terrorism bygger framför allt på en kontinuerlig kartläggning av misstänkta personer och organisationer. Ett omfattande samarbete och informationsutbyte förekommer därvid med andra länders underrättelse-, säkerhets- och polisorganisationer. Tillgång till aktuell underrättelseinformation av hög kvalitet är en förutsättning för att framgångsrikt kunna förebygga och bekämpa terrorism.

Målsättningen för SÄPO:s arbete är att på ett så tidigt stadium som möjligt ingripa mot personer och företeelser, som kan misstänkas ha anknytning till aktiviteter som bedrivs av terrorgrupper. Åtgärder för att avvärja terrorhot vidtas om möjligt redan innan någon brottslig handling har begåtts, t.ex. genom samtal med de personer som kan misstänkas vara involverade i planering av attentat eller som misstänks bistå med logistiskt stöd i samband med sådan planering. Insatser för att avvärja terrordåd mot personer som är utsatta för sådana hot består bland annat av information i förebyggande syfte och eventuellt tillhandahållande av olika typer av skyddsinsatser.

I vissa fall söker SÄPO genom att tillämpa bestämmelserna i utlänningslagen (1989:529) och lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll förhindra att utländska medborgare som är knutna till terrororganisationer bosätter sig eller verkar i Sverige.

Det bör också nämnas att det vid SÄPO har inrättats en särskild grupp som har till uppgift att i förebyggande syfte inhämta och systematisera information om sådan bomb- och sprängämnesteknik som kommit till användning i olika terroråd runt om i världen.

Vid större evenemang, statsbesök m.m. utför SÄPO risk- och hotbildsanalyser som ligger till grund för det skydd och den bevakning som krävs vid varje enskilt tillfälle.

Sverige deltar således i ett omfattande samarbete och informationsutbyte med andra länders underrättelse-, säkerhets- och polisorganisationer i syfte att förebygga och motverka förberedelser till terroråd. Det är, enligt regeringens uppfattning, inte aktuellt med några författningsändringar för att ändra på detta samarbete. Det kan också nämnas att liknande åtaganden om brottsförebyggande arbete finns i flera andra internationella överenskommelser som Sverige anslutit sig till, bl.a. artikel 4 i gisslankonventionen (prop. 1980/81:56, s. 17) och artikel 15 i terroristbombningskonventionen (prop. 2000/01:86, s. 31).

7.6 Tvistlösning

Regeringens bedömning: Möjligheten för Sverige att förklara sig inte bundet av konventionens bestämmelse om tvistlösning bör inte utnyttjas.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna delar bedömningen eller har inga invändningar.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 24.1 skall varje tvist mellan två eller flera konventionsstater angående tolkningen eller tillämpningen av konventionen, och som inte kan lösas genom förhandlingar mellan staterna, lösas genom skiljedom på begäran av någon av staterna. Om parterna inte inom sex månader efter det att begäran om skiljedom har framställts kan enas om skiljeförfarandet, kan endera parten hänskjuta tvisten till Internationella domstolen genom ansökan i enlighet med domstolens stadga. I artikel 24.2 ges en reservationsmöjlighet till det skiljeförfarande som beskrivs i artikel 24.1 med innebörd att de parter som inte accepterar denna typ av tvistlösning kan förklara sig icke bundna av detta förfarande. En sådan förklaring kan ges såväl i samband med undertecknande av konventionen som i samband med ratifikationen.

Sverige är part i ett stort antal konventioner som innehåller tvistlösningsklausuler av samma typ som artikel 24. Regeringen anser därför att Sverige bör acceptera ett sådant tvistlösningsförfarande också i detta fall.

8.1 Straffansvaret för finansiering av särskilt allvarliga brott utvidgas

Regeringens förslag: Det görs straffbart att samla in, tillhandahålla eller ta emot pengar eller andra tillgångar i syfte att dessa skall användas eller med vetskap om att de är avsedda att användas för att begå sådana särskilt allvarliga brott som omfattas av finansieringskonventionen. Även försök till sådana handlingar görs straffbart. I ringa fall skall inte dömas till ansvar.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. I regeringens förslag till lagtext har dock vissa redaktionella ändringar gjorts.

Remissinstanserna delar eller har inga synpunkter på bedömningen att straffansvaret för finansiering av vissa särskilt allvarliga brott måste utvidgas samt att detta bör ske genom införandet av en ny särskild straffbestämmelse. Remissinstanserna har dock olika åsikter om hur lagtexten i en sådan straffbestämmelse lämpligen bör utformas samt hur långtgående kriminalisering konventionen kräver.

Riksåklagaren och *Rikspolisstyrelsen* anser det vara mindre lämpligt att kopiera konventionens ansvarsbestämmelser och menar att lagtexten i stället bör utformas mer i linje med svensk lagstiftningstradition. *Riksdagens ombudsmän* och *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* synes instämma och anser dessutom att uttrycket ”rättsstridigt” i förslaget till 4 § är överflödigt eller i vart fall måste utvecklas.

Vad gäller det föreslagna straffansvarets omfattning ställer sig *Riksåklagaren* bakom de överväganden som görs, bl.a. att konventionen medger undantag för ringa fall. Denna bedömning delas även av *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* och *Justitiekanslern*. *Brottsförebyggande rådet* anser att det är fråga om ett långtgående straffansvar och att det vore värdefullt om lagförslaget kunde bearbetas ytterligare, för att minska riskerna för att reglerna kan omfatta finansiering av proteströrelser och verksamheter som vi i vårt land inte förknippar med terrorism.

Såvitt avser den föreslagna straffskalan anser *Riksåklagaren* att det kan sättas i fråga om böter bör ingå. Vidare framhåller *Göteborgs tingsrätt* att det kan diskuteras om straffmaximum för grovt brott är tillräckligt högt.

Hovrätten för övre Norrland anser att flera uttryck i konventionen är problematiska och svårtolkade samt att konventionen torde kräva återhållsamhet när det gäller utrymmet för undantag från straffansvar. *Domstolsverket* framhåller att konventionen inte ger uttrycklig möjlighet att göra undantag för ringa fall. Verket pekar också på att det i förslaget till 2 §, vad avser gisslan- och terroristbombningskonventionen, ställts upp ytterligare krav på att dessa gärningar skall ha begåtts med vissa syften trots att sådana rekvisit inte återfinns i konventionstexterna. I denna del är *Advokatsamfundet* av motsatt uppfattning och anser att straffansvaret avgränsats på ett väl avvägt sätt. Samfundet menar dock att

det även beträffande diplomatskyddskonventionen bör ställas upp liknande krav på att gärningarna skall ha begåtts med vissa syften.

Vad avser förslaget till 2 § anser *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* och *Riksdagens ombudsmän* att uttrycket ”i en befolkningsgrupp” i 2 §, är onödigt precist och kan leda tanken fel. *Ekobrottsmyndigheten* menar att begreppet ”internationellt skyddade personer” uttryckligen bör definieras i lagtexten.

Skälen för regeringens förslag

Det straffbara området för finansiering av särskilt allvarliga brott utvidgas

I artikel 2 anges vilka handlingar som skall utgöra brott enligt konventionen. Enligt punkt 1 begår en person ett brott, om han eller hon på något sätt, direkt eller indirekt, rättsstridigt och uppsåtligen tillhandahåller eller samlar in tillgångar i syfte att de ska användas eller med vetskap om att de är avsedda att användas, helt eller delvis, för att utföra vissa närmare angivna brott. Dessa brott anges i punkterna a) och b).

I punkt a) hänvisas till brott som faller under och definieras i de fördrag som nämns i bilagan till konventionen. Vilka dessa fördrag är har redovisats i avsnitt 5.2. I punkt b) anges att konventionen även skall tillämpas på handlingar som är avsedda att orsaka död eller allvarlig kroppsskada om uppsåtet med handlingen är att injaga skräck i en befolkning eller att förmå en regering eller en internationell organisation att vidta eller avstå från att vidta en åtgärd.

För att en gärning skall utgöra ett brott enligt punkt 1 behöver tillgångarna, enligt punkt 3, rent faktiskt inte ha använts för att begå ett brott enligt punkt 1 a eller 1 b. Punkt 4 föreskriver att försök till att begå ett brott enligt punkt 1 skall vara straffbart och enligt punkt 5 skall olika former av medverkan till de brott som anges i punkterna 1 och 4 vara straffbara. Huvudbestämmelsen i punkt 1 är alltså utformad såsom en självständig brottsbeskrivning till vilken man knutit de osjälvständiga brottsformerna försök och medverkan.

Som anges i avsnitt 7.1 täcks de handlingar som enligt punkt 1 skall vara straffbara till stor del av ansvar för förberedelse till brott enligt 23 kap. 2 § brottsbalken. Förberedelse till brott är emellertid en osjälvständig brottsform, vilket innebär att bestraffning alltid förutsätter att förberedelsegärningen kan relateras till ett visst brott och att faran för det brottets fullbordande inte var ringa. Vidare är förberedelseansvaret utformat så att det bara är lämnande av pengar eller annat med uppsåt att främja brott respektive mottagande av pengar eller annat med uppsåt att utföra brott som omfattas av det straffbelagda området. Motsvarande distinktion görs inte i konventionen. Enligt denna skall även mottagande med uppsåt att främja brott vara straffbart. Enligt förberedelsebestämmelsen krävs dessutom för straffansvar att pengar eller annat har överlämnats eller mottagits. Försök till förberedelse, dvs. försök att lämna eller ta emot pengar eller annat är inte straffbart enligt svensk rätt. Som tidigare redovisats ställer alltså konventionen krav på att det straffbara området utvidgas.

Enligt regeringens uppfattning framstår det som mindre lämpligt att genomföra de nödvändiga lagstiftningsåtgärderna genom generella ändringar av förberedelsebrottet och att kriminalisera försök till förberedelse till brott. Förberedelse är straffbelagt för en rad vitt skilda brottstyper, varav långt ifrån alla kan betecknas som allvarliga. Varje mer långtgående reformering av förberedelsebrottet nödvändiggör en noggrann och omfattande analys av reformens praktiska konsekvenser med avseende på olika brottstyper som är kriminaliserade på förberedelsestadiet. Någon sådan konsekvensanalys är inte möjlig inom ramen för detta lagstiftningsärende. Av samma skäl ter det sig, enligt regeringens uppfattning, främmande att på ett generellt plan kriminalisera försök till förberedelse till brott. Regeringen menar att detta talar för att konventionens krav på kriminalisering bör uppfyllas genom att det införs en särskild reglering för de fall av finansiering som avses i konventionen. Den särskilda regleringen kan lämpligen utformas som en självständig brottsform.

Flera remissinstanser, särskilt *Riksåklagaren* och *Rikspolisstyrelsen*, anser att en sådan straffbestämmelse inte bör kopiera konventionstexten i artikel 2.1, utan i stället utformas mer i enlighet med svensk lagstiftningstradition. Liknande synpunkter har framförts av *Lagrådet*, som har anfört att det kan finnas anledning att på ett än tydligare sätt anpassa bestämmelsen till hur svenska straffbestämmelser brukar utformas. Regeringen delar denna uppfattning. Bestämmelsen kan därför, på sätt som föreslagits av Lagrådet, lämpligen utformas så att det görs straffbart att samla in, tillhandahålla eller ta emot pengar eller andra tillgångar i syfte att dessa skall användas eller med vetskap om att de är avsedda att användas för att begå sådan särskilt allvarlig brottslighet som omfattas av konventionen. Regeringen delar också Lagrådets bedömning att den i lagrådsremissen föreslagna definitionen av tillgångar kan utgå.

Till skillnad från vad som gäller för ansvar för förberedelse till brott, anser regeringen att det inte bör uppställas något krav på att det skall ha förelegat fara för fullbordan av de gärningar man haft uppsåt att främja. Konventionen innehåller inte någon sådan begränsning och kräver dessutom, enligt artikel 2.3, att straffansvar skall kunna utdömas även om tillgångarna rent faktiskt inte har använts för att begå ett brott enligt artikel 2.1 a eller b.

Det utvidgade straffansvaret skall endast avse de särskilt allvarliga brott som omfattas av finansieringskonventionen

Enligt artikel 2.1 a i konventionen skall det vara straffbart att finansiera de gärningar som utgör brott och som faller in under och definieras i de fördrag som anges i bilagan till konventionen. Därutöver skall det enligt artikel 2.1 b vara straffbart att finansiera varje annan gärning som är avsedd att orsaka en civilperson eller någon annan person som inte aktivt deltar i fientligheterna vid en väpnad konflikt död eller allvarlig kroppsskada, när uppsåtet med gärningen på grund av dess beskaffenhet eller det sammanhang i vilket den utförs är att injaga skräck i en

befolkning eller att förmå en regering eller en internationell organisation att vidta eller avstå från att vidta en åtgärd.

Sverige har tillträtt samtliga de konventioner och protokoll som anges i bilagan till finansieringskonventionen och därvid genomfört nödvändiga lagstiftningsåtgärder.

Haagkonventionen samt Montreal- och Romkonventionen jämte tilläggsprotokoll

För att genomföra Haagkonventionen, Montrealkonventionen och dess tilläggsprotokoll samt Romkonventionen och dess tilläggsprotokoll har brotten kapning (13 kap. 5 a § första stycket brottsbalken), sjö- eller luftfartssabotage (13 kap. 5 a § andra stycket brottsbalken) samt flygplats-sabotage (13 kap. 5 b § brottsbalken) införts i svensk rätt. Finansiering av sådana brott bör därför, enligt regeringens uppfattning, omfattas av det utvidgade straffansvaret. Därutöver menar regeringen att ett brott som till stora delar omfattas av tillämpningsområdet för dessa internationella överenskommelser är grovt sabotage, 13 kap. 5 § brottsbalken.

Vid bedömning av om ett sabotage skall anses vara grovt skall särskilt beaktas om gärningen framkallat fara för rikets säkerhet, för flera människoliv eller för egendom av särskild betydelse. Med att egendomen skall vara av särskild betydelse åsyftas att den är av särskilt stor omfattning eller ekonomiskt av större värde eller att den i kulturellt eller annat hänseende är särskilt betydelsefull, t.ex. med hänsyn till försvaret eller folkförsörjningen. Det rör sig alltså om angrepp mot samhällets mest grundläggande intressen och torde därför i flertalet fall vara att betrakta som rena terroristdåd. Dessutom bör påpekas att ansvar för flygplatssabotage endast kan ådömas om gärningen begåtts på flygplatser som är öppna för internationell trafik. Om motsvarande gärning begås på en flygplats som endast är öppen för nationell trafik kan således inte den bestämmelsen tillämpas. I ett sådant fall kan gärningen i stället vara att bedöma som grovt sabotage. Sak samma gäller om gärningen är riktad mot andra typer av platser som används för nationell eller internationell trafik, t.ex. järnvägsstationer, busstationer eller hamnar. Regeringen anser därför att grovt sabotage bör omfattas av det utvidgade straffansvaret.

Övriga konventioner, dvs. diplomatskyddskonventionen, gisslankonventionen, terroristbombningskonventionen samt konventionen om fysiskt skydd av kärnämne har inte ansetts kräva några lagstiftningsåtgärder.

Diplomatskyddskonventionen

Enligt diplomatskyddskonventionen förbinder sig staterna att straffbelägga ett visst antal närmare beskrivna angrepp på vissa kategorier av personer som hänförs under den samlande beteckningen ”internationellt skyddade personer”. Det rör sig bl.a. om mord, dråp, människorov, grov misshandel, olaga frihetsberövande och grov skadegörelse. Enligt regeringens mening bör därför finansiering av sådana brott, då de riktar sig mot internationellt skyddade personer i enlighet med diplomatskyddskonventionen, omfattas av den nya straffbestämmelsen. Regeringen anser dock inte, såsom förordas av *Ekobrottsmyndigheten*, att det är nödvändigt att direkt i lagtext införa den definition av ”internationellt skyddade personer” som återfinns i

konventionen. Regeringen anser att det är tillräckligt att i lagtexten hänvisa till definitionen i konventionen. Författningskommentaren innehåller en närmare redogörelse för straffansvarets omfattning.

Artikel 2.1 b i finansieringskonventionen samt gisslan- och terroristbombningskonventionen

Som angetts ovan innebär artikel 2.1 b att finansiering av alla gärningar som är avsedda att orsaka en civilperson eller någon annan person som inte aktivt deltar i fientligheterna vid väpnad konflikt död eller allvarlig kroppsskada, skall bestraffas om de utförs med uppsåt att injaga skräck i en befolkning eller att förmå en regering eller en internationell organisation att vidta eller avstå att vidta en åtgärd. De brott som framför allt torde omfattas av denna punkt är mord, dråp, grov misshandel, människorov, olaga frihetsberövande, grovt olaga tvång, mordbrand, grov mordbrand, allmänfarlig ödeläggelse, sabotage samt spridande av gift och smitta. Dessa brott torde också, i tillämpliga delar, omfattas av kraven på kriminalisering enligt gisslan- och terroristbombningskonventionen. Vad som därvid måste beaktas är att dessa två konventioner inte innehåller ett krav på att brotten skall ha utförts med ett sådant särskilt uppsåt som anges i artikel 2.1 b i finansieringskonventionen.

Gisslankonventionen medför en förpliktelse att bestraffa handlingar som innebär att en person griper eller inspärrar och hotar att döda, skada eller fortsätta hålla inspärrad en annan person (gisslan) i syfte att tvinga en stat, en mellanstatlig organisation, en fysisk eller juridisk person eller en grupp av personer att utföra eller avstå från att utföra en handling som ett uttryckligt eller underförstått villkor för att gisslan skall släppas. De bestämmelser som enligt svensk rätt främst torde vara tillämpliga är människorov (4 kap. 1 § brottsbalken) och olaga frihetsberövande (4 kap. 2 § brottsbalken).

Terroristbombningskonventionen innebär att staterna skall straffbelägga sådana handlingar som innebär att en person rättsstridigt och uppsåtligt levererar, placerar, avlossar eller spränger ett sprängämne eller annan livsfarlig anordning i, in i eller mot en allmän plats, en statlig anläggning eller annan offentlig anläggning, ett allmänt transportsystem eller infrastrukturanläggning om handlingen begås med uppsåt att a) orsaka dödsfall eller allvarlig kroppsskada eller b) omfattande förstörelse av sådan plats, anläggning eller system om förstörelsen leder till eller är ägnad att leda till betydande ekonomisk skada. De brott som framför allt torde vara tillämpliga är mord, dråp, grov misshandel, mordbrand, grov mordbrand, allmänfarlig ödeläggelse, sabotage och grovt sabotage.

Som *Lagrådet* framhåller har de konventioner och protokoll som omfattas av bilagan till finansieringskonventionen i större eller mindre utsträckning tillkommit för att bekämpa terrorism, samtidigt som de även omfattar brott som inte kan anses vara av terroristisk karaktär. Mot denna bakgrund föreslog regeringen i lagrådsremissen att straffansvaret för finansiering av de handlingar som omfattas av gisslan- och terroristbombningskonventionen skulle begränsas till sådana fall där handlingarna typiskt sett är att betrakta som rena terroråd. I lagrådsremissen föreslog regeringen att detta skulle ske genom att det i lagtexten ställs upp ett krav på att de handlingar som omfattas av dessa

konventioner, liksom de handlingar som omfattas av artikel 2.1 b i finansieringskonventionen, skall ha begåtts i syfte att injaga skräck i en befolkning eller en befolkningsgrupp, eller att förmå en regering eller en internationell organisation att vidta eller att avstå från att vidta en åtgärd.

Lagrådet anser dock att det synes svårt att finna den föreslagna och snävare avgränsningen förenlig med åtagandet i finansieringskonventionen. Lagrådet menar därför, att om Sverige tillträder finansieringskonventionen, så åtar sig Sverige också att kriminalisera finansiering av alla de handlingar som skall utgöra brott enligt gisslan- och terroristbombningskonventionen. Lagrådet är således av den uppfattningen att straffansvaret för finansiering av brott, utan begränsning, bör omfatta sådana gärningar som avses i gisslan- och terroristbombningskonventionen. Enligt Lagrådet kan detta lämpligen ske genom att det i 2 § i den föreslagna lagen görs en direkt hänvisning till den brottslighet som avses i dessa konventioner.

Regeringen godtar Lagrådets bedömning och förslag till lagteknisk lösning. I författningskommentaren lämnas en närmare redogörelse för straffansvarets utformning i denna del.

Advokatsamfundet har framfört att även finansiering av de gärningar som omfattas av diplomatskyddskonventionen bör begränsas på motsvarande sätt som i lagrådsremissen föreslogs beträffande gisslan- och terroristbombningskonventionen. Med hänsyn till vad Lagrådet anfört, och då diplomatskyddskonventionen har ett klart avgränsat tillämpningsområde, kan inte regeringen biträda denna uppfattning. Diplomatskyddskonventionen är begränsad till att omfatta personer som på grund av sin ställning är särskilt utsatta för brott som kan anses utgöra terrorism. Regeringen anser därför att det straffansvar som föreskrivs enligt finansieringskonventionen, utan någon begränsning av nu aktuellt slag, skall äga tillämpning även på de gärningar som omfattas av diplomatskyddskonventionen.

Konventionen om fysiskt skydd av kärnämne

Konventionen om fysiskt skydd av kärnämne innehåller krav på att staterna skall straffbelägga åtgärder varigenom någon uppsåtligt och olovligen kommer i besittning av och på visst sätt förfogar över ett kärnämne såsom detta definieras i konventionen. De angivna handlingarna är i svensk rätt straffbelagda, främst genom bestämmelserna i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet. Med anledning härav föreslog regeringen i lagrådsremissen att finansiering av sådana handlingar som i svensk rätt omfattas av straffbestämmelserna i lagen om kärnteknisk verksamhet skulle omfattas av den nya straffbestämmelsen.

Lagrådet framhåller att det vid en jämförelse mellan bestämmelserna i konventionen av fysiskt skydd av kärnämne och lagen om kärnteknisk verksamhet framgår att lagen omfattar en rad mindre kvalificerade förfaranden som inte täcks av konventionen. Lagrådet pekar därutöver på att konventionens straffbestämmelse också behandlar olika kvalificerade förfaranden (rån, bedrägeri, olaga hot m.m.) som inte utan vidare kan anses täckta genom en hänvisning till lagen om kärnteknisk verksamhet. Lagrådet anser att den lämpligaste lösningen är att i 2 § i den föreslagna lagen göra en direkt hänvisning till den brottslighet som avses i

Försök och medverkan till finansiering av särskilt allvarliga brott skall vara straffbart

Som angetts ovan, menar regeringen att starka skäl talar för att straffansvaret i artikel 2.1 i finansieringskonventionen bör uppfyllas genom införandet av en självständig brottsform. I enlighet med vad som föreskrivs enligt artikel 2.4 i finansieringskonventionen skall försök till sådant brott vara straffbart. Enligt regeringens uppfattning bör således kravet på straffansvar för försök ske genom att det införs en uttrycklig bestämmelse, om att för försök till det föreslagna finansieringsbrottet döms till ansvar enligt bestämmelserna i 23 kap. 1 § brottsbalken.

Enligt artikel 2.5 skall olika former av medverkan till finansiering av brott vara straffbart. Enligt punkt a) begår en person ett brott om han eller hon medverkar till ett brott som anges i punkt 1 eller 4. Och enligt punkt b) skall det vara straffbart att värva eller instruera en person att begå ett sådant brott. Dessutom skall det vara straffbart att medverka till sådana brott då de begås av en grupp personer. Medverkan måste vara uppsåtlig och ske antingen i syfte att i) främja gruppens brottsliga verksamhet eller syfte när verksamheten eller syftet innefattar förövande av ett brott som anges i punkt 1, eller ii) ske i vetskap om gruppens avsikt att begå ett brott som anges i punkt 1.

Genom att det föreslås att konventionens huvudbestämmelse om brott i artikel 2.1 skall genomföras i formen av en självständig brottsform, torde det inte krävas någon särskild lagstiftning för att uppfylla konventionens krav i artikel 2.5. De handlingar som anges i punkt 5 får, enligt regeringens mening, anses omfattas av bestämmelsen om medverkan till brott i 23 kap. 4 § brottsbalken. Det bör därvid påpekas att medverkan till försök är straffbart enligt svensk rätt.

Närmare om straffansvarets avgränsning

Genom att införa en självständig brottsform, utan krav på att det skall ha förelegat fara för brottets fullbordan, kommer straffansvaret att få ett omfattande tillämpningsområde. Regeringen anser därför att det måste säkerställas att ett utvidgat straffansvar i enlighet med vad som nu föreslagits inte får orimliga konsekvenser.

Konventionens syfte är att förhindra och bekämpa finansiering av internationell terrorism. Enligt artikel 4 skall varje stat vidta de åtgärder som krävs för att i sin nationella lagstiftning kriminalisera de brott som anges i artikel 2 samt belägga dem med lämpliga påföljder, varvid hänsyn skall tas till brottens allvarliga karaktär. Bestämmelsen anger således att de handlingar som omfattas av konventionens tillämpningsområde är av allvarlig beskaffenhet.

Av artikel 3 följer att det är möjligt att göra undantag för sådana brott som begås inom en enda stat, den misstänkte är medborgare i den staten och befinner sig där och ingen annan stat har rättslig grund för lagföring enligt bestämmelsen om jurisdiktion i artikel 7. Det kan diskuteras

huruvida ett sådant undantag är motiverat. En sådan begränsning skulle innebära att en handling begången i Sverige av en svensk medborgare som befinner sig här i riket lämnas obestraftad, medan en motsvarande handling av en utländsk medborgare som befinner sig i Sverige skulle kräva lagföring. Regeringen anser att det inte kan anses finnas någon saklig grund för att göra en sådan åtskillnad mellan svenska och utländska medborgare. Det är över huvud taget svårt att se att det finns ett sakligt skäl att göra ett sådant undantag. Det utvidgade straffansvaret bör därför omfatta även handlingar som begås av en svensk medborgare inom Sverige och som befinner sig här och detta även om ingen annan konventionsstat har rättslig grund att utöva sin domsrätt.

Det ovan sagda talar dock, enligt regeringens uppfattning, för att det inte kan anses oförenligt med konventionens syfte att avgränsa straffansvaret så att det inte träffar mera perifera företeelser. Denna uppfattning delas också av flertalet remissinstanser.

Enligt regeringens mening bör således ringa fall, såsom överlämnande av mindre bidrag, t.ex. då insamling sker på gator och torg, kunna undantas även om den person som lämnar bidraget hade uppsåt att det skall användas för att utföra brott. Även om konventionen inte innehåller en uttrycklig möjlighet att undanta sådana fall, måste det mot bakgrund av vad som anförts ovan, enligt regeringens uppfattning, anses ligga i sakens natur att det står varje konventionsstat fritt att göra undantag av detta slag.

En annan aspekt av straffansvarets omfattning är, enligt regeringens mening, att det måste säkerställas att möjligheterna att bedriva humanitär biståndsverksamhet inte inskränks. Sådan verksamhet kan bedrivas på olika sätt. Vissa organisationer arbetar i direkt anknytning till de människor som är i nöd. Det kan då vara fråga om stöd i form av utbildning, vård, mat, medicin och andra förnödenheter. Men biståndsverksamhet kan också bedrivas på ett mer indirekt sätt genom att pengar och andra ekonomiska tillgångar ställs till vissa länders eller organisationers förfogande och att dessa sedan får avgöra hur tillgångarna på bästa sätt skall utnyttjas. Vid denna form av biståndsverksamhet har bidragsgivarna av naturliga skäl inte alltid samma kontroll över hur bidragen i slutändan används. Det torde förekomma att sådant ekonomiskt stöd missbrukas av mottagaren och, i vart fall till viss del, används för att begå brott.

Det är regeringens bestämda uppfattning att det inte kan komma i fråga att straffbelägga bidragsverksamhet som sker i syfte att lindra människors nöd, även om det finns en risk att den ekonomiska hjälpen kan komma att används för andra syften än vad som är avsett. För straffansvar bör det därför krävas, på sätt som också föreskrivs i finansieringskonventionen, att gärningsmannen samlar in, tillhandahåller eller tar emot tillgångar i syfte att dessa skall användas eller med vetskap om att de är avsedda att användas för att begå allvarlig brottslighet. Kravet på att handlingen skall ha utförts med åtminstone vetskap om att tillgångarna är avsedda att användas för att utföra brott torde, enligt regeringens mening, tillräckligt väl avgränsa straffansvarets tillämpningsområde och utesluta ansvar i de fall bidragsgivarna har iakttagit rimliga aktsamhetskrav.

Som angetts ovan motsvaras konventionens ansvarsbestämmelser till stor del av de svenska bestämmelserna om förberedelse och medverkan till brott. Svensk lagstiftning uppfyller dock inte till alla delar de krav konventionen ställer. Det är mot denna bakgrund regeringen föreslår att det skall införas nya, kompletterande och, som närmare redogörs för i avsnitt 8.2, i förhållande till brottsbalken subsidiära ansvarsbestämmelser. De nu föreslagna ansvarsbestämmelserna får således anses innebära en form av utvidgat förberedelse- och medverkansansvar till gärningar som är att betrakta som mycket allvarliga brott. Straffet för sådana handlingar bör därför, enligt regeringens uppfattning, utformas mot bakgrund av de straff som kan dömas ut för förberedelse till brott.

Enligt 23 kap. 2 § tredje stycket brottsbalken skall straff för förberedelse bestämmas under den högsta och får sättas under den lägsta gräns som gäller för fullbordat brott. Högre straff än fängelse i två år får bestämmas endast om fängelse i åtta år eller däröver kan följa på det fullbordade brottet. Mot denna bakgrund menar regeringen att straffet för den föreslagna ansvarsbestämelsen lämpligen kan bestämmas till fängelse i högst två år för brott av normalgraden och, för det fall brottet är att bedöma som grovt, fängelse i lägst sex månader och högst sex år.

Enligt promemorians förslag skulle straffet för normalgraden av finansiering av särskilt allvarlig brottslighet vara böter eller fängelse i högst två år. *Riksåklagaren* har ifrågasatt om det, mot bakgrund av att det föreslagna straffansvaret inte skall omfatta brott som är ringa, är väl övervägt att låta böter ingå i straffskalan. Dessutom menar *Riksåklagaren* att det kan leda till att gärningar med relativt högt straffvärde bestraffas med böter. Regeringen instämmer i dessa synpunkter. Straffet för det utvidgade ansvaret för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet bör därför vara fängelse.

8.2 Det utvidgade straffansvarets förhållande till annan strafflagstiftning

Regeringens förslag: De särskilda ansvarsbestämmelserna om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet skall inte tillämpas om gärningen är belagd med samma eller strängare straff enligt brottsbalken.

Promemorians förslag: Promemorian innehåller inte något förslag till uttrycklig reglering i denna del. I promemorian anges att frågan om konkurrens får bedömas enligt sedvanliga regler och att ansvar enligt den föreslagna straffbestämmelsen endast torde bli aktuellt om inte bestämmelserna i brottsbalken kan tillämpas.

Remissinstanserna: I stort sett samtliga remissinstanser delar bedömningen att den föreslagna straffbestämmelsen enbart bör bli aktuell om ansvar inte kan dömas ut enligt bestämmelserna i brottsbalken. *Riksåklagaren*, *Rikspolisstyrelsen* samt *Sveriges domareförbund* anser dock att det uttryckligen skall klargöras att lagen inte är tillämplig om gärningen är belagd med straff i brottsbalken. *Riksåklagaren* anser

dessutom att det är nödvändigt att analysera och redovisa förhållandet mellan den nu föreslagna straffbestämmelsen och lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner. Även *Hovrätten för övre Norrland* anser att den föreslagna straffbestämmelsens förhållande till brottsbalken bör uttryckligen regleras. Hovrätten frågar sig dock om det nu föreslagna straffansvaret verkligen skall vara subsidiärt i förhållande till ansvarsbestämmelserna i brottsbalken.

Skälen för regeringens förslag: Som framgår av redogörelsen i avsnitt 8.1 kommer förslaget till utvidgat straffansvar i vissa delar att överlappa regelverket i brottsbalken. Syftet med den föreslagna straffbestämmelsen är att utvidga det kriminaliserade området på ett sådant sätt att svensk lagstiftning helt och fullt uppfyller konventionens krav. Däremot avses inte att införa ett regelverk som skall ha företräde framför brottsbalken. För det fall en gärning, som enligt förslaget är att bedöma som särskilt allvarlig brottlighet, har fortlöpt så långt att ansvar för fullbordat brott eller försök till brott kan utdömas, bör i första hand ansvar för medhjälp till det fullbordade brottet eller försöksbrottet komma i fråga. Om en gärning inte har fortlöpt till fullbordat brott eller försök till brott och är att bedöma enligt såväl förberedelsebestämmelsen i 23 kap. brottsbalken som den nu föreslagna straffbestämmelsen, bör ansvar enbart dömas ut med stöd av den förstnämnda bestämmelsen.

Regeringen delar remissinstansernas uppfattning att det kan finnas skäl att genom en uttrycklig bestämmelse klargöra att det nu föreslagna straffansvaret inte skall vara tillämpligt om gärningen är belagd med samma eller strängare straff enligt brottsbalken. På så sätt klargörs att syftet med det nu föreslagna straffansvaret endast är att komplettera bestämmelserna i brottsbalken.

Riksåklagaren har även tagit upp frågan om det föreslagna straffansvarets förhållande till bestämmelserna i lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner (sanktionslagen).

Sanktionslagen är en fullmaktslag som innebär att regeringen under vissa förhållanden får förordna om genomförande av internationella sanktioner. Detta förutsätter ett beslut eller en rekommendation av FN:s säkerhetsråd i överensstämmelse med FN-stadgan, eller ett beslut i överensstämmelse med bestämmelserna om en gemensam utrikes- och säkerhetspolitik (GUSP) i EU-fördraget som syftar till att upprätthålla eller återställa internationell fred och säkerhet. För att genomföra sådana sanktioner får regeringen meddela föreskrifter om förbud i förhållande till en blockerad stat. Överträdelser av sådana förbud är straffbelagda enligt 8 § första stycket sanktionslagen. Straffet är böter eller fängelse i högst två år eller, om brottet är grovt, fängelse i högst fyra år. Motsvarande straff gäller för den som bryter mot förbud i förhållande till tredje land i en förordning som har beslutats av EG med stöd av artikel 60 eller artikel 301 i EG-fördraget.

FN:s säkerhetsråd har vid olika tillfällen förklarat att terrorism utgör ett hot mot internationell fred och säkerhet och har därvid antagit resolutioner som haft till följd att vissa personers ekonomiska tillgångar spärrats och att ekonomiska tillgångar inte får ställas till deras förfogande. Vissa av dessa beslut har genomförts inom EU i form av förordningar som är direkt tillämpliga i Sverige.

Det kan inte uteslutas att det kan uppkomma situationer där den som lämnar över ekonomiska tillgångar i syfte att dessa skall användas eller med vetskap om att de kommer att användas för att begå sådana särskilt allvarliga brott som omfattas av det nu föreslagna straffansvaret, samtidigt gör sig skyldig till ett brott mot sanktionslagen. Denna situation torde dock kunna uppkomma redan med dagens regler, eftersom en sådan handling kan vara att bedöma som såväl ett brott enligt brottsbalken som ett brott enligt 8 § sanktionslagen. I en sådan situation får den uppkomna situationen bedömas enligt sedvanliga konkurrensregler, varvid bl.a. syftet med det aktuella sanktionsbeslutet måste beaktas.

8.3 En särskild bestämmelse om utvidgad domsrätt införs

Regeringens förslag: Svensk medborgare eller utlänning som befinner sig här i riket och som utom riket har begått brott som omfattas av konventionens tillämpningsområde skall kunna lagföras i Sverige, oavsett om kravet på dubbel straffbarhet är uppfyllt.

Promemorian innehåller inte något förslag i denna del.

Remissinstanserna: *Göteborgs tingsrätt* anser, mot bakgrund av att bestämmelsen om obligatorisk domsrätt i artikel 7.1 i konventionen inte ställer upp krav på dubbel straffbarhet, att det bör övervägas om inte tillägg skall göras till 2 kap. 3 § brottsbalken vad avser finansiering av särskilt allvarlig brottslighet enligt den föreslagna lagen.

Skälen för regeringens förslag: Som framgår av avsnitt 7.2 gör regeringen bedömningen att de svenska bestämmelserna om domsrätt inte fullt ut motsvarar de krav som ställs i artikel 7 i konventionen. För att svensk rätt skall stå i full överensstämmelse med konventionens krav i denna del torde krävas att svenska domstolar skall vara behöriga att döma över brott som omfattas av konventionen och som begåtts utom riket av svenska medborgare eller av utlänningar som befinner sig här i riket, oavsett om brottet är straffbart på gärningsorten.

I 2 kap. brottsbalken finns de viktigaste av de regler som bestämmer i vilken omfattning svensk straffrättslig lagstiftning är tillämplig och svenska domstolar är behöriga att döma. Den straffrättsliga utvecklingen på senare år har präglats av en ökad internationalisering. Utarbetandet av ett stort antal internationella konventioner m.m. som berör straffansvar har också lett till att reglerna om svensk lags tillämplighet och svenska domstolars behörighet har fått ändras ett flertal gånger. Lagstiftningen har därför kommit att bli ganska svåröverskådlig.

Bl.a. mot denna bakgrund beslutade regeringen den 12 oktober 2000 att ge en utredare i uppdrag att bl.a. utreda behovet av förändringar av svensk straffrättslig domsrätt och göra en systematisk översyn av dem i syfte att åstadkomma en samlad, överskådlig och lättillämpad reglering (Dir. 2000:76). Utredaren skall lämna de förslag till lagändringar som översynen kan ge anledning till. Utredaren skall redovisa sitt uppdrag senast den 31 oktober 2002.

Regeringen anser att starka skäl talar för att det är mindre lämpligt att genomföra de nödvändiga lagstiftningsåtgärderna genom ändringar i 2 kap. brottsbalken. Konventionen omfattar gärningar som dels föreslås bli

kriminaliserade såsom ett självständigt brott, dels är att bedöma som osjälvständiga brottsformer till ett flertal olika brott. Att arbeta in bestämmelser i 2 kap. brottsbalken skulle därför troligen kräva tämligen omfattande lagstiftningsåtgärder. Detta skulle kunna innebära att det redan komplicerade regelverket blir än mer svåröverskådligt. Dessutom är det viktigt att snabbt få till stånd de lagändringar som krävs för att Sverige skall kunna tillträda konventionen.

Mot denna bakgrund anser regeringen att behovet av lagändring bör uppfyllas genom att det införs en särskild bestämmelse om domsrätt som enbart syftar till att uppfylla konventionens krav. Liknande lösningar har också valts i andra sammanhang, bl.a. i lagen (1982:316) med förbud mot könsstympning av kvinnor.

Bestämmelsen bör lämpligen utformas på så sätt att svensk medborgare eller utlänning som befinner sig här i riket och som har begått brott som omfattas av finansieringskonventionens tillämpningsområde, döms vid svensk domstol även om domsrätt enligt 2 kap. 2 eller 3 § brottsbalken inte föreligger. Denna särskilda bestämmelse om domsrätt bör dock betraktas som en provisorisk lösning i avvaktan på att den ovan nämnda utredaren presenterar förslag till en samlad reglering.

8.4 En särskild bestämmelse om förverkande införs

Regeringens förslag: Tillgångar som varit föremål för brott enligt konventionen eller värdet därav samt utbyte av sådant brott skall kunna förverkas.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: I stort sett samtliga remissinstanser tillstyrker eller har ingen erinran mot förslaget. *Hovrätten för övre Norrland* anser dock att det finns oklarheter i förhållande till annan lagstiftning. Hovrätten ställer sig frågan om bestämmelsen om förverkande skall tillämpas så snart brottsrekvisiten i den föreslagna straffansvarsbestämmelsen är uppfylld, oavsett om brottet faller under denna bestämmelse eller under brottsbalken.

Skälen för regeringens förslag: Som framgår av avsnitt 7.3 ställer artikel 8 i konventionen krav på att staterna, i enlighet med sina nationella rättsliga grundsatser, skall vidta de åtgärder som krävs för att kunna förverka tillgångar som använts eller anslagits för att begå brott enligt artikel 2 i konventionen, liksom vinning av sådana brott. Att förverkande skall kunna ske av tillgångar som anslagits för brott enligt artikel 2 torde innebära ett krav på att tillgångarna skall kunna förverkas redan innan de har överlämnats eller mottagits, dvs. förverkande skall kunna ske redan vid försök till brott.

Enligt 36 kap. 1 § brottsbalken kan förverkande ske av utbyte av brott enligt balken. Detsamma gäller vad någon tagit emot som ersättning för kostnader i samband med brott, om mottagandet utgör brott enligt brottsbalken. Förverkande kan alltså ske först då egendomen mottagits och detta mottagande utgör brott. I denna del går konventionen längre eftersom den ställer krav på att ekonomiska tillgångar skall kunna förverkas redan innan de har mottagits. För att uppfylla konventionens

bestämmelser i denna del krävs därför, enligt regeringens mening, att möjligheterna till förverkande på grund av brott utvidgas.

Regeringen anser att den utvidgade möjligheten till förverkande bör genomföras i formen av en särskild förverkandebestämmelse som föreskriver att tillgångar som varit föremål för brott enligt den föreslagna straffbestämmelsen eller utbyte av sådant brott skall kunna förverkas. Såväl sak- som värdeförverkande bör omfattas.

Såvitt avser de synpunkter som *Hovrätten för övre Norrland* för fram, bör påpekas att den nu aktuella förverkandebestämmelsen endast torde kunna tillämpas för det fall gärningen är att bestraffa enligt de nu föreslagna ansvarsbestämmelserna. Om gärningen i stället är att bestraffa enligt bestämmelserna i brottsbalken, bör normalt förverkandebestämmelserna i 36 kap. brottsbalken kunna tillämpas.

Regeringen vill också påpeka att en utvidgad möjlighet till förverkande på sätt som nu föreslås även innebär att det skapas möjligheter att på ett tidigt stadium ingripa mot och förebygga genomförandet av terroristdåd. Enligt 27 kap. 1 § rättegångsbalken får bl.a. föremål som skäligen kan antagas vara genom brott förverkat tas i beslag. Om sakförverkande inte är möjligt kan tillgångarna i stället beläggas med kvarstad enligt 26 kap. 1 § samma balk. Kvarstad får förordnas om någon är skäligen misstänkt för ett brott och det kan skäligen befaras att han eller hon genom att avvika eller genom att undanskaffa egendom eller annorledes undandrar sig att betala bl.a. värdet av förverkad egendom.

Införandet av en utvidgad möjlighet till förverkande kommer således att innebära att det på straffprocessuell grund skapas möjligheter att spärra tillgångar som är tänkta att användas för att begå terroristbrott och därigenom förebygga sådan brottslighet.

Spärrande av tillgångar för att förebygga terroristbrott har hittills varit möjligt endast efter beslut av EU inom ramen för systemet med internationella sanktioner. Genom den nu föreslagna regleringen skapas en möjlighet att föregripa ett sådant beslut i fall där det föreligger en konkret brottsmisstanke.

8.5 Finansiella företag blir skyldiga att granska och lämna uppgifter om misstänkta transaktioner

Regeringens förslag: De företag som avses i 2 § första stycket lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt (penningtvättlagen) åläggs vissa skyldigheter, däribland en gransknings- och uppgiftsskyldighet avseende tillgångar som kan misstänkas vara föremål för brott enligt konventionen. De närmare förutsättningarna för denna såväl som övriga skyldigheter utformas i överensstämmelse med motsvarande bestämmelser i penningtvättlagen. Finansinspektionen skall ha samma skyldigheter och befogenheter som den har enligt penningtvättlagen.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Regeringen föreslår dock att lagtexten, i enlighet med vad ett flertal remissinstanser framfört, på ett tydligare sätt skall reglera förutsättningarna för denna skyldighet och att de bestämmelser i penning-

tvättlagen som skall äga motsvarande tillämpning uttryckligen anges i lagtexten.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker eller har ingen erinran mot att de företag som avses i 2 § första stycket penningtvättlagen åläggs en gransknings- och uppgiftsskyldighet. *Hovrätten för övre Norrland, Finansinspektionen* och *Försäkringsförbundet* anser dock att det är oklart vad som omfattas av hänvisningen till penningtvättlagen och anser därför att det finns skäl att bygga ut den reglering som föreslås. *Svenska Bankföreningen, Svenska Fondhandlareföreningen* och *Fondbolagens förening* delar denna uppfattning och anser dessutom att det i lagen eller dess förarbeten måste finnas betydligt klarare vägledning för hur företagen förväntas tillämpa lagen. *Finansinspektionen* anser därutöver att utformningen av bestämmelserna för när granskning och rapportering skall ske måste vara desamma som enligt penningtvättlagen.

Skälen för regeringens förslag: För att uppfylla bestämmelsen i artikel 18 torde det vara nödvändigt att införa en regel om att finansiella företag skall granska och till behörig myndighet lämna uppgifter om alla transaktioner som skäligen kan antas avse tillgångar som är föremål för brott enligt konventionen.

De företag som omfattas av dessa skyldigheter torde vara samma krets av aktörer som avses i 2 § första stycket penningtvättlagen. Denna bedömning delas av remissinstanserna. Remissinstanserna har inte heller haft några invändningar mot att regelverket, i tillämpliga delar, utformas i överensstämmelse med bestämmelserna i penningtvättlagen. Det bör därför, enligt regeringens mening, införas en skyldighet för de företag som omfattas av 2 § första stycket penningtvättlagen, att granska och till behörig myndighet lämna uppgifter om alla transaktioner som skäligen kan antas avse tillgångar som är föremål för brott enligt konventionen. Penningtvättlagens bestämmelser bör därvid kunna tjäna som förebild samt även i relevanta delar tillämpas på motsvarande sätt.

När det gäller den närmare utformningen av regelverket instämmer regeringen i de synpunkter som framförts av ett flertal remissinstanser, dvs. att lagtexten bör utformas på ett sådant sätt att det inte råder några tveksamheter om vilka bestämmelser företagen har att rätta sig efter. Regeringen anser därför att lagtexten tydligt bör ange förutsättningarna för de skyldigheter som åvilar företagen och att de bestämmelser i penningtvättlagen som skall äga motsvarande tillämpning uttryckligen skall anges i lagtexten.

Tillsynen över att de finansiella företagen följer det föreslagna regelverket ankommer på Finansinspektionen. Att så blir fallet följer av att kontrollen av att dessa regler efterlevs endast innebär ett naturligt ytterligare led i inspektionens löpande översyn över företagen på den finansiella marknaden.

I linje med detta bör Finansinspektionen vidare ha samma skyldigheter och befogenheter enligt den föreslagna lagen som man har enligt penningtvättlagen. Inspektionen bör således vara skyldig att, om den vid en inspektion av ett företag eller på annat sätt får kännedom om transaktioner som kan antas avse tillgångar som är föremål för brott enligt den föreslagna lagen, underrätta Rikspolisstyrelsen eller den polismyndighet som regeringen bestämmer om transaktionerna.

Regeringen instämmer också i de synpunkter som anförts om att det är av stor vikt att det finns vägledning och riktlinjer avseende vilka rutiner företagen skall ha för att kunna fullgöra sina skyldigheter att granska och lämna uppgifter om misstänkta transaktioner. Regeringen anser därför att det, på motsvarande sätt som föreskrivs enligt penningtvättlagen, skall kunna meddelas närmare föreskrifter om vilka rutiner som skall följas och vilken information och utbildning som skall tillhandahållas anställda i företaget. Det bör därför i lagen införas en uttrycklig bestämmelse om att regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om vilka rutiner som skall följas i företagen och vilken information och utbildning som skall tillhandahållas de anställda.

Konsekvenser för små och medelstora företag

För banker och andra finansiella företag, varav det stora flertalet är små eller medelstora företag, torde den föreslagna gransknings- och uppgiftsskyldigheten innebära en något ökad administrativ börda. Dessa skyldigheter införs dock som en direkt följd av de krav som ställs i konventionen. Dessutom finns redan liknande skyldigheter att granska och till polisen lämna uppgifter om transaktioner som skäligen kan antas utgöra penningtvätt. Som framgår ovan har lagstiftningen utformats bl.a. mot bakgrund av de synpunkter som företagets företrädare framfört i sina remissvar.

8.6 Finansiella företag skall i viss utsträckning få föra register över lämnade uppgifter

Regeringens förslag: Företag som avses i 2 § första stycket penningtvättlagen får, för att förhindra att företaget utnyttjas för transaktioner som avser tillgångar som är föremål för brott som omfattas av konventionen föra register över uppgifter som företaget lämnat till Rikspolisstyrelsen eller den polismyndighet som regeringen bestämmer. De närmare förutsättningarna för registreringen skall anges direkt i lag.

Promemorian innehåller inte något förslag i denna del.

Remissinstanserna: *Finansinspektionen* har framfört att lagen (1999:163) om penningtvätsregister (penningtvättregisterlagen) bör äga tillämpning på sådana uppgifter som de företag som avses i 2 § första stycket penningtvättlagen lämnar till behörig myndighet avseende transaktioner som kan misstänkas vara föremål för brott som omfattas av finansieringskonventionen.

Med hänsyn till att promemorian inte innehöll något förslag vad avser möjlighet för företag att föra register, har *Datainspektionen* beretts tillfälle att lämna synpunkter på ett utkast till lagrådsremiss. Inspektionen har därvid förklarat att man inte har några synpunkter att lämna på förslaget.

Allmänna bestämmelser om behandling av personuppgifter

Personuppgiftslagen (1998:204) reglerar bl.a. behandling av personuppgifter som är helt eller delvis automatiserad. Lagen har införts för att uppfylla Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (dataskyddsdirektivet).

Enligt 21 § personuppgiftslagen är det förbjudet för andra än myndigheter att behandla personuppgifter om bl.a. lagöverträdelser som innefattar brott. I andra stycket finns emellertid möjlighet för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om undantag från förbudet i fråga om automatiserad behandling av personuppgifter. Enligt artikel 8.5 i dataskyddsdirektivet får behandling av sådana uppgifter utföras endast under kontroll av en myndighet eller – om lämpliga skyddsåtgärder finns i nationell lag – med förbehåll för de ändringar som medlemsstaterna kan tillåta med stöd av nationella bestämmelser som innehåller lämpliga och specifika skyddsåtgärder.

Lagen (1999:163) om penningtvättsregister (penningtvättsregisterlagen)

De företag som omfattas av 2 § första stycket penningtvättslagen får med stöd av penningtvättsregisterlagen, för att förhindra att de medverkar vid transaktioner som utgör penningtvätt och för att kunna uppfylla sin uppgiftsskyldighet, föra register över sådana uppgifter som företaget lämnat med stöd av 9 § andra stycket penningtvättslagen. Registermöjligheten omfattar dels alla omständigheter som kan tyda på penningtvätt och som företaget på eget initiativ lämnar till Rikspolisstyrelsen eller den myndighet regeringen bestämt, dels de ytterligare uppgifter företaget lämnat på begäran av myndigheten och som behövs för den aktuella utredningen om penningtvätt.

I det lagstiftningsarbete som föregick införandet av penningtvättsregisterlagen framhölls, med hänsyn till det starka samhälleliga intresse av att bekämpa penningtvätt som finns, att de företag som omfattas av uppgiftsskyldigheten i penningtvättslagen bör ges lagstadgad möjlighet att med hjälp av automatisk databehandling föra register över uppgifter som de lämnat med stöd av penningtvättslagen. För att den personliga integriteten skulle skyddas så långt som möjligt och kraven på skyddsåtgärder som ställs i dataskyddsdirektivet uppfyllas, så framhölls att ramarna för sådana register behöver noggrant anges. Det ansågs därför att gränserna för registreringen skulle framgå direkt av lagen (prop. 1998/99: 19, s. 55 ff.). Penningtvättsregisterlagen innehåller således uttryckliga bestämmelser om ändamål, innehåll, information till den registrerade, gallring, samkörning, rättelse och skadestånd samt tystnadsplikt.

Som redovisats i avsnitt 8.5 anser regeringen att den gransknings- och uppgiftsskyldighet som föreskrivs enligt finansieringskonventionen bör genomföras på så sätt att de företag som avses i 2 § första stycket penningtvättlagen skall bli skyldiga att granska och lämna uppgifter om alla transaktioner som skäligen kan antas avse tillgångar som är föremål för brott enligt konventionen och att penningtvättagens bestämmelser bör tjäna som förebild samt även i relevanta delar tillämpas på motsvarande sätt. Detta innebär bl.a. att företagen skall ha rutiner för att förhindra att de utnyttjas för ovan angivna transaktioner.

Regeringen anser att det starka samhällseliga intresse som finns för att förhindra och bekämpa penningtvätt i motsvarande mån gäller för att förhindra och bekämpa finansiering av sådan allvarlig brottslighet som omfattas av finansieringskonventionen. De företag som föreslås omfattas av gransknings- och uppgiftsskyldigheten bör därför, såsom förordats av *Finansinspektionen*, liksom vad gäller beträffande misstänkt penningtvätt, ges en lagstadgad möjlighet att föra register över uppgifter som de lämnar med stöd av de föreslagna bestämmelserna. För att den personliga integriteten skall skyddas och kraven på skyddsåtgärder motsvarande de i dataskyddsdirektivet uppfyllas måste ramarna för ett sådant register noggrant anges. Liksom vad gäller beträffande penningtvätt bör därför gränserna för registreringen framgå direkt i lagen. När det gäller utformningen av dessa bestämmelser bör penningtvättsregisterlagen kunna tjäna som förebild.

9 En ny lag införs

<p>Regeringens förslag: En ny lag införs för att genomföra de författningsåtgärder som krävs för att uppfylla finansieringskonventionens bestämmelser.</p>

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker eller har inte någon invändning mot förslaget. *Rikspolisstyrelsen* och *Hovrätten för övre Norrland* har dock vissa synpunkter på lagens rubrik. Rikspolisstyrelsen är tveksam till om den på bästa sätt speglar dess syfte och innehåll och föreslår att lagen i stället skulle kunna benämnas "Lag om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall". Hovrätten för övre Norrland menar att det är mindre lämpligt att som term välja "särskilt allvarlig brottslighet". Denna sammanställning av tre vanliga svenska ord har hittills använts när det talats om brottslighet som visserligen är mycket allvarlig men som inte har den karaktär som brottsligheten i lagförslagets 2 § har. Hovrätten menar också att "förbud mot" inte kan relateras till någon uttrycklig bestämmelse i lagtexten och det kan därför finnas skäl att i stället använda sig av uttrycket "åtgärder mot".

Skälen för regeringens förslag: När det gäller utformningen av lagstiftningsåtgärderna är olika lösningar tänkbara. En lösning är att arbeta in bestämmelserna i redan existerande regelverk. En sådan lösning

skulle dock innebära att bestämmelserna placeras i flera olika lagar. En uppenbar nackdel är därvid att regelverket blir svåröverskådligt, särskilt för andra länder. Dessutom har konventionen ett begränsat tillämpningsområde. Den riktar sig inte mot finansiering av brott i allmänhet utan uttryckligen mot sådana handlingar som är beteckna som särskilt allvarlig brottslighet. Detta innebär bl.a. att vissa typer av brott såsom t.ex. mord, misshandel, människorov, olaga frihetsberövande och mordbrand, för att falla inom konventionens tillämpningsområde, skall ha begåtts med vissa särskilt angivna syften.

Övervägande skäl talar därför, enligt regeringens mening, för att den lagstiftning som krävs för att Sverige skall uppfylla konventionens bestämmelser införs genom en ny lag. På så sätt blir också innehållet i svensk rätt när det gäller bekämpning av finansiering av sådan särskilt allvarlig brottslighet som i flertalet fall kan anses utgöra terrorism tydligare för andra länder och därmed underlättas det internationella samarbetet.

Vad gäller lagens rubrik föreslår regeringen, i enlighet med de synpunkter som framförts av vissa remissinstanser, att den skall lyda ”Lag om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, m.m.”.

10 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Den nya lagen skall träda i kraft den 1 juli 2002. Några särskilda övergångsbestämmelser behövs inte.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har tillstyrkt eller inte haft någon erinran mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Sverige bör så snart som möjligt tillträda FN:s internationella konvention om bekämpande av finansiering av terrorism. En lämplig tidpunkt för ikraftträdande av den föreslagna lagstiftningen är därför den 1 juli 2002. Av grunderna för 5 § brottsbalkens promulgationslag följer att de nya bestämmelserna inte får ges retroaktiv verkan till den misstänktes nackdel.

11 Ekonomiska konsekvenser

Regeringens bedömning: De föreslagna lagstiftningsåtgärderna och Sveriges tillträde till FN:s internationella konvention om bekämpande av finansiering av terrorism bedöms endast innebära marginellt ökade kostnader för rättsväsendet. De kostnader som kan uppkomma med anledning av tillkommande arbetsuppgifter får därför lösas inom nuvarande organisation.

Promemorians bedömning: I promemorian görs bedömningen att ett tillträde till finansieringskonventionen inte föranleder några ökade kostnader för staten.

Remissinstanserna: *Rikspolisstyrelsen* har angett att styrelsen genom Finanspolisen kommer att bli såväl mottagare av uppgifter från bl.a. banker och andra kreditinstitut om transaktioner som avses i den föreslagna lagen, som ansvarig för det analys- och utredningsarbete som uppgifterna ger anledning till. Enligt Finanspolisens beräkningar kan detta leda till en årlig merkostnad på 2 – 2,5 miljoner kronor.

Skälen för regeringens bedömning: Eftersom merkostnaderna endast beräknas bli marginella kan Rikspolisstyrelsen finansiera förslaget inom befintliga anslag.

12 Författningskommentar

12.1 Förslaget till lag om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, m.m.

1 §

Paragrafen anger lagens syfte, dvs. att genomföra den internationella konventionen om bekämpande av finansiering av terrorism.

2 §

Paragrafen, som har behandlats i avsnitt 8.1, anger vad som i lagen avses med särskilt allvarlig brottslighet. Bestämmelsen syftar till att genomföra artikel 2.1 a och 2.1 b i finansieringskonventionen.

Straffansvar enligt lagen kan endast utkrävas om pengar eller andra tillgångar samlas in, tillhandahålls eller tas emot i syfte att de skall användas eller med vetskap om att de är avsedda att användas för att begå någon av de gärningar som avses i denna paragraf.

Punkt 1

Denna punkt innehåller ett antal brott som samtliga kan vara avsedda att orsaka en person död eller allvarlig kroppsskada. De brott som omfattas är mord, dråp, grov misshandel, människorov, olaga frihetsberövande, grovt olaga tvång, mordbrand, grov mordbrand, allmänfarlig ödeläggelse, sabotage samt spridande av gift eller smitta. De brott som anges i denna punkt torde vara de som främst avses med artikel 2.1 b i finansieringskonventionen.

För att det skall vara straffbart, att på sätt som anges i 3 §, finansiera en gärning som avses i denna punkt, krävs att syftet med gärningen är att injaga skräck i en befolkning eller en befolkningsgrupp eller att förmå en regering eller internationell organisation att vidta eller avstå från att vidta en åtgärd.

Uttrycket ”injaga skräck” innebär att gärningen skall framkalla allvarlig fruktan för säkerhet till person eller egendom. Det kan t.ex. vara fråga om urskillningslösa bombattentat eller andra skadegörande åtgärder som riktas mot allmänna platser, kommunikationsmedel eller

anläggningar som förser allmänheten med vatten, ljus, värme eller kraft. Det kan också vara fråga om att sprida gift eller smitta, t.ex. via det allmänna försörjningsnätet för dricksvatten eller ventilationssystem i större lokaler och anläggningar, t.ex. tunnelbanestationer.

Med uttrycket ”en befolkning eller en befolkningsgrupp” klargörs att bestämmelsen är tillämplig såväl då ett brott kan anses injaga skräck i en större del av befolkningen, t.ex. spridande av gift via dricksvattnet, som då ett brott riktas mot en mindre personkrets, t.ex. bombattentat mot en församlingslokal som innehas av etnisk minoritet.

Att syftet skall vara att förmå en regering eller en internationell organisation att vidta eller avstå från att vidta en åtgärd, innebär att det skall röra sig om en utpressningsliknande situation. Uttrycket en regering torde inte vålla några tillämpningssvårigheter. Begreppet ”internationell organisation” skall, med hänsyn till att det likställs med ett lands regering, ges en relativt snäv tolkning innebärande att det skall vara fråga om internationella organisationer som förtjänar samma skydd som en regering. För att denna punkt skall vara tillämplig krävs därför att det skall vara fråga om brott som riktar sig mot främst olika former av mellanstatliga organisationer såsom FN, EU och Europarådet.

Punkt 2

Denna punkt innehåller sådana gärningar som, oavsett med vilket syfte de utförs eller mot vem eller vilka de riktas, det skall vara förbjudet att finansiera på sätt som anges i 3 §. De brott som omfattas är grovt sabotage, kapning, sjö- eller luftfartssabotage samt flygplatssabotage.

Punkt 3

Denna punkt har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag. Bestämmelsen omfattar sådan brottslighet som avses i artikel 1 i den internationella konventionen den 17 december 1979 om tagande av gisslan (gisslankonventionen), artikel 7 i konventionen den 3 mars 1980 om fysiskt skydd av kärnämne samt artikel 2 i den internationella konventionen den 15 december 1997 om bekämpande av bombattentat av terrorister (terroristbombningskonventionen).

Artikel 1 i gisslankonventionen

Enligt artikel 1 i gisslankonventionen skall staterna bestraffa handlingar som innebär att en person griper eller inspärrar och hotar att döda, skada eller fortsätta att hålla inspärrad en annan person (gisslan) i syfte att tvinga en tredje part, nämligen en stat, en internationell mellanstatlig organisation, en fysisk eller juridisk person eller en grupp personer, att utföra eller avstå från att utföra en handling såsom ett uttryckligt eller underförstått villkor för att gisslan skall släppas. De bestämmelser som enligt svensk rätt främst torde vara tillämpliga är människorov och olaga frihetsberövande.

För att det skall vara straffbart att på sätt som avses i 3 § finansiera människorov eller olaga frihetsberövande krävs, såsom anges i artikel 1 i gisslankonventionen, att syftet med gärningen är att tvinga en tredje part

Artikel 7 i konventionen om fysiskt skydd av kärnämne

De brott som omfattas av artikel 7 i konventionen om fysiskt skydd av kärnämne kan delas in i tre kategorier.

Den första kategorin återfinns i artikel 7.a. Enligt denna bestämmelse skall det vara straffbart att uppsåtligen och utan lagenligt tillstånd motta, inneha, använda, överföra, förändra, överlåta eller sprida kärnämne om handlingen vållar eller är ägnad att vålla död eller allvarlig skada på person eller avsevärd skada på egendom.

Befattning med kärnämne regleras i svensk rätt i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet. Enligt den lagen krävs tillstånd för att förvärva, inneha, överlåta, hantera, bearbeta, transportera, till riket införa, från riket utföra eller ta annan befattning med kärnämne eller kärnavfall (1 §). I lagen avses med kärnämne detsamma som enligt konventionen, dvs. uran, plutonium eller annat ämne som används eller kan användas för utvinning av kärnenergi (kärnbränsle) eller förening i vilken sådant ämne ingår (2 §). Den som utan tillstånd förfogar över kärnbränsle kan dömas till böter eller fängelse i högst två år (25 §). Om brottet är grovt skall dömas till fängelse i lägst sex månader och högst fyra år (25 a §). Till ansvar enligt lagen skall dock inte dömas om strängare straff kan dömas ut enligt brottsbalken eller om ansvar kan dömas ut enligt lagen (2000:1225) om straff för smuggling (29 §).

För att det skall vara straffbart att, på sätt som anges i 3 §, finansiera de handlingar som anges i artikel 7.a i konventionen om fysiskt skydd av kärnämne krävs, som framgår ovan, att handlingen vållar eller är ägnad att vålla död eller allvarlig skada på person eller avsevärd skada på egendom. Detta torde innebära att de gärningar som omfattas av denna bestämmelse är sådana som regleras i brottsbalken. Sådana gärningar torde kunna rubriceras som mord, dråp, grov misshandel, allmänfarlig ödeläggelse, sabotage, grovt sabotage, sjö- eller luftfartssabotage, flygplatssabotage, spridande av gift eller smitta samt förgöring.

Den andra kategorin av brott regleras i artikel 7.b – d, enligt vilka staterna skall kriminalisera stöld eller tillgrepp genom rån av kärnämne, förskingring eller bedrägligt förvärv av kärnämne samt handlingar som innebär att man avkräver någon kärnämne genom hot eller genom våld eller genom annan form av olaga påtryckning. De brott som framför allt torde kunna aktualiseras är stöld, grov stöld, rån, grovt rån, bedrägeri, grovt bedrägeri, förskingring, grov förskingring samt olaga tvång.

Den tredje kategorin behandlas i artikel 7.e och föreskriver att staterna skall straffbelägga hot om att använda kärnämne för att orsaka död eller allvarlig skada på person eller avsevärd egendomsskada, eller hot om att begå stöld eller rån av kärnämne i avsikt att tvinga en fysisk eller juridisk person, en internationell mellanstatlig organisation eller en stat att utföra eller att avstå från att utföra en handling. Sådana gärningar torde framför allt rubriceras som olaga tvång och olaga hot.

Artikel 2 i terroristbombningskonventionen

Artikel 2 i terroristbombningskonventionen föreskriver att staterna skall straffbelägga sådana handlingar som innebär att en person rättsstridigt

och uppsåtligt levererar, placerar, avlossar eller spränger ett sprängämne eller annan livsfarlig anordning i, in i eller mot en allmän plats, en statlig anläggning eller annan offentlig anläggning, ett allmänt transportsystem eller infrastrukturanläggning, om handlingen begås med uppsåt att a) orsaka dödsfall eller allvarlig kroppsskada eller b) omfattande förstörelse av sådan plats, anläggning eller system om förstörelsen leder till eller är ägnad att leda till betydande ekonomisk skada. Sådana gärningar torde framför allt kunna rubriceras som mord, dråp, grov misshandel, mordbrand, grov mordbrand, allmänfarlig ödeläggelse, sabotage och grovt sabotage.

Punkt 4

Denna punkt inbegriper sådana handlingar som skall vara straffbelagda enligt diplomatskyddskonventionen då de riktas mot internationellt skyddade personer. Med internationellt skyddad person avses statsöverhuvud och medlem av kollegialt organ som fullgör ett statsöverhuvuds åliggande i enlighet med statens författning, regeringschef och utrikesminister när denne befinner sig i främmande stat, samt de medföljande familjemedlemmarna. Därutöver omfattas representant för eller tjänsteman från en stat samt tjänsteman i eller företrädare för en internationell mellanstatlig organisation som är berättigad till särskilt skydd mot angrepp på sin person, frihet eller värdighet samt de familjemedlemmar som ingår i hans eller hennes hushåll.

De handlingar som omfattas är mord, dråp, misshandel, grov misshandel, människorov, olaga frihetsberövande, grov skadegörelse, mordbrand, grov mordbrand samt hot om sådana brott då de utförs mot en internationellt skyddad person såsom detta begrepp definieras i diplomatskyddskonventionen.

3 §

Paragrafen, som behandlas i avsnitt 8.1, anger vilka förfaranden som är straffbara.

Paragrafens *första stycke*, som har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag, anger att det är straffbart att samla in, tillhandahålla eller ta emot pengar eller andra tillgångar i syfte att dessa skall användas eller med vetskap om att de är avsedda att användas för att begå särskilt allvarlig brottslighet.

Paragrafen är utformad såsom en självständig brottsbeskrivning, vilket innebär att det inte ställs upp något krav på att det skall ha förelegat fara för fullbordan av det eller de brott man har uppsåt att främja. För ansvar är det således tillräckligt att en person samlar in, tillhandahåller eller tar emot pengar eller andra tillgångar, om det sker i syfte att dessa skall användas eller med vetskap om att de är avsedda att användas för att begå allvarlig brottslighet.

Med uttrycket ”samlar in” avses att någon samlar in tillgångar som överlämnas från andra.

Kravet på syfte eller vetskap vad gäller tillgångarnas användning innebär att det för straffansvar krävs att gärningsmannen hade i vart fall indirekt uppsåt till att tillgångarna skall användas för att begå brott.

Eventuellt uppsåt är alltså inte tillräckligt för ansvar. För ansvar krävs inte att det är fråga om uppsåt till att främja en viss bestämd gärning i 2 §, utan det räcker med uppsåt till att sådan gärning som där anges förr eller senare skall komma till utförande.

Enligt konventionen skall endast rättsstridiga handlingar omfattas av straffansvar. Detta får anses utesluta ansvar i de fall tillgångar överlämnas med stöd av lag eller annars av tvingande skäl. Uttrycket "rättsstridigt" har dock inte använts i lagtexten med hänsyn till att det framstår som främmande för svensk lagstiftningstradition. Det får dock anses ligga i sakens natur att den som lämnar över tillgångar för att fullgöra skyldigheter enligt lag eller i god tro ingångna avtal normalt inte bör drabbas av straffansvar, även om han eller hon har vetskap om att tillgångarna är avsedda att användas för att begå allvarlig brottslighet. Härvid torde de allmänna grunderna för straffrättslig ansvarsfrihet kunna tillämpas.

Som utförligt redogjorts för i avsnitt 8.1 säkerställer det uttryckliga kravet på direkt eller indirekt uppsåt att straffbestämmelsen inte inskränker möjligheterna att bedriva humanitär biståndsverksamhet.

Straffet för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet är fängelse i högst två år. Vid bedömning av gärningens straffvärde måste hänsyn tas till dels vilket eller vilka brott gärningsmannen haft för avsikt att främja samt bidragets betydelse för att gärningen skulle kunna genomföras.

Om brottet är grovt skall, enligt *andra stycket*, dömas till fängelse, lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömningen av om brottet är grovt bör särskilt beaktas om det har utgjort led i en verksamhet som bedrivits i större omfattning eller annars varit av särskilt farlig art. Exempel på det senare kan t.ex. vara att gärningsmannen haft för avsikt att främja sådana brott som kan leda till att människor dödas eller allvarligt skadas eller som innebär fara för flera människor eller egendom av särskild betydenhet. Även här måste också hänsyn tas till bidragets betydelse för möjligheterna att genomföra brottet. Ju mer avgörande bidraget är för att brottet skall kunna genomföras desto högre straffvärde torde gärningen ha.

Enligt *tredje stycket*, som utformats i enlighet med vad *Lagrådet* föreslagit, skall i ringa fall inte dömas till ansvar. Bestämmelsen syftar, såsom redovisats i avsnitt 8.1, till att undanta icke straffvärda fall och därmed undvika stötande resultat.

4 §

Paragrafen innebär att försök till finansiering av särskilt allvarlig brottslighet skall vara straffbart. Bestämmelsen innebär att straffbarhet inträder redan innan tillgångarna samlats in, tillhandahållits eller tagits emot.

För att straffbart försök skall föreligga krävs enligt 23 kap. 1 § brottsbalken att gärningsmannen har påbörjat utförandet av brottet, att det inte kommit till fullbordan samt att det antingen förelegat fara för brottets fullbordan eller att sådan varit utesluten endast på grund av tillfälliga omständigheter. Denna fara hänför sig dock inte till det särskilt allvarliga brott man hade avsikt att främja utan till faran för finansieringsbrottets fullbordan.

Att gärningsmannen skall ha påbörjat utförandet innebär att den s.k. försökspunkten skall vara uppnådd. Det innebär att gärningsmannen skall ha lämnat planeringsstadiet och övergått till det stadium då brottet skall förverkligas.

För att det skall anses föreligga ett straffbart försök till insamlande, tillhandahållande eller mottagande av pengar eller andra tillgångar krävs därför att gärningsmannen gjort mer än att bara utlova bidrag eller förklarat sig villig att samla in sådana. Försökspunkten kan anses vara uppnådd först då mer konkreta åtgärder vidtagits. Det torde därvid för försöksansvar krävas att överenskommelse träffats om hur och när t.ex. överlämnande skall ske samt att man även i övrigt har vidtagit åtgärder för att kunna överlämna eller komma i besittning av tillgångarna. Det kan t.ex. bestå i att gärningsmannen har begivit sig till den plats där överlämnande skall ske eller att denne på överenskommet sätt ställt i ordning platsen för överlämnande. Då tillgångarna skall förmedlas via banker, finansinstitut eller andra former av betalningsförmedling bör krävas att gärningsmannen vidtagit sådana åtgärder som krävs för att förmedling skall kunna ske, men att brottet endast på grund av tillfälliga omständigheter inte fullbordas. Det kan t.ex. bestå i att lämna in begäran om överföring av pengar eller andra tillgångar eller att den som skall ta emot tillgångarna vidtagit de åtgärder som krävs för att pengarna skall kunna mottas, t.ex. anvisat särskilda konton dit pengarna skall skickas.

5 §

Paragrafen, som utförligt behandlats i avsnitt 8.2, innebär att det straffansvar som föreskrivs enligt denna lag inte skall tillämpas om gärningen är belagd med samma eller strängare straff enligt brottsbalken.

6 § Paragrafen behandlas i avsnitt 8.3 och har utformats efter förebild av andra bestämmelser där det saknas krav på dubbel straffbarhet (jfr. lydelsen av 3 § lagen (1982:316) med förbud mot könsstympning av kvinnor).

I *första stycket* föreskrivs att svensk domstol skall vara behörig att behandla mål om brott mot lagen som begåtts av svensk medborgare eller utlänning som befinner sig här i riket, även om domsrätt enligt 2 kap. 2 eller 3 § brottsbalken inte föreligger. Detta skall gälla även om brottet i enlighet med 5 § i denna lag skall bestraffas enligt brottsbalken. De gärningar som omfattas av lagen och som utom riket begåtts av svensk medborgare eller utlänning som finns här i riket kan härigenom prövas vid svensk domstol, oavsett om de är att bestraffa enligt denna lag eller enligt bestämmelserna i brottsbalken, och detta oavsett om gärningen är straffbar också i det land där den har begåtts.

Andra stycket innehåller en hänvisning till 2 kap. 5 § brottsbalken. Av denna bestämmelse följer att åtal för brott som förövats utom riket får väckas endast efter särskilt förordnande av regeringen eller den som regeringen har bemyndigat därtill.

7 §

Paragrafen, som behandlas i avsnitt 8.4, har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag och innebär att de tillgångar som varit föremål för brott

enligt lagen kan förverkas. Även utbyte av sådant brott kan förverkas. Förverkande kan alternativt ske som sak- eller värdeförverkande.

Förverkande skall ske om åtgärden inte framstår som uppenbart oskäligen. Presumtionen är alltså att förverkande skall ske, men åtgärden får underlåtas, om det föreligger starka skäl som talar mot ett förverkande.

Eftersom försök till finansiering av särskilt allvarlig brottslighet skall vara straffbart innebär bestämmelsen att förverkande kan ske av tillgångar redan innan de har överlämnats. Det torde framför allt röra sig om fall där tillgångarna har avskilts i syfte att överlämnas till annan men där brottet inte kommit till fullbordan. Det kan t.ex. bestå i att begäran om betalningsöverföring på visst belopp lämnats in till ett finansiellt institut, men där brottsplanen avslöjas innan överföring hinner ske. Ett annat exempel är att en person påträffas med pengar eller andra tillgångar i sin besittning och det kan visas att han eller hon vidtagit sådana åtgärder att försökspunkten passerats samt att avsikten var att överlämna tillgångarna till annan i syfte att de skulle användas för att begå särskilt allvarlig brottslighet.

8 §

Paragrafen har sin motsvarighet i 9 § lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt (penningtvättlagen).

Paragrafens *första stycke* anger att de företag som avses i 2 § första stycket penningtvättlagen skall granska alla transaktioner som skäligen kan antas avse tillgångar som är föremål för brott enligt denna lag.

Andra stycket föreskriver att företaget skall lämna uppgifter till Rikspolisstyrelsen eller den polismyndighet regeringen bestämmer om alla omständigheter som kan tyda på att en transaktion avser tillgångar som är föremål för brott enligt denna lag. Sedan sådana uppgifter lämnats skall företaget på begäran av myndigheten lämna de ytterligare uppgifter som behövs för utredningen.

Av första och andra stycket framgår således att beviskraven för när gransknings- och uppgiftsskyldighet föreligger är de samma som föreskrivs enligt penningtvättlagen. Företag som i sin hantering av transaktioner upptäcker något ovanligt eller onormalt i en transaktion som inte misstänks utgöra penningtvätt, men som pekar på att det finns kopplingar till de brott som lagen täcker, skall således rapportera den misstanken. Det kommer att finnas situationer där en sådan misstanke föreligger tillsammans med en misstanke om penningtvätt. Rapportering skall då ske med angivande av alla misstankar.

Enligt *tredje stycket* skall, efter att uppgifter lämnats enligt bestämmelsen i andra stycket, även annat företag som avses i 2 § första stycket penningtvättlagen lämna de uppgifter för utredningen om brott enligt denna lag som myndigheten begär.

9 §

Paragrafen har sin motsvarighet i 3 § andra stycket penningtvättlagen och innebär ett förbud för de uppgiftsskyldiga företagen att medvetet medverka vid alla transaktioner som kan antas avse tillgångar som är föremål för brott enligt denna lag.

10 §

Paragrafen har sin motsvarighet i 11 § penningtvättlagen och innebär att företagen, dess styrelseledamöter eller anställda inte får röja för kunden eller någon utomstående att uppgifter har lämnats till polisen med stöd av 8 § eller att polisen genomför en undersökning.

11 §

Paragrafen anger på ett uttömmande sätt de bestämmelser i penningtvättlagen som på motsvarande sätt skall tillämpas på sådana transaktioner som avses i 8 §. Bestämmelsen innebär således att penningtvättlagens bestämmelser om identitetskontroll (4, 5, 6 och 7 §§), bevarande av handlingar (8 §), ansvar för åsidosättande av tystnadsplikt (10 §) samt interna rutiner och utbildning (13 § första stycket) på motsvarande sätt skall tillämpas i förhållande till misstänkta transaktioner enligt denna lag. I prop. 1992/93: 207 s. 12 ff. och prop. 1998/99:19 s. 72 ff., lämnas en utförlig redogörelse för de ovan angivna bestämmelserna i penningtvättlagen.

12 §

Paragrafen har sin motsvarighet i 14 § penningtvättlagen och innebär ett straffansvar för den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet åsidosätter gransknings- eller uppgiftsskyldigheten i 8 §, eller som bryter mot meddelandeförbudet i 10 §. De som omfattas av straffansvar är de samma som enligt bestämmelserna i penningtvättlagen.

13 §

Paragrafen innehåller en underrättelseskyldighet i vissa situationer för Finansinspektionen motsvarande den som finns i 12 § penningtvättlagen.

14 § Paragrafen innehåller en bestämmelse som till sitt innehåll motsvarar 13 § andra stycket penningtvättlagen. Enligt bestämmelsen får regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen meddela närmare föreskrifter om vilka rutiner de företag som avses 2 § första stycket penningtvättlagen skall följa för att undvika att de utnyttjas för transaktioner som avser tillgångar som är föremål för brott enligt denna lag och vilken information och utbildning som för detta ändamål skall tillhandahållas de anställda.

15 §

Paragrafen, som har sin motsvarighet i 1 § lagen (1999:163) om penningtvätsregister anger tillämpningsområdet för bestämmelserna i 16 – 22 §§, dvs. behandling av personuppgifter i fråga om sådana transaktioner som avses i 8 §. Det anges uttryckligen att dessa bestämmelser skall gälla utöver vad som gäller enligt personuppgiftslagen (1998:204). 16 – 22 §§ i denna lag omfattar all sådan behandling av personuppgifter som avses i 5 § personuppgiftslagen, dvs. såväl manuell som automatiserad behandling.

16 §

Paragrafen har sin motsvarighet i 2 och 3 §§ lagen om penningtvättsregister och anger vilka företag som skall ha rätt att föra register samt under vilka förutsättningar detta får ske.

Företag som avses i 8 § första stycket får föra register över sådana uppgifter som de lämnat med stöd av 8 § andra stycket.

Registret får enligt punkten 1 föras av ett uppgiftsskyldigt företag för att förhindra att det medverkar vid transaktioner som avser tillgångar som är föremål för brott enligt denna lag. Vidare får registret enligt punkten 2 föras för att företaget skall kunna uppfylla uppgiftsskyldigheten i 8 § andra stycket. Ändamålsbestämmelsen är uttömmande, vilket innebär att registret inte får användas av företag för några andra ändamål än de angivna.

17 §

Paragrafen har sin motsvarighet i 4 § lagen om penningtvättsregister och anger på ett uttömmande sätt vilka uppgifter registret får innehålla. Bestämmelsen har i allt väsentligt samma innehåll som 4 § i lagen om penningtvättsregister och för en närmare redogörelse för vilka uppgifter som omfattas hänvisas till regeringens proposition 1998/99:19 Ändringar i lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt, m.m., s. 77-78. Utöver vad som följer av lagen om penningtvättsregister anges att samordningsnummer får registreras. Enligt 18 a § folkbokföringslagen (1991:481) kan en person som inte är eller har varit folkbokförd efter begäran från en myndighet få sig tilldelat ett särskilt nummer (samordningsnummer).

18 §

Paragrafen har sin motsvarighet i 5 § lagen om penningtvättsregister och innehåller ett förbud mot att lämna ut uppgifter ur registret till den som har registrerats. Paragrafen innebär att 26 § personuppgiftslagen, om rätt för den registrerade att begära registerutdrag, inte gäller i förhållande till registrering som sker enligt denna lag.

19 §

Paragrafen har sin motsvarighet i 6 § lagen om penningtvättsregister och innehåller regler om när gallring av uppgifterna i registret skall ske. Bestämmelsen har samma innehåll som 6 § i lagen om penningtvättsregister och för en närmare redogörelse hänvisas till regeringens proposition 1998/99:19 Ändringar i lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt, m.m., s. 78.

20 §

Paragrafen har sin motsvarighet i 7 § lagen om penningtvättsregister och innebär att ett företags register enligt denna lag inte får samköras mot ett motsvarande register hos ett annat företag. Syftet med bestämmelsen är att skydda den personliga integriteten.

21 §

Paragrafen har sin motsvarighet i 8 § lagen om penningtvättsregister och innebär att bestämmelserna i personuppgiftslagen om rättelse och

skadestånd skall gälla vid behandling av personuppgifter enligt denna lag. Prop. 2001/02:149

22 §

Paragrafen har sin motsvarighet i 9 § lagen om penningtvättsregister.

Första stycket innehåller en bestämmelse om tystnadsplikt för den som är verksam inom ett uppgiftsskyldigt företag för uppgift i ett register som förs med stöd av denna lag. Bestämmelsen motsvarar vad som sägs i 1 kap. 10 § bankrörelselagen (1987:617) för banker.

Av *andra stycket* framgår att ansvar enligt 20 kap. 3 § brottsbalken inte skall följa för den som bryter mot förbudet i första stycket. Bestämmelsen överensstämmer med 1 kap. 10 § tredje stycket bankrörelselagen.

12.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1996:1006) om valutaväxling och betalningsöverföring

6 §

Ändringen har tillkommit på förslag av *Lagrådet* och innebär att på begäran av Finansinspektionen skall de företag som bedriver valutaväxlingsrörelse och betalningsöverföring lämna de upplysningar om verksamheten som behövs för att inspektionen skall kunna kontrollera att lagen om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, m.m. följs.

Förslag till lag om förbud mot finansiering av särskilt allvarlig brottslighet

1 § Denna lag innehåller bestämmelser för genomförande av den internationella konventionen om bekämpande av finansiering av terrorism som antogs av Förenta nationernas generalförsamling den 9 december 1999 (54/109).

2 § Med särskilt allvarlig brottslighet avses i denna lag

1. mord, dråp, grov misshandel, människorov, olaga frihetsberövande, mordbrand, grov mordbrand, allmänfarlig ödeläggelse, sabotage, spridande av gift eller smitta samt försök och medverkan till sådana brott, om syftet med gärningen, på grund av dess beskaffenhet eller det sammanhang i vilket den utförs, är att injaga skräck i en befolkningsgrupp eller att förmå en regering eller en internationell organisation att vidta eller att avstå från att vidta en åtgärd,

2. grovt sabotage, kapning, sjö- eller luftfartssabotage, flygplats sabotage samt försök och medverkan till sådana brott,

3. varje åtgärd varigenom någon uppsåtligen och olovligen, på sätt som anges i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet, kommer i besittning av eller förfogar över uran, plutonium eller annat ämne som används eller kan användas för utvinning av kärnenergi (kärnbränsle) eller förening i vilket sådant ämne ingår,

4. mord, dråp, misshandel, grov misshandel, människorov, olaga frihetsberövande, grov skadegörelse, mordbrand, grov mordbrand samt hot om och försök och medverkan till sådana brott, om gärningen utförs mot internationellt skyddade personer såsom detta begrepp definieras i konventionen om förebyggande och bestraffning av brott mot diplomater och andra internationellt skyddade personer av den 14 december 1973.

3 § I denna lag förstås med *tillgångar* egendom av alla slag som har eller är bärare av ett ekonomiskt värde.

4 § Den som, direkt eller indirekt, rättsstridigt och uppsåtligen tillhandahåller eller tar emot tillgångar i syfte att dessa skall användas eller med vetskap om att de kommer att användas för att begå särskilt allvarlig brottslighet döms till böter eller fängelse i högst två år.

Är brott som anges i första stycket grovt, döms till fängelse, lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömning av om brottet är grovt skall särskilt beaktas om det utgjort led i en verksamhet som bedrivits i större omfattning eller annars varit av särskilt farlig art.

Ansvar enligt denna paragraf skall inte dömas ut om brottet är ringa.

5 § För försök till finansiering av särskilt allvarlig brottslighet döms till ansvar enligt bestämmelserna i 23 kap. 1 § brottsbalken.

6 § Tillgångar som varit föremål för brott enligt denna lag eller värdet därav samt utbyte av sådant brott skall förklaras förverkat, om det inte är uppenbart oskäligt. Prop. 2001/02:149
Bilaga 1

7 § De som omfattas av lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt skall, i enlighet med bestämmelserna i den lagen, granska och rapportera alla transaktioner som skäligen kan misstänkas avse tillgångar som är föremål för brott enligt denna lag.

Vid tillämpning av denna paragraf skall även i övrigt gälla vad som föreskrivs i lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt.

Finansinspektionen utövar, inom sitt ansvarsområde, tillsyn över att denna paragraf följs. Vad som sägs i 6 § lagen (1996:1006) om valutaväxling och betalningsöverföring om skyldighet i vissa fall att lämna upplysningar till Finansinspektionen skall gälla även för kontroll av att denna paragraf följs.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2002.

Remissinstanser

Prop. 2001/02:149
Bilaga 2

Remissyttrande har avgivits av Riksdagens ombudsmän, Hovrätten för Övre Norrland, Göteborgs tingsrätt, Justitiekanslern, Domstolsverket, Riksåklagaren, Ekobrottsmyndigheten, Rikspolisstyrelsen, Brottsförebyggande rådet, Finansinspektionen, Statens kärnkraftsinspektion, Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet, Sveriges domareförbund, Sveriges advokatsamfund, Svenska Bankföreningen, Sveriges försäkringsförbund, Finansbolagens förening, Svenska Fondhandlareföreningen, Fondbolagens förening.

Konventionstexten på engelska

Prop. 2001/02:149
Bilaga 3

International Convention for the Suppression of the Financing of Terrorism

Preamble

The States Parties to this Convention,

Bearing in mind the purposes and principles of the Charter of the United Nations concerning the maintenance of international peace and security and the promotion of good-neighbourliness and friendly relations and cooperation among States,

Deeply concerned about the worldwide escalation of acts of terrorism in all its forms and manifestations,

Recalling the Declaration on the Occasion of the Fiftieth Anniversary of the United Nations, contained in General Assembly resolution 50/6 of 24 October 1995,

Recalling also all the relevant General Assembly resolutions on the matter, including resolution 49/60 of 9 December 1994 and its annex on the Declaration on Measures to Eliminate International Terrorism, in which the States Members of the United Nations solemnly reaffirmed their unequivocal condemnation of all acts, methods and practices of terrorism as criminal and unjustifiable, wherever and by whomever committed, including those which jeopardize the friendly relations among States and peoples and threaten the territorial integrity and security of States,

Noting that the Declaration on Measures to Eliminate International Terrorism also encouraged States to review urgently the scope of the existing international legal provisions on the prevention, repression and elimination of terrorism in all its forms and manifestations, with the aim of ensuring that there is a comprehensive legal framework covering all aspects of the matter,

Recalling General Assembly resolution 51/210 of 17 December 1996, paragraph 3, subparagraph (f), in which the Assembly called upon all States to take steps to prevent and counteract, through appropriate domestic measures, the financing of terrorists and terrorist organizations, whether such financing is direct or indirect through organizations which also have or claim to have charitable, social or cultural goals or which are also engaged in unlawful activities such as illicit arms trafficking, drug dealing and racketeering, including the exploitation of persons for purposes of funding terrorist activities, and in particular to consider, where appropriate, adopting regulatory measures to prevent and counteract movements of funds suspected to be intended for terrorist purposes without impeding in any way the freedom of legitimate capital

movements and to intensify the exchange of information concerning international movements of such funds,

Prop. 2001/02:149
Bilaga 3

Recalling also General Assembly resolution 52/165 of 15 December 1997, in which the Assembly called upon States to consider, in particular, the implementation

of the measures set out in paragraphs 3 (a) to (f) of its resolution 51/210 of 17 December 1996,

Recalling further General Assembly resolution 53/108 of 8 December 1998, in which the Assembly decided that the Ad Hoc Committee established by General Assembly resolution 51/210 of 17 December 1996 should elaborate a draft international convention for the suppression of terrorist financing to supplement related existing international instruments,

Considering that the financing of terrorism is a matter of grave concern to the international community as a whole,

Noting that the number and seriousness of acts of international terrorism depend on the financing that terrorists may obtain,

Noting also that existing multilateral legal instruments do not expressly address such financing,

Being convinced of the urgent need to enhance international cooperation among States in devising and adopting effective measures for the prevention of the financing of terrorism, as well as for its suppression through the prosecution and punishment of its perpetrators,

Have agreed as follows:

Article 1

For the purposes of this Convention:

1. "Funds" means assets of every kind, whether tangible or intangible, movable or immovable, however acquired, and legal documents or instruments in any form, including electronic or digital, evidencing title to, or interest in, such assets, including, but not limited to, bank credits, travellers cheques, bank cheques, money orders, shares, securities, bonds, drafts, letters of credit.

2. "A State or governmental facility" means any permanent or temporary facility or conveyance that is used or occupied by representatives of a State, members of Government, the legislature or the judiciary or by officials or employees of a State or any other public authority or entity or by employees or officials of an intergovernmental organization in connection with their official duties.

3. "Proceeds" means any funds derived from or obtained, directly or indirectly, through the commission of an offence set forth in article 2.

Article 2

1. Any person commits an offence within the meaning of this Convention if that person by any means, directly or indirectly, unlawfully and wilfully, provides or collects funds with the intention that they should be used or in the knowledge that they are to be used, in full or in part, in order to carry out:

(a) An act which constitutes an offence within the scope of and as defined in one of the treaties listed in the annex; or

(b) Any other act intended to cause death or serious bodily injury to a civilian, or to any other person not taking an active part in the hostilities in a situation of armed conflict, when the purpose of such act, by its nature or context, is to intimidate a population, or to compel a government or an international organization to do or to abstain from doing any act.

2. (a) On depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, a State Party which is not a party to a treaty listed in the annex may declare that, in the application of this Convention to the State Party, the treaty shall be deemed not to be included in the annex referred to in paragraph 1, subparagraph (a). The declaration shall cease to have effect as soon as the treaty enters into force for the State Party, which shall notify the depositary of this fact;

(b) When a State Party ceases to be a party to a treaty listed in the annex, it may make a declaration as provided for in this article, with respect to that treaty.

3. For an act to constitute an offence set forth in paragraph 1, it shall not be necessary that the funds were actually used to carry out an offence referred to in paragraph 1, subparagraphs (a) or (b).

4. Any person also commits an offence if that person attempts to commit an offence as set forth in paragraph 1 of this article.

5. Any person also commits an offence if that person:

(a) Participates as an accomplice in an offence as set forth in paragraph 1 or 4 of this article;

(b) Organizes or directs others to commit an offence as set forth in paragraph 1 or 4 of this article;

(c) Contributes to the commission of one or more offences as set forth in paragraphs 1 or 4 of this article by a group of persons acting with a common purpose. Such contribution shall be intentional and shall either:

(i) Be made with the aim of furthering the criminal activity or criminal purpose of the group, where such activity or purpose involves the commission of an offence as set forth in paragraph 1 of this article; or

(ii) Be made in the knowledge of the intention of the group to commit an offence as set forth in paragraph 1 of this article.

Article 3

This Convention shall not apply where the offence is committed within a single State, the alleged offender is a national of that State and is present in the territory of that State and no other State has a basis under article 7, paragraph 1, or article 7, paragraph 2, to exercise jurisdiction, except that the provisions of articles 12 to 18 shall, as appropriate, apply in those cases.

Article 4

Each State Party shall adopt such measures as may be necessary:

(a) To establish as criminal offences under its domestic law the offences set forth in article 2;

(b) To make those offences punishable by appropriate penalties which take into account the grave nature of the offences.

Article 5

1. Each State Party, in accordance with its domestic legal principles, shall take the necessary measures to enable a legal entity located in its territory or organized under its laws to be held liable when a person responsible for the management or control of that legal entity has, in that capacity, committed an offence set forth in article 2. Such liability may be criminal, civil or administrative.

2. Such liability is incurred without prejudice to the criminal liability of individuals having committed the offences.

3. Each State Party shall ensure, in particular, that legal entities liable in accordance with paragraph 1 above are subject to effective, proportionate and dissuasive criminal, civil or administrative sanctions. Such sanctions may include monetary sanctions.

Article 6

Prop. 2001/02:149
Bilaga 3

Each State Party shall adopt such measures as may be necessary, including, where appropriate, domestic legislation, to ensure that criminal acts within the scope of this Convention are under no circumstances justifiable by considerations of a political, philosophical, ideological, racial, ethnic, religious or other similar nature.

Article 7

1. Each State Party shall take such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences set forth in article 2 when:

- (a) The offence is committed in the territory of that State;
- (b) The offence is committed on board a vessel flying the flag of that State or an aircraft registered under the laws of that State at the time the offence is committed;
- (c) The offence is committed by a national of that State.

2. A State Party may also establish its jurisdiction over any such offence when:

- (a) The offence was directed towards or resulted in the carrying out of an offence referred to in article 2, paragraph 1, subparagraph (a) or (b), in the territory of or against a national of that State;
- (b) The offence was directed towards or resulted in the carrying out of an offence referred to in article 2, paragraph 1, subparagraph (a) or (b), against a State or government facility of that State abroad, including diplomatic or consular premises of that State;
- (c) The offence was directed towards or resulted in an offence referred to in article 2, paragraph 1, subparagraph (a) or (b), committed in an attempt to compel that State to do or abstain from doing any act;
- (d) The offence is committed by a stateless person who has his or her habitual residence in the territory of that State;
- (e) The offence is committed on board an aircraft which is operated by the Government of that State.

3. Upon ratifying, accepting, approving or acceding to this Convention, each State Party shall notify the Secretary-General of the United Nations of the jurisdiction it has established in accordance with paragraph 2. Should any change take place, the State Party concerned shall immediately notify the Secretary-General.

4. Each State Party shall likewise take such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences set forth in article 2 in cases where the alleged offender is present in its territory and it does not extradite that person to any of the States Parties that have established their jurisdiction in accordance with paragraphs 1 or 2.

5. When more than one State Party claims jurisdiction over the offences set forth in article 2, the relevant States Parties shall strive to coordinate their actions appropriately, in particular concerning the conditions for prosecution and the modalities for mutual legal assistance.

6. Without prejudice to the norms of general international law, this Convention does not exclude the exercise of any criminal jurisdiction established by a State Party in accordance with its domestic law.

Article 8

1. Each State Party shall take appropriate measures, in accordance with its domestic legal principles, for the identification, detection and freezing or seizure of any funds used or allocated for the purpose of committing the offences set forth in article 2 as well as the proceeds derived from such offences, for purposes of possible forfeiture.

2. Each State Party shall take appropriate measures, in accordance with its domestic legal principles, for the forfeiture of funds used or allocated for the purpose of committing the offences set forth in article 2 and the proceeds derived from such offences.

3. Each State Party concerned may give consideration to concluding agreements on the sharing with other States Parties, on a regular or case-by-case basis, of the funds derived from the forfeitures referred to in this article.

4. Each State Party shall consider establishing mechanisms whereby the funds derived from the forfeitures referred to in this article are utilized to compensate the victims of offences referred to in article 2, paragraph 1, subparagraph (a) or (b), or their families.

5. The provisions of this article shall be implemented without prejudice to the rights of third parties acting in good faith.

Article 9

1. Upon receiving information that a person who has committed or who is alleged to have committed an offence set forth in article 2 may be present in its territory, the State Party concerned shall take such measures as may be necessary under its domestic law to investigate the facts contained in the information.

2. Upon being satisfied that the circumstances so warrant, the State Party in whose territory the offender or alleged offender is present shall take the appropriate measures under its domestic law so as to ensure that person's presence for the purpose of prosecution or extradition.

3. Any person regarding whom the measures referred to in paragraph 2 are being taken shall be entitled to:

(a) Communicate without delay with the nearest appropriate representative of the State of which that person is a national or which is otherwise entitled to protect that person's rights or, if that person is a stateless person, the State in the territory of which that person habitually resides;

(b) Be visited by a representative of that State;

(c) Be informed of that person's rights under subparagraphs (a) and (b).

4. The rights referred to in paragraph 3 shall be exercised in conformity with the laws and regulations of the State in the territory of which the offender or alleged offender is present, subject to the provision that the said laws and regulations must enable full effect to be given to the purposes for which the rights accorded under paragraph 3 are intended.

5. The provisions of paragraphs 3 and 4 shall be without prejudice to the right of any State Party having a claim to jurisdiction in accordance with article 7, paragraph 1, subparagraph (c), or paragraph 2, subparagraph (d), to invite the International Committee of the Red Cross to communicate with and visit the alleged offender.

6. When a State Party, pursuant to the present article, has taken a person into custody, it shall immediately notify, directly or through the Secretary-General of the United Nations, the States Parties which have established jurisdiction in accordance with article 7, paragraph 1 or 2, and, if it considers it advisable, any other interested States Parties, of the fact that such person is in custody and of the circumstances which warrant that person's detention. The State which makes the investigation contemplated in paragraph 1 shall promptly inform the said States Parties of its findings and shall indicate whether it intends to exercise jurisdiction.

Article 10

1. The State Party in the territory of which the alleged offender is present shall, in cases to which article 7 applies, if it does not extradite that person, be obliged, without exception whatsoever and whether or not the offence was committed in its territory, to submit the case without undue delay to its competent authorities for the purpose of prosecution,

through proceedings in accordance with the laws of that State. Those authorities shall take their decision in the same manner as in the case of any other offence of a grave nature under the law of that State.

Prop. 2001/02:149
Bilaga 3

2. Whenever a State Party is permitted under its domestic law to extradite or otherwise surrender one of its nationals only upon the condition that the person will be returned to that State to serve the sentence imposed as a result of the trial or proceeding for which the extradition or surrender of the person was sought, and this State and the State seeking the extradition of the person agree with this option and other terms they may deem appropriate, such a conditional extradition or surrender shall be sufficient to discharge the obligation set forth in paragraph 1.

Article 11

1. The offences set forth in article 2 shall be deemed to be included as extraditable offences in any extradition treaty existing between any of the States Parties before the entry into force of this Convention. States Parties undertake to include such offences as extraditable offences in every extradition treaty to be subsequently concluded between them.

2. When a State Party which makes extradition conditional on the existence of a treaty receives a request for extradition from another State Party with which it has no extradition treaty, the requested State Party may, at its option, consider this Convention as a legal basis for extradition in respect of the offences set forth in article 2. Extradition shall be subject to the other conditions provided by the law of the requested State.

3. States Parties which do not make extradition conditional on the existence of a treaty shall recognize the offences set forth in article 2 as extraditable offences between themselves, subject to the conditions provided by the law of the requested State.

4. If necessary, the offences set forth in article 2 shall be treated, for the purposes of extradition between States Parties, as if they had been committed not only in the place in which they occurred but also in the territory of the States that have established jurisdiction in accordance with article 7, paragraphs 1 and 2.

5. The provisions of all extradition treaties and arrangements between States Parties with regard to offences set forth in article 2 shall be deemed to be modified as between States Parties to the extent that they are incompatible with this Convention.

Article 12

Prop. 2001/02:149
Bilaga 3

1. States Parties shall afford one another the greatest measure of assistance in connection with criminal investigations or criminal or extradition proceedings in respect of the offences set forth in article 2, including assistance in obtaining evidence in their possession necessary for the proceedings.
2. States Parties may not refuse a request for mutual legal assistance on the ground of bank secrecy.
3. The requesting Party shall not transmit nor use information or evidence furnished by the requested Party for investigations, prosecutions or proceedings other than those stated in the request without the prior consent of the requested Party.
4. Each State Party may give consideration to establishing mechanisms to share with other States Parties information or evidence needed to establish criminal, civil or administrative liability pursuant to article 5.
5. States Parties shall carry out their obligations under paragraphs 1 and 2 in conformity with any treaties or other arrangements on mutual legal assistance or information exchange that may exist between them. In the absence of such treaties or arrangements, States Parties shall afford one another assistance in accordance with their domestic law.

Article 13

None of the offences set forth in article 2 shall be regarded, for the purposes of extradition or mutual legal assistance, as a fiscal offence. Accordingly, States Parties may not refuse a request for extradition or for mutual legal assistance on the sole ground that it concerns a fiscal offence.

Article 14

None of the offences set forth in article 2 shall be regarded for the purposes of extradition or mutual legal assistance as a political offence or as an offence connected with a political offence or as an offence inspired by political motives. Accordingly, a request for extradition or for mutual legal assistance based on such an offence may not be refused on the sole ground that it concerns a political offence or an offence connected with a political offence or an offence inspired by political motives.

Article 15

Prop. 2001/02:149
Bilaga 3

Nothing in this Convention shall be interpreted as imposing an obligation to extradite or to afford mutual legal assistance, if the requested State Party has substantial grounds for believing that the request for extradition for offences set forth in article 2 or for mutual legal assistance with respect to such offences has been made for the purpose of prosecuting or punishing a person on account of that person's race, religion, nationality, ethnic origin or political opinion or that compliance with the request would cause prejudice to that person's position for any of these reasons.

Article 16

1. A person who is being detained or is serving a sentence in the territory of one State Party whose presence in another State Party is requested for purposes of identification, testimony or otherwise providing assistance in obtaining evidence for the investigation or prosecution of offences set forth in article 2 may be transferred if the following conditions are met:

- (a) The person freely gives his or her informed consent;
- (b) The competent authorities of both States agree, subject to such conditions as those States may deem appropriate.

2. For the purposes of the present article:

- (a) The State to which the person is transferred shall have the authority and obligation to keep the person transferred in custody, unless otherwise requested or authorized by the State from which the person was transferred;
- (b) The State to which the person is transferred shall without delay implement its obligation to return the person to the custody of the State from which the person was transferred as agreed beforehand, or as otherwise agreed, by the competent authorities of both States;
- (c) The State to which the person is transferred shall not require the State from which the person was transferred to initiate extradition proceedings for the return of the person;
- (d) The person transferred shall receive credit for service of the sentence being served in the State from which he or she was transferred for time spent in the custody of the State to which he or she was transferred.

3. Unless the State Party from which a person is to be transferred in accordance with the present article so agrees, that person, whatever his or her nationality, shall not be prosecuted or detained or subjected to any other restriction of his or her personal liberty in the territory of the State

to which that person is transferred in respect of acts or convictions anterior to his or her departure from the territory of the State from which such person was transferred.

Prop. 2001/02:149
Bilaga 3

Article 17

Any person who is taken into custody or regarding whom any other measures are taken or proceedings are carried out pursuant to this Convention shall be guaranteed fair treatment, including enjoyment of all rights and guarantees in conformity with the law of the State in the territory of which that person is present and applicable provisions of international law, including international human rights law.

Article 18

1. States Parties shall cooperate in the prevention of the offences set forth in article 2 by taking all practicable measures, inter alia, by adapting their domestic legislation, if necessary, to prevent and counter preparations in their respective territories for the commission of those offences within or outside their territories, including:

(a) Measures to prohibit in their territories illegal activities of persons and organizations that knowingly encourage, instigate, organize or engage in the commission of offences set forth in article 2;

(b) Measures requiring financial institutions and other professions involved in financial transactions to utilize the most efficient measures available for the identification of their usual or occasional customers, as well as customers in whose interest accounts are opened, and to pay special attention to unusual or suspicious transactions and report transactions suspected of stemming from a criminal activity. For this purpose, States Parties shall consider:

(i) Adopting regulations prohibiting the opening of accounts the holders or beneficiaries of which are unidentified or unidentifiable, and measures to ensure that such institutions verify the identity of the real owners of such transactions;

(ii) With respect to the identification of legal entities, requiring financial institutions, when necessary, to take measures to verify the legal existence and the structure of the customer by obtaining, either from a public register or from the customer or both, proof of incorporation, including information concerning the customer's name, legal form, address, directors and provisions regulating the power to bind the entity;

(iii) Adopting regulations imposing on financial institutions the obligation to report promptly to the competent authorities all complex, unusual large transactions and unusual patterns of transactions, which

have no apparent economic or obviously lawful purpose, without fear of assuming criminal or civil liability for breach of any restriction on disclosure of information if they report their suspicions in good faith;

(iv) Requiring financial institutions to maintain, for at least five years, all necessary records on transactions, both domestic or international.

2. States Parties shall further cooperate in the prevention of offences set forth in article 2 by considering:

(a) Measures for the supervision, including, for example, the licensing, of all money-transmission agencies;

(b) Feasible measures to detect or monitor the physical cross-border transportation of cash and bearer negotiable instruments, subject to strict safeguards to ensure proper use of information and without impeding in any way the freedom of capital movements.

3. States Parties shall further cooperate in the prevention of the offences set forth in article 2 by exchanging accurate and verified information in accordance with their domestic law and coordinating administrative and other measures taken, as appropriate, to prevent the commission of offences set forth in article 2, in particular by:

(a) Establishing and maintaining channels of communication between their competent agencies and services to facilitate the secure and rapid exchange of information concerning all aspects of offences set forth in article 2;

(b) Cooperating with one another in conducting inquiries, with respect to the offences set forth in article 2, concerning:

(i) The identity, whereabouts and activities of persons in respect of whom reasonable suspicion exists that they are involved in such offences;

(ii) The movement of funds relating to the commission of such offences.

4. States Parties may exchange information through the International Criminal Police Organization (Interpol).

Article 19

The State Party where the alleged offender is prosecuted shall, in accordance with its domestic law or applicable procedures, communicate the final outcome of the proceedings to the Secretary-General of the United Nations, who shall transmit the information to the other States Parties.

Article 20

The States Parties shall carry out their obligations under this Convention in a manner consistent with the principles of sovereign equality and territorial integrity of States and that of non-intervention in the domestic affairs of other States.

Article 21

Nothing in this Convention shall affect other rights, obligations and responsibilities of States and individuals under international law, in particular the purposes of the Charter of the United Nations, international humanitarian law and other relevant conventions.

Article 22

Nothing in this Convention entitles a State Party to undertake in the territory of another State Party the exercise of jurisdiction or performance of functions which are exclusively reserved for the authorities of that other State Party by its domestic law.

Article 23

1. The annex may be amended by the addition of relevant treaties that:

- (a) Are open to the participation of all States;
- (b) Have entered into force;
- (c) Have been ratified, accepted, approved or acceded to by at least twenty-two States Parties to the present Convention.

2. After the entry into force of this Convention, any State Party may propose such an amendment. Any proposal for an amendment shall be communicated to the depositary in written form. The depositary shall notify proposals that meet the requirements of paragraph 1 to all States Parties and seek their views on whether the proposed amendment should be adopted.

3. The proposed amendment shall be deemed adopted unless one third of the States Parties object to it by a written notification not later than 180 days after its circulation.

4. The adopted amendment to the annex shall enter into force 30 days after the deposit of the twenty-second instrument of ratification, acceptance or approval of such amendment for all those States Parties

having deposited such an instrument. For each State Party ratifying, accepting or approving the amendment after the deposit of the twenty-second instrument, the amendment shall enter into force on the thirtieth day after deposit by such State Party of its instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 24

1. Any dispute between two or more States Parties concerning the interpretation or application of this Convention which cannot be settled through negotiation within a reasonable time shall, at the request of one of them, be submitted to arbitration. If, within six months from the date of the request for arbitration, the parties are unable to agree on the organization of the arbitration, any one of those parties may refer the dispute to the International Court of Justice, by application, in conformity with the Statute of the Court.

2. Each State may at the time of signature, ratification, acceptance or approval of this Convention or accession thereto declare that it does not consider itself bound by paragraph 1. The other States Parties shall not be bound by paragraph 1 with respect to any State Party which has made such a reservation.

3. Any State which has made a reservation in accordance with paragraph 2 may at any time withdraw that reservation by notification to the Secretary-General of the United Nations.

Article 25

1. This Convention shall be open for signature by all States from 10 January 2000 to 31 December 2001 at United Nations Headquarters in New York.

2. This Convention is subject to ratification, acceptance or approval. The instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

3. This Convention shall be open to accession by any State. The instruments of accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

Article 26

1. This Convention shall enter into force on the thirtieth day following the date of the deposit of the twenty-second instrument of ratification, acceptance, approval or accession with the Secretary-General of the United Nations.

2. For each State ratifying, accepting, approving or acceding to the Convention after the deposit of the twenty-second instrument of ratification, acceptance, approval or accession, the Convention shall enter into force on the thirtieth day after deposit by such State of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

Article 27

1. Any State Party may denounce this Convention by written notification to the Secretary-General of the United Nations.

2. Denunciation shall take effect one year following the date on which notification is received by the Secretary-General of the United Nations.

Article 28

The original of this Convention, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations who shall send certified copies thereof to all States.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed this Convention, opened for signature at United Nations Headquarters in New York on 10 January 2000.

1. Convention for the Suppression of Unlawful Seizure of Aircraft, done at The Hague on 16 December 1970.
2. Convention for the Suppression of Unlawful Acts against the Safety of Civil Aviation, done at Montreal on 23 September 1971.
3. Convention on the Prevention and Punishment of Crimes against Internationally Protected Persons, including Diplomatic Agents, adopted by the General Assembly of the United Nations on 14 December 1973.
4. International Convention against the Taking of Hostages, adopted by the General Assembly of the United Nations on 17 December 1979.
5. Convention on the Physical Protection of Nuclear Material, adopted at Vienna on 3 March 1980.
6. Protocol for the Suppression of Unlawful Acts of Violence at Airports Serving International Civil Aviation, supplementary to the Convention for the Suppression of Unlawful Acts against the Safety of Civil Aviation, done at Montreal on 24 February 1988.
7. Convention for the Suppression of Unlawful Acts against the Safety of Maritime Navigation, done at Rome on 10 March 1988.
8. Protocol for the Suppression of Unlawful Acts against the Safety of Fixed Platforms located on the Continental Shelf, done at Rome on 10 March 1988.
9. International Convention for the Suppression of Terrorist Bombings, adopted by the General Assembly of the United Nations on 15 December 1997.

Konventionstexten i svensk översättning

Prop. 2001/02:149
Bilaga 4

Internationell konvention om bekämpande av finansiering av terrorism.
Antagen av Förenta nationernas generalförsamling med resolution
54/109 den 9 december 1999

Ingress

De stater som är parter i denna konvention,

som beaktar ändamålen och grundsatserna i Förenta nationernas stadga om upprätthållande av internationell fred och säkerhet och främjande av grannsämja, vänskapliga förbindelser och samarbete mellan staterna,

som är djupt oroad över de tilltagande terrordåden i alla dess former och yttringar i hela världen,

som erinrar om förklaringen i anledning av Förenta nationernas femtioårsdag återgiven i generalförsamlingens resolution 50/6 den 24 oktober 1995,

som även erinrar om alla relevanta resolutioner av generalförsamlingen i detta ärende, däribland resolution 49/60 om åtgärder för att undanröja internationell terrorism av den 9 december 1994 och dess bilaga, i vilken Förenta nationernas medlemsstater högtidligen bekräftar sitt kategoriska fördömande av alla terrordåd, terrorismetoder och terrorismanvändningar såsom brottsliga och oförsvarliga, var de än begås och vem som än begår dem, inbegripet gärningar som äventyrar de vänskapliga relationerna mellan stater och folk och hotar staternas territoriella integritet och säkerhet,

som beaktar att staterna i förklaringen om åtgärder för att undanröja internationell terrorism också uppmanas att omedelbart se över räckvidden av de befintliga internationella rättsreglerna om förbyggande, bekämpande och undanröjande av terrorism i alla dess former och yttringar i syfte att säkerställa att det finns ett omfattande rättsligt ramverk som täcker frågans alla aspekter,

som erinrar om generalförsamlingens resolution 51/210 den 17 december 1996, punkt 3 f, vari generalförsamlingen uppmanar stater att vidta åtgärder för att genom lämpliga nationella åtgärder förhindra och motverka finansieringen av terrorister och terroristorganisationer oavsett om finansieringen är direkt eller indirekt och görs genom organisationer som också har eller påstår sig ha välgörenhetssyften eller sociala eller kulturella syften eller som också ägnar sig åt olaglig verksamhet såsom olaglig vapenhandel, narkotikahandel och organiserad utpressning, innefattande utnyttjande av personer i syfte att finansiera terrordåd, och särskilt att överväga, när så är lämpligt, att införa regler för att förhindra och bekämpa penningrörelser som misstänks vara avsedda för terrorändamål, utan att på något sätt förhindra den fria rörligheten av

lagligt kapital och att intensifiera utbytet av information om internationell överföring av sådana tillgångar,

Prop. 2001/02:149
Bilaga 4

som även erinrar om generalförsamlingens resolution 52/165 den 15 december 1997, i vilken församlingen uppmanar staterna att särskilt överväga att tillämpa sådana åtgärder som anges i punkt 3 a - 3 f i dess resolution 51/210 den 17 december 1996,

som vidare erinrar om generalförsamlingens resolution 53/108 den 8 december 1998, i vilken generalförsamlingen beslöt att den tillfälliga kommitté som upprättades genom generalförsamlingens resolution 51/210 av den 17 december 1996 skulle göra upp ett förslag till en internationell konvention för bekämpande av finansiering av terrorism för att komplettera de internationella rättsliga instrument på området som redan finns,

som beaktar att finansiering av terrorism är en fråga som djupt oroar hela det internationella samfundet,

som beaktar att det stora antalet internationella terroristdåd och deras allvarliga natur är beroende av den finansiering som terroristerna kan lyckas skaffa sig,

som också beaktar att de multilaterala rättsliga instrument som nu gäller inte uttryckligen riktar sig mot sådan finansiering,

som är övertygade om att det föreligger ett trängande behov att öka det internationella samarbetet mellan stater i fråga om att utforma och vidta verkningsfulla åtgärder för att förebygga finansiering av terrorism och för att bekämpa denna genom att lagföra och bestraffa de skyldiga,

har kommit överens om följande.

Artikel 1

I denna konvention används följande termer med de betydelser som här anges:

1. tillgångar: egendom av alla slag, såväl materiell som immateriell och såväl lös som fast egendom, oberoende av det sätt på vilket den har förvärvats, rättsliga handlingar och instrument i vilken form det vara må, inklusive elektronisk eller digital, som utgör bevis på äganderätt till eller intresse i sådan egendom, innefattande, men inte begränsat till, banktillgodohavanden, resecheckar, bankcheckar, betalningsorder, aktier, värdepapper, obligationer, dragna växlar och kreditiv.

2. statlig eller annan offentlig anläggning: varje permanent eller tillfällig anläggning eller transportmedel som används eller har tagits i besittning av företrädare för en stat, regeringsledamöter, den lagstiftande församlingen eller rättsväsendet, eller av tjänstemän eller andra anställda

hos en stat eller en annan offentlig myndighet eller ett offentligt organ eller av tjänstemän eller andra anställda hos en mellanstatlig organisation i tjänsten.

Prop. 2001/02:149
Bilaga 4

3. vinning: tillgångar som härrör från eller direkt eller indirekt har förvärvats genom utförandet av ett brott som avses i artikel 2.

Artikel 2

1. En person begår ett brott i den mening som avses i denna konvention, om han eller hon på något sätt, direkt eller indirekt, rättsstridigt och uppsåtligen tillhandahåller eller samlar in tillgångar i syfte att de skall användas eller med vetskap om att de är avsedda att användas, helt eller delvis, för att utföra

a) en gärning som utgör ett brott som faller under och definieras i fördrag som anges i bilagan, eller

b) någon annan gärning som är avsedd att orsaka en civilperson eller någon annan person som inte aktivt deltar i fientligheterna vid väpnad konflikt död eller allvarlig kroppsskada när uppsåtet med gärningen på grund av dess beskaffenhet eller det sammanhang i vilket den utförs är att injaga skräck i en befolkning eller att förmå en regering eller en internationell organisation att vidta eller avstå från att vidta en åtgärd.

2. a) Vid deponeringen av sitt ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrument får en konventionsstat som inte är part i ett fördrag som är upptaget i bilagan förklara att fördraget, vid tillämpningen av denna konvention på den staten, inte skall anses ingå i den bilaga som avses i punkt 1 a. Förklaringen skall upphöra att gälla så snart fördraget i fråga träder i kraft för konventionsstaten; konventionsstaten skall underrätta depositarien härom.

b) När en konventionsstat upphör att vara bunden av ett fördrag som anges i bilagan, får den avge en förklaring enligt denna artikel med avseende på det fördraget.

3. För att en gärning skall utgöra ett brott enligt punkt 1, behöver tillgångarna rent faktiskt inte ha använts för att begå ett brott enligt punkt 1 a eller 1 b i denna artikel.

4. En person begår även ett brott om han eller hon försöker begå ett brott som anges i punkt 1 i denna artikel.

5. En person begår även ett brott om han eller hon

a) medverkar till ett brott som anges i punkt 1 eller 4 i denna artikel, eller

b) värvar eller instruerar andra personer att begå ett brott som anges i punkt 1 eller 4, eller

c) medverkar till att en grupp personer som handlar i ett gemensamt syfte begår ett eller flera brott som anges i punkt 1 eller 4. Medverkan måste vara uppsåtlig och ske antingen i syfte

i) att främja gruppens brottsliga verksamhet eller syfte när verksamheten eller syftet innefattar förövande av ett brott som anges i punkt 1 i denna artikel, eller

ii) ske i vetskap om gruppens avsikt att begå ett brott som avses i punkt 1 i denna artikel.

Artikel 3

Denna konvention är inte tillämplig om brottet begås inom en enda stat, den misstänkte är medborgare i den staten och befinner sig där och ingen annan stat har en rättslig grund enligt artikel 7.1 eller 7.2 i denna konvention för att utöva domsrätt, utan hinder av att bestämmelserna i artiklarna 12 - 18 i förekommande fall vara tillämpliga i sådana fall.

Artikel 4

Varje konventionsstat skall vidta de åtgärder som fordras

a) för att i sin nationella lagstiftning kriminalisera de brott som anges i artikel 2 och

b) för att belägga dessa brott med lämpliga påföljder, varvid hänsyn skall tas till brottens allvarliga beskaffenhet.

Artikel 5

1. Varje konventionsstat skall i överensstämmelse med sina nationella rättsliga principer vidta de åtgärder som fordras för att möjliggöra att en juridisk person som befinner sig inom dess territorium eller är stiftad i enlighet med dess lagar ställs till ansvar när en person som är ansvarig för ledningen eller kontrollen av denna juridiska person i denna sin egenskap har begått ett brott som avses i artikel 2. Ansvarsskyldigheten kan vara av straffrättslig, civilrättslig eller förvaltningsrättslig natur.

2. Lagföringen skall genomföras utan att det skall inverka på det straffrättsliga ansvaret för de personer som har begått brotten.

3. Konventionsstaterna skall särskilt tillse att juridiska personer som är skyldiga enligt punkt 1 i denna artikel underkastas effektiva, proportionella och avskräckande straffrättsliga, civilrättsliga eller förvaltningsrättsliga påföljder. Påföljderna kan innefatta ekonomiska sanktioner.

Artikel 6

Varje konventionsstat skall vidta de åtgärder, inbegripet i förekommande fall nationell lagstiftning, som fordras för att säkerställa att brottsliga handlingar inom denna konventions tillämpningsområde inte under några omständigheter rättfärdigas av överväganden av politisk, filosofisk, ideologisk, rasmässig, etnisk, religiös eller annan liknande karaktär.

Artikel 7

1. Varje konventionsstat skall vidta de åtgärder som fordras för att den skall kunna utöva domsrätt beträffande de brott som anges i artikel 2

- a) om brottet har begåtts inom den statens territorium,
- b) om brottet har begåtts ombord på ett fartyg som förde den statens flagg eller ombord på ett luftfartyg som var registrerat enligt dess lagstiftning när brottet begicks, eller
- c) om brottet har begåtts av en medborgare i den staten.

2. En konventionsstat får även fastställa att den har domsrätt beträffande varje sådant brott

- a) om brottet var riktat mot eller resulterade i förövande av ett brott som avses i artikel 2.1 a eller 2.1 b inom denna stats territorium eller mot en medborgare i den staten,
- b) om brottet var riktat mot eller resulterade i förövande av ett brott som avses i artikel 2.1 a eller 2.1 b mot en statlig eller annan offentlig anläggning tillhörande den staten utomlands, inbegripet den statens diplomatiska eller konsulära lokaler,
- c) om brottet var riktat mot eller resulterade i ett brott som avses i artikel 2.1 a eller 2.1 b som begåtts i ett försök att tvinga den staten att vidta eller avstå från att vidta en handling,
- d) om brottet har begåtts av en statslös person med hemvist inom den statens territorium,
- e) om brottet har begåtts ombord på ett luftfartyg som den statens regering har under sin förvaltning.

3. Varje konventionsstat skall vid ratifikation, godtagande eller godkännande av eller anslutning till denna konvention meddela Förenta nationernas generalsekreterare om den domsrätt den har fastställt i enlighet med punkt 2. Så snart en förändring görs, skall den berörda konventionsstaten meddela generalsekreteraren.

4. Varje konventionsstat skall även vidta de åtgärder som fordras för att den skall kunna utöva domsrätt beträffande de brott som anges i artikel 2 i de fall då den misstänkte befinner sig inom statens territorium och staten inte utlämnar vederbörande till någon av de konventionsstater som har fastställt att de har domsrätt i enlighet med punkt 1 eller 2.

5. Om mer än en konventionsstat åberopar domsrätt över de brott som avses i artikel 2, skall de berörda konventionsstaterna bemöda sig om att samordna sina åtgärder på lämpligt sätt, särskilt avseende formaliteterna för åtal och formerna för ömsesidig rättslig hjälp.

6. Utan att det skall inverka på allmänna folkrättsliga principer skall denna konvention inte utesluta att en konventionsstat utövar domsrätt i brottmål i enlighet med sin nationella lagstiftning.

Artikel 8

1. Varje konventionsstat skall vidta de åtgärder som erfordras i enlighet med sina nationella rättsliga grundsatser för att identifiera, spåra, spärra eller beslagta tillgångar som har använts eller anslagits för att begå brott som avses i artikel 2 liksom vinning av sådana brott för att möjliggöra ett eventuellt förverkande.

2. Varje konventionsstat skall vidta de åtgärder som erfordras i enlighet med sina nationella rättsliga grundsatser för att förklara tillgångar förverkade som har använts eller anslagits för att begå de brott som avses i artikel 2 och vinning av sådana brott.

3. Varje berörd konventionsstat kan överväga att träffa avtal med andra konventionsstater om att på regelmässig basis eller enligt grunder som fastställs i varje enskilt fall dela tillgångar erhållna genom förverkande som avses i denna artikel.

4. Varje konventionsstat skall överväga att införa mekanismer varigenom tillgångar erhållna genom förverkande enligt denna artikel används för att gottgöra de brottsoffer som avses i artikel 2.1 a eller 2.1 b eller deras anhöriga.

5. Bestämmelserna i denna artikel skall tillämpas utan att det skall inverka på de rättigheter som tillkommer tredje man som handlar i god tro.

Artikel 9

1. När en konventionsstat har mottagit information om att en person som har begått eller misstänks för att ha begått ett brott som anges i artikel 2 kan befinna sig inom dess territorium, skall den staten vidta de åtgärder

som kan fordras enligt dess nationella lagstiftning för att utreda de omständigheter som informationen avser.

Prop. 2001/02:149
Bilaga 4

2. Efter att ha övertygat sig om att omständigheterna motiverar det, skall den konventionsstat inom vars territorium den som har begått brottet eller misstänks för detta befinner sig, vidta de enligt den nationella lagstiftningen lämpliga åtgärderna för att säkerställa den personens närvaro för åtal eller utlämning.

3. Den som är föremål för de åtgärder som avses i punkt 2 skall ha rätt att

a) ofördröjligen sätta sig i förbindelse med närmaste behöriga företrädare för den stat i vilken personen är medborgare eller för den stat som annars är behörig att tillvarata personens rättigheter eller, om personen är statslös, för den stat inom vars territorium personen har sitt hemvist,

b) ta emot besök av en företrädare för den staten,

c) bli informerad om sina rättigheter enligt a och b.

4. De rättigheter som avses i punkt 3 skall utövas i enlighet med lagar och andra författningar i den stat inom vars territorium den som har begått brottet eller misstänks för detta befinner sig, under förutsättning att dessa lagar och andra författningar gör det möjligt att fullt ut uppnå de syften som avses med de enligt punkt 3 tillerkända rättigheterna.

5. Bestämmelserna i punkterna 3 och 4 skall inte inverka på rätten för en konventionsstat med anspråk på domsrätt enligt artikel 7.1 c eller 7.2 d att anmoda Internationella Rödakorskommittén att sätta sig i förbindelse med och besöka den misstänkte.

6. Om en konventionsstat har tagit någon i förvar i enlighet med denna artikel skall den omedelbart, direkt eller via Förenta nationernas generalsekreterare, underrätta de konventionsstater som har fastställt att de har domsrätt i enlighet med artikel 7.1 och 7.2 och, om den förstnämnda staten finner det lämpligt, alla andra berörda konventionsstater om att personen har tagits i förvar och om de omständigheter som motiverar att så har skett. Den stat som verkställer en utredning som avses i punkt 1 skall genast underrätta de nämnda konventionsstaterna om utredningsresultatet och ange huruvida den avser att utöva domsrätt.

Artikel 10

1. I de fall där artikel 7 är tillämplig skall den konventionsstat inom vars territorium den misstänkte befinner sig, om den inte utlämnar vederbörande, undantagslöst och oberoende av om brottet har begåtts inom dess territorium vara skyldig att utan onödigt dröjsmål genom förfaranden i enlighet med den statens lagstiftning överlämna ärendet till sina behöriga myndigheter för beslut i åtalsfrågan. Dessa myndigheter

skall fatta beslut enligt samma regler som gäller i fråga om varje annat brott av allvarlig karaktär enligt lagstiftningen i den staten.

Prop. 2001/02:149
Bilaga 4

2. Om en konventionsstat enligt sin nationella lagstiftning har rätt att utlämna eller på annat sätt överföra en av sina medborgare endast på villkor att vederbörande återlämnas till den staten för att avtjäna det straff som ådömts till följd av den rättegång eller det förfarande för vilket utlämnandet eller överförandet begärdes, och denna stat och den stat som begär utlämning är överens om detta alternativ och de andra villkor som de anser lämpliga, skall en sådan villkorlig utlämning eller ett sådant överförande vara tillräckligt för att upphäva den skyldighet som anges i punkt 1.

Artikel 11

1. De brott som anges i artikel 2 skall anses tillhöra de utlämningsbara brotten i varje utlämningsavtal som redan föreligger mellan några av konventionsstaterna före denna konventions ikraftträdande. Konventionsstaterna åtar sig att ta med sådana brott som utlämningsbara brott i varje utlämningsavtal som senare kommer att ingås mellan dem.

2. Om en konventionsstat som för utlämning ställer som villkor att ett utlämningsavtal skall föreligga, mottar en framställning om utlämning från en annan konventionsstat med vilken den inte har ingått sådant avtal, får den anmodade staten, efter fritt val, betrakta denna konvention som laglig grund för utlämning för de brott som anges i artikel 2. För utlämning skall gälla de övriga villkor som föreskrivs i den anmodade statens lagstiftning.

3. Konventionsstater som för utlämning inte ställer som villkor att utlämningsavtal skall föreligga, skall sinsemellan betrakta de brott som anges i artikel 2 som utlämningsbara brott i enlighet med de villkor som uppställs i den anmodade statens lagstiftning.

4. Om så är nödvändigt skall för utlämning mellan konventionsstater de brott som anges i artikel 2 behandlas som om de begåtts inte endast på gärningsorten utan även inom territoriet för de stater som har fastställt att de har domsrätt i enlighet med artikel 7.1 och 7.2.

5. Bestämmelserna i alla fördrag och avtal om utlämning mellan konventionsstater med avseende på brott som anges i artikel 2 skall anses vara ändrade mellan konventionsstaterna i den utsträckning som de är oförenliga med denna konvention.

Artikel 12

1. Konventionsstaterna skall lämna varandra största möjliga bistånd i samband med straffrättsliga utredningar, straffrättsliga förfaranden eller utlämningsförfaranden som inletts med anledning av brott som anges i

artikel 2, inberäknat bistånd med tillhandahållande av bevismaterial som de förfogar över och som är nödvändigt för förfarandet.

Prop. 2001/02:149
Bilaga 4

2. Konventionsstaterna får inte avslå en begäran om ömsesidig rättslig hjälp med hänvisning till banksekretess.

3. Den begärande parten skall inte överföra eller använda information eller bevisning som lämnats av den anmodade staten för undersökningar, lagföring eller förfaranden andra än sådana som anges i framställningen utan den anmodade partens förhandsmedgivande.

4. Varje konventionsstat får överväga att inrätta mekanismer för hur den med andra konventionsstater skall meddela sådan information eller bevisning som behövs för att fastställa straffrättsligt, civilrättsligt eller förvaltningsrättsligt ansvar enligt artikel 5.

5. Konventionsstaterna skall fullgöra sina skyldigheter i enligt punkterna 1 och 2 i överensstämmelse med de fördrag eller andra uppgörelser om internationell rättslig hjälp eller om informationsutbyte som kan finnas mellan dem. Saknas sådana fördrag eller uppgörelser, skall konventionsstaterna bistå varandra i enlighet med sin nationella lagstiftning.

Artikel 13

Inget av de brott som anges i artikel 2 skall med avseende på utlämning eller internationell rättslig hjälp betraktas som ett fiskalt brott. Följaktligen får en konventionsstat inte avslå en framställning om utlämning eller om ömsesidig rättslig hjälp endast av det skälet att framställningen avser ett fiskalt brott.

Artikel 14

Inget av de brott som anges i artikel 2 skall med avseende på utlämning eller internationell rättslig hjälp betraktas som ett politiskt brott, som ett brott förknippat med ett politiskt brott eller som ett brott som inspirerats av politiska motiv. Följaktligen får en framställning om utlämning eller internationell rättslig hjälp som grundar sig på ett sådant brott inte avslås endast av det skälet att framställningen avser ett politiskt brott, ett brott förknippat med ett politiskt brott eller ett brott inspirerat av politiska motiv.

Artikel 15

Ingen bestämmelse i denna konvention skall tolkas så att utlämningsskyldighet eller skyldighet att lämna internationell rättslig hjälp uppkommer om den anmodade staten har grundad anledning att anta att en framställning om utlämning för brott som anges i artikel 2

eller om internationell rättslig hjälp avseende sådana brott har gjorts i syfte att åtala eller straffa en person i anledning av dennas ras, trosbekännelse, nationalitet, etniska ursprung eller politiska uppfattning eller att bifall till framställningen skulle vara till men för den personens ställning av något av dessa skäl.

Prop. 2001/02:149
Bilaga 4

Artikel 16

1. En person som undergår verkställighet av en påföljd eller på annat sätt är i fängsligt förvar inom en konventionsstats territorium och vars närvaro i en annan konventionsstat begärs för identifiering, vittnesmål eller annan medverkan för att få fram bevisning för utredning av eller åtal för brott enligt artikel 2 får överföras under förutsättning att

a) personen frivilligt och välinformerad ger sitt samtycke, och

b) att båda staters behöriga myndigheter ger sitt tillstånd, med förbehåll för sådana villkor som dessa stater kan anse vara tillämpliga.

2. Vid tillämpningen av denna artikel gäller följande:

a) Den stat till vilken personen överförs skall ha behörighet och skyldighet att hålla den överförda personen i fängsligt förvar, såvida inte den stat från vilken personen överfördes begär eller tillåter något annat.

b) Den stat till vilken personen överförs skall ofördröjligen fullgöra sin skyldighet att återlämna personen till fängsligt förvar i den stat från vilken personen överfördes i enlighet med vad de båda staternas behöriga myndigheter i förväg eller på annat sätt kommit överens om.

c) Den stat till vilken personen överförs får inte kräva att den stat varifrån personen överfördes inleder ett utlämningsförfarande för att personen skall återlämnas.

d) Den överförda personen skall i fråga om verkställigheten av den påföljd som verkställs i den stat varifrån överförandet skedde tillgodoräknas den tid som tillbringas i fängsligt förvar i den stat till vilken personen överfördes.

3. Utan samtycke av den konventionsstat från vilken en person skall överföras i enlighet med denna artikel får inte den personen, oavsett hans eller hennes nationalitet, inom territoriet för den stat till vilken överförandet sker åtalas eller häktas eller bli föremål för någon annan frihetsberövande åtgärd med avseende på gärningar som begåtts eller domar som meddelats före personens avresa från territoriet för den stat från vilken han eller hon överfördes.

Artikel 17

Prop. 2001/02:149
Bilaga 4

Den som tas i fängsligt förvar eller gentemot vilken andra åtgärder vidtas eller förfaranden genomförs med stöd av denna konvention skall garanteras en rättvis behandling som innefattar åtnjutande av alla rättigheter och garantier i enlighet med lagstiftningen i den stat inom vars territorium personen befinner sig och i enlighet med tillämpliga folkrättsliga bestämmelser, däribland principerna om de mänskliga rättigheterna.

Artikel 18

1. Konventionsstaterna skall samarbeta för att förebygga sådana brott som anges i artikel 2 genom att vidta alla åtgärder som är möjliga inberäknat anpassning av sin nationella lagstiftning om det behövs, för att förebygga och motverka förberedelser inom sina respektive territorier till förövandet av dessa brott inom eller utom sina territorier, däribland

a) åtgärder för att inom sina territorier förhindra sådan illegal verksamhet av personer och organisationer som uppsåtligen uppmuntrar, anstiftar, organiserar eller deltar i förövandet av sådana brott som anges i artikel 2,

b) åtgärder som kräver att finansiella institutioner och andra yrkeskategorier som deltar i finansiella transaktioner använder de mest effektiva medel som står till buds för identifiering av deras återkommande och tillfälliga kunder liksom av kunder i vars intressekonton öppnas och att de särskilt uppmärksammar ovanliga eller misstänkta transaktioner och rapporterar om transaktioner som misstänks härröra från brottslig verksamhet. I detta syfte skall konventionsstaterna överväga att

i) anta bestämmelser som förbjuder öppnande av konton för innehavare eller förmånstagare som är oidentifierade eller inte kan identifieras, och vidta åtgärder för att trygga att sådana institutioner verifierar vilka som är de verkliga ägarna av sådana transaktioner,

ii) vad gäller identifiering av juridiska personer, kräva att de finansiella institutionerna, när så är nödvändigt, vidtar åtgärder för att verifiera kundens rättsliga existens och struktur genom att från offentliga källor, från kunden eller från bådadera införskaffa bevis om bolagsbildning, innefattande uppgifter om kundens namn, bolagsform, adress, ledningspersonal samt bestämmelser om behörighet att träffa för enheten bindande avtal,

iii) anta bestämmelser som ålägger de finansiella institutionerna att ofördröjligen till de behöriga myndigheterna inrapportera alla komplexa, ovanligt stora transaktioner och ovanliga transaktionsmönster som saknar synligt ekonomiskt eller uppenbart lagligt syfte, utan fruktan för att åta sig straffrättsligt eller civilrättsligt ansvar för överträdelse av någon

inskränkning beträffande röjande av information om de rapporterar sina misstankar i god tro,

Prop. 2001/02:149
Bilaga 4

iv) kräva att finansiella institutioner under minst fem år behåller alla nödvändiga uppgifter om transaktioner, såväl inom landet som internationellt.

2. Konventionsstaterna skall vidare samarbeta för att förebygga brott som anges i artikel 2 genom att överväga

a) åtgärder för övervakning, innefattande exempelvis krav på licensiering för alla agenter som ägnar sig åt penningöverföring,

b) praktiska åtgärder för att upptäcka eller övervaka fysisk gränsöverskridande överföring av kontanter och överlåtbara instrument, under förutsättning att strikta garantier finns för att trygga en riktig användning av uppgifter och utan att på något sätt hindra kapitalets fria rörlighet.

3. Konventionsstaterna skall vidare samarbeta för att förebygga brott som anges i artikel 2 genom att utbyta exakt och verifierad information i enlighet med sin nationella lagstiftning och genom att samordna administrativa åtgärder och andra åtgärder som vidtas i förekommande fall för att förebygga att brott som anges i artikel 2 begås, särskilt genom att

a) upprätta och bibehålla kommunikationskanaler mellan sina behöriga organ och myndigheter för att underlätta ett säkert och snabbt informationsutbyte om alla aspekter av de brott som anges i artikel 2,

b) samarbeta med att utföra undersökningar om brott som anges i artikel 2 rörande

i) identitet, uppehållsort och verksamhet för personer som är skäligen misstänkta för delaktighet i sådan brottslighet, och

ii) rörelser av tillgångar hänförliga till förövandet av sådana brott.

4. Parterna får utbyta information genom Internationella kriminalpolisorganisationen (Interpol).

Artikel 19

Den konventionsstat där en misstänkt åtalas skall i enlighet med sin nationella lagstiftning eller sina tillämpliga förfaranden meddela slutresultatet av förfarandet till Förenta nationernas generalsekreterare, som skall vidarebefordra informationen till de övriga konventionsstaterna.

Artikel 20

Prop. 2001/02:149
Bilaga 4

Konventionsstaterna skall fullgöra sina förpliktelser enligt denna konvention på ett sätt som är förenligt med principerna om staters suveräna likställdhet och territoriella integritet samt med principen om nonintervention.

Artikel 21

Ingen bestämmelse i denna konvention skall inverka på andra rättigheter, skyldigheter och ansvar för stater och enskilda enligt folkrätten, särskilt ändamålen och grundsatserna i Förenta nationernas stadga, internationell humanitär rätt och andra relevanta konventioner.

Artikel 22

Ingen bestämmelse i denna konvention skall tillåta en konventionsstat att inom en annan konventionsstats territorium utöva domsrätt eller fullgöra uppgifter som är uteslutande förbehållna myndigheterna i den andra konventionsstaten enligt dess nationella lagstiftning.

Artikel 23

1. Bilagan får ändras genom att relevanta fördrag tilläggs som

a) är öppna för alla stater,

b) har trätt i kraft och

c) har ratificerats, godtagits, godkänts eller tillträtts av minst 22 av de stater som är parter i denna konvention.

2. När denna konvention har trätt i kraft, får varje konventionsstat föreslå en sådan ändring. Ändringsförslag skall meddelas depositarien skriftligen. Depositarien skall meddela alla konventionsstater förslag som uppfyller kraven i punkt 1 i denna artikel och begära deras yttrande om huruvida en föreslagen ändring skall antas.

3. Den föreslagna ändringen skall anses vara antagen, såvida inte en tredjedel av konventionsstaterna reser skriftliga invändningar senast 180 dagar efter delgivningen av ändringsförslaget.

4. En antagen ändring i bilagan skall träda i kraft 30 dagar efter deponeringen av det tjuogoandra ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrumentet av ändringen i fråga för alla de konventionsstater som har deponerat ett sådant instrument. För varje konventionsstat som ratificerar, godtar eller godkänner ändringen efter deponeringen av det tjuogoandra instrumentet skall ändringen träda i kraft

den trettionde dagen efter en sådan konventionsstats deponering av sitt ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrument.

Prop. 2001/02:149
Bilaga 4

Artikel 24

1. Varje tvist mellan två eller flera konventionsstater angående tolkningen eller tillämpningen av denna konvention som inte kan lösas genom förhandlingar inom skälig tid, skall på begäran av någon av dem hänskjutas till skiljeförfarande. Om parterna inom sex månader efter det att begäran om skiljeförfarande framställts inte kan enas om utformningen av detta, kan endera parten hänskjuta tvisten till Internationella domstolen genom ansökan i enlighet med domstolens stadga.

2. Varje stat får vid undertecknande, ratifikation, godtagande eller godkännande av denna konvention eller vid anslutning till den förklara att den inte anser sig vara bunden av punkt 1. De övriga konventionsstaterna blir inte bundna av punkt 1 gentemot en konventionsstat som har gjort ett sådant förbehåll.

3. En stat som har gjort ett förbehåll enligt punkt 2 får när som helst återta förbehållet genom en underrättelse till Förenta nationernas generalsekreterare.

Artikel 25

1. Denna konvention skall stå öppen för undertecknande av alla stater från och med den 10 januari 2000 till och med den 31 december 2001 i Förenta nationernas högkvarter i New York.

2. Denna konvention skall ratificeras, godtas eller godkännas. Ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrumenten skall deponeras hos Förenta nationernas generalsekreterare.

3. Denna konvention skall stå öppen för anslutning av alla stater. Anslutningsinstrumentet skall deponeras hos Förenta nationernas generalsekreterare.

Artikel 26

1. Denna konvention träder i kraft den trettionde dagen efter den dag då det tjuogoandra ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrumentet deponerades hos Förenta nationernas generalsekreterare.

2. För varje stat som ratificerar, godtar, godkänner eller ansluter sig till konventionen efter det att det tjuogoandra ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrumentet har deponerats träder

konventionen i kraft den trettionde dagen efter den dag då staten i fråga deponerade sitt ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrument. Prop. 2001/02:149
Bilaga 4

Artikel 27

1. En konventionsstat får säga upp denna konvention genom skriftlig underrättelse till Förenta nationernas generalsekreterare.
2. Uppsägningen träder i kraft ett år efter den dag då Förenta nationernas generalsekreterare mottog underrättelsen.

Artikel 28

Originalen till denna konvention, vars arabiska, engelska, franska, kinesiska, ryska och spanska texter är lika giltiga, skall deponeras hos Förenta nationernas generalsekreterare, som skall överlämna bestyrkta kopior till alla stater.

Till bevis härpå har undertecknade, därtill vederbörligen bemyndigade av sina regeringar, undertecknat denna konvention, som öppnades för undertecknande i New York den 10 januari 2000.

1. Konventionen för bekämpande av olaga besittningstagande av luftfartyg, Haag den 16 december 1970.
2. Konventionen för bekämpande av brott mot den civila luftfartens säkerhet, Montreal den 23 september 1971.
3. Konventionen om förebyggande och bestraffning av brott mot diplomater och andra internationellt skyddade personer, antagen av Förenta nationernas generalförsamling den 14 december 1973.
4. Internationell konvention mot tagande av gisslan, antagen av Förenta nationernas generalförsamling den 17 december 1979.
5. Konventionen om fysiskt skydd av nukleärt kärnämne, antagen i Wien den 3 mars 1980.
6. Protokoll för bekämpande av våldsbrott på flygplatser som används för civil luftfart i internationell trafik, tillägg till konventionen för bekämpande av brott mot den civila luftfartens säkerhet, Montreal den 24 februari 1988.
7. Konventionen för bekämpande av brott mot sjöfartens säkerhet, Rom den 10 mars 1988.
8. Protokoll om bekämpande av brott mot säkerheten för fasta plattformar belägna på kontinentalsockeln, Rom den 10 mars 1988.
9. Internationell konvention om bekämpande av bombattentat av terrorister, antagen av Förenta nationernas generalförsamling den 15 december 1997.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

Förslag till lag (2002:000) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, m.m.

Inledande bestämmelser

Lagens syfte

1 § Denna lag innehåller bestämmelser för genomförande av den internationella konventionen om bekämpande av finansiering av terrorism som antogs av Förenta nationernas generalförsamling den 9 december 1999 (54/109).

Definitioner

2 § Med särskilt allvarlig brottslighet avses i denna lag

1. mord, dråp, grov misshandel, människorov, olaga frihetsberövande, grovt olaga tvång, mordbrand, grov mordbrand, allmänfarlig ödeläggelse, sabotage och spridande av gift eller smitta om det av gärningens beskaffenhet eller de omständigheter under vilka den begås, framgår att syftet med den är att injaga skräck i en befolkning eller en befolkningsgrupp eller att förmå en regering eller en internationell organisation att vidta eller att avstå från att vidta en åtgärd,
2. grovt sabotage, kapning, sjö- eller luftfartssabotage och flygplatssabotage,
3. varje åtgärd varigenom någon uppsåtligen och olovligen, på ett sätt som anges i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet, kommer i besittning av eller förfogar över uran, plutonium eller annat ämne som används eller kan användas för utvinning av kärnenergi (kärnbränsle) eller förening i vilket sådant ämne ingår,
4. mord, dråp, misshandel, grov misshandel, människorov, olaga frihetsberövande, grov skadegörelse, mordbrand, grov mordbrand samt hot om sådana brott, om gärningen utförs mot dem som är internationellt skyddade personer enligt definitionen i konventionen om förebyggande och bestraffning av brott mot diplomater och andra internationellt skyddade personer av den 14 december 1973.

3 § I denna lag förstås med *tillgångar* egendom av alla slag som har eller är bärare av ett ekonomiskt värde.

Ansvar

4 § Den som uppsåtligen lämnar, samlar in eller tar emot tillgångar i syfte att dessa skall användas eller med vetskap om att de kommer att

användas för att begå särskilt allvarlig brottslighet döms till fängelse i högst två år.

Är brott som anges i första stycket grovt, döms till fängelse, lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömning av om brottet är grovt skall särskilt beaktas om det utgjort led i en verksamhet som bedrivits i större omfattning eller annars varit av särskilt farlig art.

Om brottet är ringa skall inte dömas till ansvar.

5 § För försök till brott enligt 4 § döms till ansvar enligt bestämmelserna i 23 kap. 1 § brottsbalken.

6 § Om gärningen är belagd med samma eller strängare straff i brottsbalken skall inte dömas till straff enligt 4 och 5 §§ i denna lag.

Domsrätt

7 § Svensk medborgare eller utlänning som befinner sig här i riket och som har begått brott enligt 4 eller 5 § i denna lag döms vid svensk domstol även om domsrätt enligt 2 kap. 2 eller 3 § brottsbalken inte föreligger. Detta gäller även om brottet på grund av 6 § i denna lag i stället skall bestraffas enligt brottsbalken.

Bestämmelser om krav på tillstånd att väcka åtal i vissa fall finns i 2 kap. 5 § brottsbalken.

Förverkande

8 § Tillgångar som varit föremål för brott enligt denna lag eller värdet därav samt utbyte av sådant brott skall förklaras förverkat, om det inte är uppenbart oskäligt.

Vissa skyldigheter för finansiella företag, m.m.

Gransknings- och uppgiftsskyldighet

9 § De företag som avses i 2 § första stycket lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt skall granska alla transaktioner som skäligen kan antas avse tillgångar som är föremål för brott enligt denna lag.

Företaget skall därvid lämna uppgifter till Rikspolisstyrelsen eller den polismyndighet som regeringen bestämmer om alla omständigheter som kan tyda på att en transaktion avser tillgångar som är föremål för brott enligt denna lag. Sedan sådana uppgifter har lämnats skall företaget på begäran av myndigheten lämna de ytterligare uppgifter som behövs för utredningen om brott enligt denna lag.

När uppgifter har lämnats enligt andra stycket, skall även annat företag som avses i 2 § första stycket lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt lämna de uppgifter för utredningen om brott enligt denna lag som myndigheten begär.

10 § Ett företag som avses i 2 § första stycket lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt får inte medvetet medverka vid transaktioner som kan antas avse tillgångar som är föremål för brott enligt denna lag.

Meddelandeförbud

11 § Företaget, dess styrelseledamöter eller anställda får inte röja för kunden eller för någon utomstående att en granskning har genomförts eller att uppgifter har lämnats enligt 9 § eller att polisen genomför en undersökning.

Övriga tillämpliga bestämmelser

12 § I fråga om transaktioner som avses i 9 § skall i övrigt bestämmelserna i 4 – 8 §§, 10 § samt 13 § första stycket lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt tillämpas på motsvarande sätt.

Ansvarsbestämmelse

13 § Till böter döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

1. åsidosätter gransknings- eller uppgiftsskyldigheten enligt 9 §, eller
2. bryter mot meddelandeförbudet i 11 §.

Tillsyn

14 § Finansinspektionen utövar, inom sitt ansvarsområde, tillsyn över att bestämmelserna i 9 – 12 §§ följs. Vad som sägs i 6 § lagen (1996:1006) om valutaväxling och betalningsöverföring om skyldighet i vissa fall att lämna upplysningar till Finansinspektionen skall gälla även för kontroll av att 9 – 12 §§ enligt denna lag följs.

Om Finansinspektionen vid en inspektion av ett företag som står under dess tillsyn eller på annat sätt får kännedom om transaktioner som kan antas avse tillgångar som är föremål för brott enligt denna lag, skall inspektionen underrätta Rikspolisstyrelsen eller den polismyndighet som regeringen bestämmer om transaktionerna.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen, får meddela närmare föreskrifter om vilka rutiner som skall följas i de företag som avses i 9 § för att förhindra att de utnyttjas för transaktioner av tillgångar som är föremål för brott enligt denna lag samt vilken information och utbildning som för detta ändamål skall tillhandahållas de anställda i företagen.

Tillämpningsområde

15 § Bestämmelserna i 16 – 22 §§ gäller utöver personuppgiftslagen (1998:204) vid behandling av personuppgifter i fråga om sådana transaktioner som avses i 9 §.

Ändamål

16 § Företag som avses i 9 § första stycket får föra register över sådana uppgifter som företaget lämnat med stöd av 9 § andra stycket

1. för att förhindra att företaget medverkar vid transaktioner som avser tillgångar som är föremål för brott enligt denna lag, och
2. för att företaget skall kunna uppfylla uppgiftsskyldigheten i 9 § andra stycket.

Innehåll

17 § Ett register som avses i 16 § får endast innehålla

1. namn, person-, samordnings- eller organisationsnummer och adress,
2. kontonummer eller motsvarande, samt
3. de övriga uppgifter som lämnats med stöd av 9 § andra stycket.

Information till den registrerade

18 § Uppgifter ur ett register som avses i 16 § får inte lämnas ut till den registrerade.

Gallring

19 § En uppgift i ett register som avses i 16 § skall gallras

1. om den myndighet som avses i 9 § andra stycket beslutar att inte inleda eller att lägga ned utredning om brott som avses i denna lag,
2. om en förundersökning har avslutats utan att åtal väckts med anledning av de lämnade uppgifterna,
3. om en domstol har meddelat dom eller beslut som vunnit laga kraft med anledning av de lämnade uppgifterna, eller
4. senast ett år efter det att uppgifter lämnats med stöd av 9 § andra stycket.

Samkörning

20 § Ett företags register som avses i 16 § får inte samköras med sådant penningtvättsregister som avses i lagen (1999:163) om penningtvättsregister, eller med motsvarande register hos ett annat företag.

21 § Bestämmelserna i personuppgiftslagen (1998:204) om rättelse och skadestånd gäller vid behandling av personuppgifter enligt denna lag.

Tystnadsplikt

22 § Den som är verksam i företag som avses i 9 § får inte obehörigen röja uppgift i ett register som avses i 16 §.

Ansvar enligt 20 kap. 3 § brottsbalken skall inte följa för den som bryter mot förbudet i första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2002.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2002-02-28

Närvarande: f.d. justitierådet Hans Danelius, regeringsrådet Gustaf Sandström, justitierådet Dag Victor.

Enligt en lagrådsremiss den 12 februari 2002 (Justitiedepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag (2002:000) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, m.m.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Stefan Johansson.

Förslaget föranleder följande yttrande av Lagrådet:

2 §

Enligt artikel 2.1 a) i förening med artikel 4 i den bakomliggande konventionen om bekämpande av finansiering av terrorism (finansieringskonventionen) skall staterna kriminalisera finansiering av gärningar som utgör brott enligt nio särskilda konventioner som uppräknas i en bilaga till finansieringskonventionen.

De nio konventionerna kan alla sägas ha i större eller mindre utsträckning tillkommit för att bekämpa terrorism, men de omfattar även brott som inte kan anses vara av terroristisk karaktär. Så är tydligt fallet med den äldsta av konventionerna, 1970 års Haagkonvention för bekämpande av olaga besittningstagande av luftfartyg (flygkapningskonventionen), som utarbetades på grund av att flygkapningar framstod som ett allvarligt hot mot den civila luftfarten och som hade till syfte att motverka sådana brott genom ett förstärkt internationellt samarbete. Genom konventionen ville man bekämpa alla former av flygkapningar, och det saknade betydelse om de hade ett terroristiskt eller annat motiv. Detsamma gällde den närbesläktade, ett år senare antagna Montrealkonventionen för bekämpande av brott mot den civila luftfartens säkerhet.

De två nu nämnda konventionerna utarbetades inom ramen för den internationella civila luftfartsorganisationen (ICAO), men de principer som lagts fast i de två konventionerna ansågs vara ett lämpligt mönster att följa när man kort därefter sökte inom FN:s ram utarbeta internationella överenskommelser mot terroristisk verksamhet.

En grundläggande svårighet i detta arbete inom FN var emellertid att staterna inte kunde ena sig om vad som menades med terrorism. Man bestämde sig därför för att använda vad som på den tiden brukade kallas "salamimetoden". Denna innebar att man successivt valde ut vissa typer av brott, vilka ofta hade terroristisk karaktär, för behandling i separata konventioner. Och eftersom staterna inte kunde ena sig om vad som

utgjorde terrorism, kunde man inte heller beträffande de behandlade brotten begränsa konventionernas tillämplighet till de fall då dessa brott begicks i terroristiskt syfte, utan konventionerna gjordes tillämpliga på brotten i fråga oavsett brottsmotiv.

Det är mot denna bakgrund som man får läsa bl.a. konventionen mot tagande av gisslan (gisslankonventionen). I artikel 1.1 i denna konvention definieras det i konventionen behandlade brottet som gripande, inspärrande m.m. av en person ”i syfte att tvinga en tredje part, nämligen en stat, en internationell mellanstatlig organisation, en fysisk eller juridisk person eller en grupp personer, att utföra eller att avstå från att utföra en handling såsom ett uttryckligt eller underförstått villkor för att gisslan skall släppas”.

Genom att tillträda gisslankonventionen har Sverige alltså gjort åtaganden beträffande tagande av gisslan enligt ovannämnda definition, och om Sverige tillträder finansieringskonventionen, åtar sig Sverige att kriminalisera finansiering av alla de handlingar som utgör sådant brott. Tagande av gisslan är avsett att täckas av punkten 1 i förevarande paragraf. Den punkten är emellertid begränsad till handlingar som begås i syfte ”att injaga skräck i en befolkning eller en befolkningsgrupp eller att förmå en regering eller en internationell organisation att vidta eller att avstå från att vidta en åtgärd”. Eftersom det för tillämpning av gisslankonventionen är tillräckligt med ett syfte ”att tvinga ... en fysisk eller juridisk person eller en grupp personer ... att utföra eller att avstå från att utföra en handling”, synes det svårt att finna den snävare avgränsningen i den föreslagna lagbestämmelsen förenlig med åtagandet i finansieringskonventionen.

Ett liknande problem skulle också kunna uppkomma, fastän i mindre utsträckning, i fråga om konventionen om bekämpande av bombattentat av terrorister, eftersom de syften som nämns i 2 § 1 i den föreslagna lagen inte helt överensstämmer med de syften som anges i artikel 2.1 i denna konvention.

Punkt 3 är, enligt vad som framgår av författningskommentaren, avsedd att täcka sådana förfaranden som enligt artikel 7 konventionen om fysiskt skydd av kärnämne skall vara straffbara enligt nationell lag. Tillämpningsområdet avgränsas emellertid genom en hänvisning till lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet. Vid en jämförelse mellan konventionen och lagen om kärnteknisk verksamhet framgår att lagen omfattar en rad mindre kvalificerade förfaranden som inte täcks av konventionen. Samtidigt behandlas i konventionen olika kvalificerade förfaranden (rån, bedrägeri, olaga hot m.m.) som inte utan vidare kan anses täckta genom en hänvisning till lagen om kärnteknisk verksamhet.

En möjlighet att undvika de problem som Lagrådet här pekat på är att i de aktuella hänseendena hänvisa direkt till de olika konventionerna, exempelvis på följande sätt:

”... ”

3. sådan brottslighet som avses i artikel 1 i den internationella konventionen den 17 december 1979 mot tagande av gisslan, artikel 7 i konventionen den 3 mars 1980 om fysiskt skydd av kärnämne samt artikel 2 i den internationella konventionen den 15 december 1997 om bekämpande av bombattentat av terrorister,
... ”

3 §

I paragrafen lämnas en definition av tillgångar. Definitionen avviker inte från vad som ändå får anses gälla. Den skapar således inte någon ytterligare klarhet och bör därför enligt Lagrådets mening utgå.

4 §

Straffbestämmelsen är utformad i nära anknytning till finansieringskonventionen. Enligt Lagrådet kan det finnas anledning att anpassa bestämmelsen närmare till hur svenska straffbestämmelser brukar utformas. Inledningen till bestämmelsen skulle med den utgångspunkten exempelvis kunna formuleras på följande sätt:

”Den som samlar in, tillhandahåller eller tar emot pengar eller andra tillgångar i syfte att dessa skall användas eller med vetskap om att de är avsedda att användas för att ... ”

Enligt tredje stycket skall inte dömas till ansvar om brottet är ringa. Fall som inte omfattas av straffansvar är enligt svensk straffrättslig systematik inte brottsliga. Lagrådet förordar att stycket ges följande formulering:

”I ringa fall döms inte till ansvar.”

8 §

Bestämmelsen har givits en språkligt otillfredsställande formulering genom att ordet ”förverkat” endast kan avse ”värdet” och ”utbytet” men inte ”tillgångar”. Den språkliga bristen kan botas om paragrafen ges exempelvis följande formulering:

”Tillgångar som varit föremål för brott enligt denna lag skall förklaras förverkade, om det inte är uppenbart oskäligt. I stället för tillgångarna kan värdet av dessa förklaras förverkat. Även utbyte av brott enligt denna lag skall förklaras förverkat, om det inte är uppenbart oskäligt.”

14 §

Första meningen i första stycket synes inte innehålla något som inte ändå gäller och kan därför utgå. Vad som regleras i andra meningen behandlas såvitt angår penningtvätt i 6 § lagen (1996:1006) om valutaväxling och betalningsöverföring. Lagrådet föreslår därför att även den andra

meningen utgår och att det i stället i 6 § i den nämnda lagen införs en hänvisning till nu förevarande lag.

Prop. 2001/02:149
Bilaga 6

De två följande styckena bör under sådana omständigheter göras till två separata paragrafer vilka lämpligen kan få rubrikerna "Finansinspektionens underrättelseskyldighet" och "Bemyndigande".

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 14 mars 2002

Närvarande: statsministern Persson, ordförande, och statsråden Hjelm-Wallén, Thalén, Winberg, Ulvskog, Lindh, Sahlin, von Sydow, Pagrotsky, Östros, Messing, Engqvist, Rosengren, Lejon, Lövdén, Ringholm, Bodström, Karlsson, Sommestad

Föredragande: statsrådet Bodström

Regeringen beslutar proposition 2001/02:149 Sveriges tillträde till Förenta nationernas internationella konvention om bekämpande av finansiering av terrorism

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upphäver eller upprepar ett normgivningsbemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EG-regler
---------------------------	---	--

Lag om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, m.m.

8, 14 §§